

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 9
καὶ ἡ νύξ ὥρας 15.

Ἡμέραι.	Ἀνατολή.	Δύσις.
13 1	7 ὥρ. 3 λεπ.	4 ὥρ. 44 λεπ.
23 11	7 — 14 —	4 — 45 —
2 21	7 — 17 —	4 — 51 —

☉ Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερον.

Ν. Π.

13 1 Παρασκ. Νεομ. τοῦ Προφήτου.

(1797) Ὁ Βογαπάρτης ἀναγορεύεται πρῶτος Ἰτατος, ὁ Καμβασερές δεύτερος καὶ ὁ Λεβρούρος τρίτος.

14 2 Σάββατ. Ἀββακοὺμ τοῦ Προφήτου.

✠ 15 3 Κυριακή. Σοφονίου τοῦ Προφήτου.

16 4 Δευτέρα. Βαρβάρας τῆς Μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

(1809) Διάλυσις τοῦ μετὰ τῆς Ἰωσηφίνης γὰρ μου τοῦ Ναπολέοντος.

✠ 11 5 Τρίτη. Σάββα τοῦ Θεοφύρου καὶ ἡγιασμένου. Ἄργ.

Ν. Π.

✠ 18 6 Τετάρτη. Νικολάου ἐπισκ. Μύρων τῆς Λυκίας. Ἄργ.

☾ Τελευταίον τέταρτον εἰς τὰς 5 ὥρ. καὶ 9 λ. π. μ.

Ψυχος, κυρία μου, τρομερὸν ψυχος, ἀλλὰ τί γὰρ κάμη τινὰς ὅταν δὲν ᾔται δυνατόν νὰ γένη ἄλλως!— Ἰποτίμησις τῶν λεγομένων κότζων ὡς ἐκ τῶν πολλῶν θανάτων, οἵτινες συμβαίνουσιν εἰς τὸ ὠραῖον φύλον καὶ τῆς ἐκ τούτου ἀφθονίας τῶν γυναικείων βοστρύχων, ἐξ ὧν κατασκευάζονται αἱ τὰς ζώσας κοσμοῦσαι αὐται οὐραὶ τῶν νεκρῶν ἔχει λοιπὸν καὶ ὁ θάνατος τὰ καλὰ του.

19 7 Πέμπτη. Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων.

20 8 Παρασκ. Παταπίου τοῦ ὁσίου.

✠ 21 9 Σάββατ. Ἡ Σύλληψις τῆς Θεοπρομήτορος Ἄννης Ἄργια.

✠ 22 10 Κυριακή. Μηνᾶ, Ἐρμογένους καὶ Εὐγράφου Μαρτύρ.
23 11 Δευτέρα. Δανιὴλ ὁσίου τοῦ Στυλίου.

✠ 24 12 Τρίτη. Σπυρίδωνος τοῦ Θαυματουργοῦ. Ἄργια.

25 13 Τετάρτη. Εὐσταθίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Μαρτύρων.

26 14 Πέμπτη. Θύρσου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Μαρτύρων.

(1805) Εἰρήνη ἐν Πρεσβούργῳ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Αὐστρίας.

☾ Νέα Σελήνη εἰς τὴν 1 ὥραν καὶ 14 λεπτά π. μ.

Ὁ ἥλιος καθίσταται περιζήτητος, καθὼς καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅταν αἱ μὲν Κυρίαὶ ἐξέρχονται πρὸς ἀναζήτησιν ἐκείνου, οἱ δ' ἔχοντες ἐντάλματα πρὸς ἀνεύρεσιν τούτου· αἱ κυρίαὶ εἶναι εὐτυχέ-

στεραι.—Ὁ Συρμὸς.—ἵνα μὴ παραπονεθῶσιν οἱ ἄνδρες ὅτι ἐντελῶς τοὺς ἐλησημόνησε — μεταποιεῖ τὰς γλάστρας εἰς καζάνια, θέλω νὰ εἶπω ὅτι δίδει εἰς τοὺς ἀνδρικοὺς πῖλους τὸ σχῆμα μικροῦ λέβητος, τηρουμένης πάντοτε τῆς ἀνωθεν ὁπῆς ἐν ἀερίζεται ἢ φλογώδης τῶν φερόντων αὐτὰ φαντασία.

N. Π.

27 15 Παρασκ. Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.

28 16 Σάββατ. Ἀγγαίου τοῦ Προφήτου.

✠ 29 17 Κυριακή. Δανιὴλ τοῦ Προφήτου καὶ τῶν τριῶν Παίδων, καὶ Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης, τοῦ ἐκ τῆς νήσου Ζακύνθου.

30 18 Δευτέρα. Τῶν ἁγίων Προπατόρων, καὶ Σεβαστιανοῦ Μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

31 19 Τρίτη. Βονιφατίου Μάρτυρος.

• N. Π. Ἰανουάριος.

1 20 Τετάρτη. Προεόρτια τῶν Χριστογενένων καὶ μνήμη Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου.

(1806) Ἐγκαθίδρυσις τῶν βασιλείων τῆς Βαυαρίας καὶ τῆς Βυρτεμβέργης.

2 21 Πέμπτη. Ἰουλιανῆς Μάρτυρος.

3 22 Παρασκ. Αναστασίας Μάρτ. τῆς Φαρμακολυτρίας.

(1795) Διαμελισμὸς τῆς Πολωνίας.

☾ Πρῶτον τέταρτον εἰς τὰς 5 ὥρας καὶ 38 λ. π. μ.

Οὐρανὸς πενθητηριῶν.—Βαθύπλουτος ὁμογενῆς συνιστᾷ ἐν Ἀθήναις διαγώνισμα πρὸς βράβευσιν τοῦ ἀπλοϊκωτέρου, ἀφελεστέρου καὶ εὐαγγελικωτέρου τῶν Καζαμιῶν, τὸ δὲ γέρας λαμβάνει ὁ δυνηθεὶς νὰ ἐμ-

θάλη εἰς ἀμυχανίαν ὄλους των Ἀθηναίων τοὺς ἀστρονόμους διὰ τῆς ἐξῆς παρατηρήσεως, ἣν ἔκαμε τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον λέγων: «Ὁ οὐρανὸς αἰθριος (δηλ. ἀνεφελος), ὅπως τὸ πρόσωπον μιᾶς νεάνιδος· ὁ ἥλιος ἐξακολουθεῖ νὰ δεικνύται μετημφισμένοσ (δηλ. νεφελώδης) προμηνύων τὰς Ἀπόκρως.» Καὶ τὰ δύο αὐτὰ συνάμα! Χαρὰ εἰς τὴν νέαν, ἣν ἔχη τὴν μίαν παρεῖαν λευκὴν καὶ τὴν ἐτέραν μέλαιναν!..—Ἐφημερίσ τις ῥίπτει βλέμμα ἐπὶ τοῦ παρελθόντος καὶ προοιωνίζεται τὰ βέλτιστα διὰ τὸ μέλλον, ἐάν . . . δὲν περιέλθῃ εἰς τὰ πράγματα ἢ ἀντιπολιτεύσεις, ἐννοεῖται.

N. Π.

4 23 Σάββατ. Τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ Ἱ Μαρτύρων.

✠ 5 24 Κυριακή. Παραμονὴ τῶν Χριστογενένων καὶ Εὐγενίας Μάρτυρος.

(1798) Ἡ Γαλλία ἐπιβάλλει εἰς ἑαυτὴν θά: νειον 80 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἵνα κατὰ τῆς Ἀγγλίας ἐκστρατεύσῃ.

✠ 6 25 Δευτέρα. Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν **ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**. Ἀρχία τριήμερος καὶ κατάλυσις εἰς πάντα μέχρι τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων.

7 26 Τρίτη. Ἡ σύναξις τῆς Θεοτόκου καὶ Εὐθυμίου ἱερομάρτυρος.

8 27 Τετάρτη. Στεφάνου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πρωτομάρτυρος, καὶ Θεόδωρου τοῦ Γραπτοῦ.

9 28 Πέμπτη. Τῶν ἐν Νικομηδίᾳ καέντων δισμυρίων Μαρτύρων.

Ν. Π.

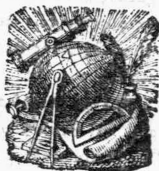
10 29 Παρασκ. Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντων 14 χιλιάδων
νηπίων.

☉ Πανσέληνος εἰς τὰς 0 ὥρας καὶ 28 λεπτὰ π. μ.

Καιρός. . . θνήσκοντος ἔτους, καὶ ἐν τούτοις ὅποια
ζωή, ὅποια κίνησις, ὅποια χαρά! Ἡ πόλις τοῦ παρελ-
θόντος καὶ τοῦ μέλλοντος ἤλλαξεν ὅλως ὄψιν ὁμοιά-
ζει ἐμπορικὴν πανήγυριν, ὑπάθριον ἔκθεσιν. Παντα-
χοῦ πωλοῦν, φωνάζουν, θορυβοῦν, πανταχοῦ μειδιῶ-
σιν εὐμενῶς πρὸς τοὺς ἀγοραστὰς, εὐχόμενοι αὐτοῖς τὰ
βέλτιστα. Καὶ πάντα ταῦτα διότι ἐν ἔτος ἀπῆλθεν
εἰς τὴν αἰωνιότητα, ἔδυσεν ἐκ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ βίου!
Αἱ γυναῖκες χαίρονται καὶ ἀγάλλονται, καὶ διατὶ νὰ
μὴ χαίρωνται, διατὶ νὰ μὴ ἀγάλλωνται; τὸ ἐπιὸν ἔτος
δὲν θὰ εὕρη αὐτὰς ὠραιότερας, νεωτέρας, εὐφυστέρας;
Ἡ γυνὴ δὲν ὁμοιάζει τὸν οἶνον; δὲν ἐκμεθεῖ ὡς αὐ-
τός; δὲν βελτιοῦται ἄραγε ὡς ἐκεῖνος διὰ τοῦ χρό-
νου; Εἰς τὸ ἀνάθεμα λοιπὸν τὸ 1866· ζήτω τὸ 1865!

11 30 Σάββατ. Ἀγασίας τῆς ὀσιομάρτυρος.

✠ 12 31 Κυριακῆ. Μελάνης τῆς ὀσίας καὶ ἀπόδοσις τῆς ἐορ-
τῆς τῶν Χριστουγέννων.

ΜΟΣΑΪΚΟΝ.

Μόλις ὁ Θεὸς ἔκαμε τὰς ἐπτὰ ἡμέρας τῆς ἐβδο-
μάδος καὶ ἀμέσως ὁ Διάβολος ἔπλασε τὰ ἐπτὰ θανά-
σιμα ἁμαρτήματα. Ὁ Θεὸς ἀνεπαύθη τὴν ἐβδόμην
ἡμέραν, ὁ δὲ Διάβολος κατέστησε τὴν κυριακὴν ἡμέ-
ραν τῆς ἄκνηρίας.

* *

Λόγοι ἔρωτος καὶ λόγοι συμποσίου ἔπεα πτερόεντα
ἄμφοτεροί· οἱ μὲν εἰσι νέφη, οἱ δὲ ἀναθυμιάσεις.

* *

*

Οἱ ποιηταὶ ζῶσι διὰ τοὺς ἄλλους — ἡ ψυχὴ των
κραταλλοῦται καὶ γίνεται κάτοπτρον ἐπὶ τοῦ ὀποίου
πάντες ἀτενίζουσιν. Αἱ γυναῖκες ὅμως κρατοῦσι πάν-
τοτε τὸ κάτοπτρον δι' ἑαυτὰς καὶ μόνας.

* *

*

Οἱ φιλόγυροι, καθὼς καὶ οἱ χοῖροι, μόνον μετὰ
θάνατον προξενοῦσιν εὐχαρίστησιν.

* *

*

Αἱ στιγμαὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ βίου ὁμοιάζουσιν ἡ-
λους σποράδην ἐπὶ τοῖχου ἐμπηγμένους, οἵτινες ὅμως
ἀποσπώμενοι καὶ ὁμοῦ συντιθέμενοι οὐδὲ κἂν τὴν πα-
λάμην δύνανται νὰ πληρώσωσιν.

Βοσσοῦέτης,

* *
*

Τὰ πλούτη καθιστῶσι τὴν γυναῖκα ἀλαζόνα, ἢ ὠ-
ραιότης ὑποπτον, ἢ ἀσχημία μισητὴν.

* *
*

Ἄνεγνωρίσα λίαν βραδέως, ὅτι ὁ ἔριος εἶναι τὸ μέ-
γιστον τῶν δεινῶν, ὅταν δὲν ᾖναι τὸ πρῶτιστον τῶν
ἀγαθῶν.

Βολταῖρος.

* *
*

Τὸ λευκὸν εἶναι χρῶμα ἀκάμπτου εἰλικρινείας· αἱ
γυναῖκες δὲν ἔπρεπε νὰ κάμνωσι χρῆσιν αὐτοῦ, εἰμὴ
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς νεότητος καὶ καλλονῆς των. Δὲν
ἔχει οὔτε τὰς οικονομικὰς ἀρετὰς τοῦ κυανοῦ, ὅπερ
λεπτύνει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου, οὔτε τὴν
ἐνοχὴν τοῦ ροδίνου, ὅπερ ῥίπτει πέπλον φαιδράς νεό-
τητος ἐπὶ τῆς φερούσης αὐτό. Καὶ ἐν τούτοις ἀγγε-
λοι καὶ δαίμονες λευχειμονοῦσιν ἐν Ἀθήναις! . . .

* *
*

Δὲν ἐτόλμησαν νὰ χαρακτηρίσωσι τὸν γάμον ὡς
ἔγκλημα, πλὴν, ὅπερ σχεδὸν τὸ αὐτὸ, καταλόγισαν
τὴν παρθενίαν μεταξὺ τῶν ἀρετῶν, λησμονοῦντες βε-
θαίως ὅτι ὁ Σωτὴρ κατηράσθη συκῆς μόνον διότι ἦτον
ἄγονος καὶ ὠμοιάζει παρθένον.

* *
*

Οἱ πλείστοι τῶν συζύγων καταναλίσκουσι τὸ ἥμισυ
τοῦ βίου των τυραννοῦντες τὰς ἀγαπητάς των συμ-
βίας, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ ἀποζημιοῦντες αὐτάς.

* *
*

Αἱ κακίαι εἰσὶν αὐταὶ αὐταὶ αἱ ἀρεταὶ εἰς ἑπακρὸν
ἐξασκούμεναι, αἱ δὲ ἐλλείψεις αὐταὶ πάλιν αἱ ἀρεταὶ
ἐν αἷς ὑπάρχει τι τὸ ἐλλείπον. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον
αἱ ἐλλείψεις εἶναι ἡ ἀρνησις τῆς ἀρετῆς· οὕτως ἡ δει-
λία λ. χ. εἶναι ἐλλειψίς, ἡ δὲ θρασύτης κακία· αὕτη
μὲν προῖον ὑπερβολικῆς ἀνδρίας, ἐκείνη δὲ ἀρνησις
αὐτῆς.

* *
*

Ἡ ὑπόληψις εἶναι ἵππος ὃν πάντες θέλουσι νὰ ἰπ-
πεύσωσιν, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς θέλει νὰ θρέψῃ.

* *
*

Ἡ κριτικὴ εἶναι ἵππος ὃν πάντες τρέφουσιν, ἀλλ'
ὃν οὐδεὶς σχεδὸν ἠξεύρει νὰ ἱππεύσῃ.

* *
*

Τοῦ θανάτου πικροτέρα εἶναι ἡ γυνή.
Σαλωμῶν.

* *
*

Ἄν εἴλεπον ἡ γυνή, ὁ ἀνὴρ θὰ ἦτο τραχὺς, βάρ-
ναυκος, μισάνθρωπος καὶ θὰ ἠγνόει τί ἐστὶ χάρις,
διότι χάρις εἶναι τοῦ ἔρωτος μειδιάμα.

Σιατωβριάν.

* *
*

Ἡ φύσις τότε μόνον παράγει γυναῖκας, ὅταν δὲν
κατορθῶσιν νὰ πλάσῃ ἄνδρας.

Ἀριστοτέλης.

* *
*

Ἡ γυνὴ εἶναι τῆς πλάσεως τὸ ἀριστούργημα, μετέ-
χει καὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀγγέλου.

Ballad.

* *
*

Εὐκολώτερον εἶναι νὰ εὐρεθῇ κόραξ λευκός ἢ ἀγαθὴ
γυνή.

Ἅγιος Γρηγόριος.

* *
*

Ἡ γυνὴ εἶναι τὸ ὠραιότερον τῶν πτηνῶν.

Ἄλφρεδος δὲ Μυσέ.

* *
*

Ὅταν ἴδῃς ἄνδρα καὶ γυναῖκα δραττομένους πάσης
εὐκαιρίας ὅπως ἀμοιβαίως ἀναδειξῶσι τὰ ἴδια ἐλατ-
τώματα καὶ γελοῖα, ἔσο βέβαιος ὅτι εἶναι προσφιλες
καὶ ἀγαπητὸν ζεῦγος.

* *
*

Ὁ ἔρως ὅστις ζητεῖ νὰ τελειώσῃ τὰς ἡμέρας του
ἐν φιλίᾳ ὁμοιάζει τὸν χωλαίνοντα στρατιώτην, ὅστις
ζητεῖ νὰ καταταχθῇ εἰς τοὺς ἀπομάχους.

* *
*

Ἀλοίμονον ἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ αἱ γυναῖκες
παρσταθῶσιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν! δὲν εἶναι διό-
λου ἀπίθανον νὰ ἐμβάλωσιν ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν καὶ
ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἰερὸς Αὐγουστίνος.

* *
*

Ἄν ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ ἀρχῇ ἡ γυνὴ τοῦ
ἀνδρός, θὰ ἐλάμβανεν αὐτὴν ἐκ τῆς κεφαλῆς του· ἂν
προὔτιθετο νὰ τὴν καταστήσῃ δούλην του, θὰ ἐπλατ-
τεν αὐτὴν ἐκ τῶν ποδῶν του· ἠθέλησε νὰ τὴν κάμῃ
σύντροφον τοῦ ἀνδρός καὶ ὁμοταγῆ αὐτῷ, ὅθεν τὴν
ᾠκοδόμησεν ἐκ τῶν πλευρῶν του.

Ταλμούθ.

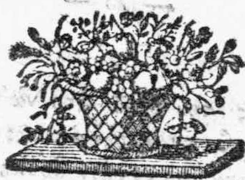
* *
*

Ἡ καρδία τῆς γυναικὸς ὁμοιάζει τὸ κἀνίστρον τῆς
Κλεοπάτρας· εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὰ ἄνθη καὶ αἱ ὀψῶ-
ραι, εἰς τὸν πυθμῆνα ἡ ἀσπίς.

* *
*

Τὰ ἀνδρικὰ προτερήματα εὐρίσκονται ἐνίοτε εἰς τὰς
γυναῖκας, ἀλλὰ τὰ γυναικεῖα θέλητρα οὐδέποτε ἀ-
παντῶνται εἰς τοὺς ἄνδρας. Αὕτη εἶναι ἡ ἀλήθεια διὰ
τὸ σωτήριον ἔτος 1867.

ΑΝΘΟΔΕΣΜΗ.

Τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν.

Μία φορά κι ἔταν καιρὸ ἦτον μία . . . δὲν ἀρ-
χίζουσι οὕτως οἱ μῦθοι ; καὶ δὲν εἶναι μῦθος ; . .

— Ἡ καλλονὴ ἢ ἡ πίστις τῶν γυναικῶν ; . . .

— Ὅχι δὲ αὐτὸ, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ σὰς
διηγηθῶ.

Λοιπὸν, τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ . . . — δὲν ἀρχονται οὕτως
αἱ ἱστορίαι αἱ πλέον θαυμασταί ; . . — κατέβη εἰς τὴν
γῆν (ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, βεβαίως, διότι ἐκεῖ εἶναι ὅλα
τὰ καλὰ) μία εὐεργετικὴ Μοῖρα, ἣτις ἐκράτει μικρὸν
χρυσοῦν κιβώτιον. Ἦτον αὕτη ἡ περίφημος Κυανῆ
Μοῖρα, περὶ ἣς θὰ ἠκούσατε πολλὰ, καὶ συνωδεύετο
ὑπὸ ἐνὸς νάνου, Ἀμυράντου καλουμένου, ὡς αἱ μεγά-
λαι κυρίαὶ συνοδεύονται σήμερον ὑπὸ ἐνὸς groom* ἐκ-
λέγονται δὲ οἱ grooms μικρόσωμοι καὶ μικροσκοπικοὶ
εἰς ἀνάμνησιν τῶν νάνων, ἵνα οὕτω καὶ αἱ μεγάλαι
κυρίαὶ περάσωσιν ὀλίγον ὡς Μοῖραι, καὶ εἰς τοῦτο
πολλὰ δὲν ἀπατῶνται.

Ὁ Ἀμάραντος ἔφερον ἐπὶ τοῦ στήθους κερατίνην ;
εἰς ἐν δὲ τῆς Μοῖρας νεῦμα ἐσάλπισεν ἐν αὐτῇ καὶ
ἀμέσως ὦ τοῦ θαύματος ! (δὲν σὰς εἶπον ὅτι τῷ και-
ρῷ ἐκεῖνῳ ἐγίνοντο θαύματα ;) ἡ Μοῖρα εὐρέθη περι-
στοιχισμένη ἀπὸ πλήθος νέων γυναικῶν, ἐκάστη τῶν
ὁποίων ἀντεπροσώπει ἐν ἔθνος ἐν τῇ Συνόδῳ ἐκείνῃ.

Ἐνταῦθα πᾶς ἄνθρωπος εὐρίσκεται εἰς ἀπόριαν· δὲν
ἤξευρε τί πρῶτον καὶ τί μᾶλλον νὰ θαυμάσῃ· τὸ ἡ-
χρὸν τῆς σάλπιγγος, ἣτις ἀντήχησε μέχρι περάτων
τῆς γῆς ; (τῆς αὐτῆς κατασκευῆς θὰ ἦναι, βεβαίως,
καὶ ἡ σάλπιγξ τῆς δευτέρας πικρουσίας) — τὴν ὄξειαν
ἀκοὴν τῶν γυναικῶν, αἵτινες ἤκουσαν τόσῳ μακρὰν
τὴν κερατίνην ; — τὴν μεγάλην προθυμίαν ἣν πρὸς τὴν
Σύνοδον ἔδειξαν ; ἢ τέλος τὴν ἀπαραδειγματίστον ὑ-
μόνοιαν ἣτις ἐπεκράτησε καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν διάρ-
κειαν ; (διότι ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει καθόλου νὰ ἐπιά-
σθησαν οἱ ἀντιπρόσωποι ἀπὸ τὰ μαλλιά ἢ κἄν νὰ ἐ-
μάλωσαν.) Ἀλλὰ πάλιν, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ
ἀκούσωσιν αἱ κυρίαὶ τὴν σάλπιγγα τῆς Μοῖρας, ὅταν
ἡ Μοῖρα τὰς ἐκάλει, καὶ τὰς ἐκάλει διὰ νὰ τὰς κάμη
ῶραις ; Ἡ ὠραιότης . . . ἰδοὺ τὸ μυστήριον τῆς ἀκοῆς,
τῆς ὁμοιοῦς (ἦσαν τότε ὅλοι ἀσχημοὶ ἢ τουλάχισ-
στον ἀνούσια), τῆς προθυμίας ἣν πρὸς τὴν Σύνοδον
ἔδειξαν. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὅτε ἔφθασε καὶ ὁ τε-
λευταῖος κρινολινοφόρος ἀντιπρόσωπος, ἡ βραδυκλήνη-
τος Γερμανίς «Φίλαι μου», εἶπεν ἡ Μοῖρα, λαμβά-

νουσα θέσιν προέδρου, « ἐπιθυμῶ ὥστε οὐδεμία ἐξ ὑμῶν νὰ παραπονεθῆ διὰ τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς κάμω. Δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου νὰ δώσω εἰς ἐκάστην τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ μία τοιαύτη ὁμοιότης εἰς τὰ χαρίσματά μου δὲν ἤθελε ἀραιρέσει πᾶσαν αὐτῶν ἀξίαν; » Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἐσιώπησεν· αἱ Μοῖραι δὲν ὀμιλοῦσι πολλά, δὲν ἔχουν καιρὸν νὰ χάσουν, ὡς οἱ φιλόσοφοι τῶν Χαυτείων, καὶ ἀμέσως ἀνοίξασα τὸ χρυσοῦν κιβώτιον ἤρχισε νὰ ἐπιδαψιλεύηται τὰ δῶρά της.

Ἐδῶκεν εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα, ἥτις ἀντεπροσώπει τὰς δύο Καστιλλίας, τὴν καλλιπόδα Ἰσπανίδα, κόμην λαμπράν, τοσοῦτω μακρὰν καὶ μέλαιναν ὥστε νὰ δύναται νὰ τὴν μεταχειρισθῆ ὡς *manτίλλα*· προσέτι δὲ χεῖρα μικρὰν καὶ ὠραίαν, ἀξίην νὰ παιζῆ μετ' ἀγαθῆς, ὡς τὴν χεῖρα τῆς Κυρίας^{***}, καὶ ἐγχειρίδιον ἐξ ἰσπανο-τοκόλλητον, κρυπτόμενον πάντοτε παρὰ τὴν εὐλύγιστον ὀσφύν.

Εἰς τὴν Ἰταλίδα ὄλα τοῦ ἔρωτος τὰ δῶρα· ὀφθαλμοῦς ἀμυγδαλωτοῦς, ζωηροῦς καὶ λάμποντες, ὡς ἐκρηξίς Βεζουβίου ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, καὶ, ἐν ἐπιμέτρῳ, καρδίαν ἐκ λάβας.

Εἰς τὴν Ἀγγλίδα βόρειον σέλας, ἵνα βάρη τὰς παρειάς, τὸν λαμὸν καὶ τοὺς ὤμους.

Εἰς τὴν Γερμανίδα χρῶμα κρίνου καὶ ῥόδων καὶ κόμην ξανθὴν, ἀναμιμνήσκουσαν τὰς ἀκτῖνας τοῦ

ἡλίου, τόσῳ σπανίως ἐν τῇ νεφελῳδαί Γερμανίᾳ.

Εἰς τὴν Ῥωσίδα, βασιλικὴν μεγαλοπρέπειαν.

Εἰς τὴν Ὀθωμανίδα, εὐσαρκίαν στρογγύλην, ὡς τὴν πανσέληνον, καὶ δέρμα μαλακόν, ὡς τὰ πτερὰ τῆς νήσσης.

Εἶτα δὲ μεταβαίνουσα εἰς τὰ καθέκαστα ἔθεσε τὴν ζωηρότητα εἰς τὸ βλέμμα τῆς Νεαπολίτιδος, τὴν εὐφυίαν εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς Ἰρλανδίδος, τὸν κοινὸν νοῦν εἰς τὴν καρδίαν τῆς Βελγίδος, καὶ ὅτε τὸ κιβώτιον εὐρέθη κενόν, ἠτοιμάσθη, νὰ ἀπέλθῃ, δηλ. νὰ πετάσῃ.

— Καὶ ἐγώ; τῆς εἶπε μετ' ἡλικίαν παράπονον ἡ Παρισινή, κρατοῦσα αὐτὴν ἀπὸ τὰ κυματοῦντα κράσπεδα τοῦ κυανοῦ τῆς πέπλου.

— Καὶ πῶς σὲ ἐλησμόνησα;

— Ἐντελῶς, κυρία.

— Ἦσο, φαίνεται, παραπολὺ πλησίον μου, καὶ δὲν σὲ εἶδον. Ἀλλὰ τί νὰ σοῦ κάμω τώρα, φίλη μου, τὸ κιβώτιον τῶν δῶρων ἐξηντήθη.

Ἡ Μοῖρα ἐσκέφθη πρὸς στιγμὴν τὸ πρᾶγμα ἦτο τῷ ὄντι δύσκολον, ἀλλ' αἱ Μοῖραι εἶναι γυναῖκες, καὶ τι περισσότερο παρὰ γυναῖκες καὶ

Ce que femme veut, Dieu le veut.

Ἦσθεν στραφεῖσα πρὸς τὰς τόσῳ πλουσίως προικισθείσας, αἵτινες ἀνεχώρουν ἤδη, τὰς ἀνεκάλεσε διὰ νεύματος καὶ εἶπεν αὐταῖς: « Εἶσθε καλάι, διότι εἶσθε ὠραίαι· δύνασθε λοιπὸν νὰ ἐπανορθώσητε μέγα τι ἄ-

δικον τὸ ὅποιον ἔπραξα. Εἰς τὴν διανομὴν μου ἐλησμό-
νησα μίαν ἀδελφὴν σας, τὴν τῶν Παρισίων· ἐκάστη ἐξ
ὑμῶν ἄς ἀποσπάσῃ, παρακαλῶ, μέρος τι τοῦ δώρου
τὸ ὅποιον τῆς ἔλαμα καὶ ἄς τὸ δώσῃ εἰς τὴν λησμο-
νηθεῖσαν ἀδελφὴν· θὰ ἀπολέσῃτε ὀλίγον καὶ θὰ ἐπα-
νορθώσῃτε πολὺ.»

Αἱ ὠραῖαι ἐκεῖναι κυραὶ ἠδύναντο νὰ παρακοῦσωσι
μὴν Μοῖραν, καὶ ἰδίως τὴν Κυραὴν Μοῖραν;

Ὅχι βεβαίως! ὅθεν ὄλαι ἐπλησίασαν τὴν Παρισι-
νὴν, μὲ τὴν ἀφελῆ ἐκείνην χάριν, ἣν ἐπιδεικνύουσιν
οἱ εὐτυχεῖς ἄνθρωποι, καὶ ἐχάρισαν αὐτῇ ἐκάστη κάτι
τι· ἢ μία μέρος τῶν μελανῶν τῆς πλοκάμων, ἢ ἄλλη
ὀλίγα ῥόδα ἐκ τοῦ προσώπου τῆς· ἢ μὲν μερικὰς ἀ-
κτῖνας ἀπὸ τὴν ζωρότητά τῆς, ἢ δὲ ὅ,τι ἠδυνήθη
ἀπὸ τὴν εὐαισθησίαν τῆς. Καὶ ἰδοὺ διατί ἢ πρόν
πτωχὴ καὶ παρηγωνισμένη Παρισινὴ, ἀρπάξασα κάτι
ἀπ' ἐδῶ, οἰκονομήσασα κάτι ἀπ' ἐκεῖ, κατέστη ἢ
πλέον θελκτικὴ καὶ ἀξιολάτρευτος γυνὴ τοῦ κόσμου,
κατὰ τὴν γνώμην τῶν... Παρισινῶν, ἣν βεβαίως δὲν
συμμερίζεσθε καὶ σεῖς, ὠραῖαί μου ἀναγνώστριαι. Ἄλλὰ
βλέπω ἀναφρομένην ἐπὶ τῶν χειλέων σας μίαν ἐρώ-
τησιν ὑπὸ τὸ σχῆμα μειδιάματος. Ἄ! μαντεύω· ἐπι-
θυμεῖτε νὰ μάθητε τί ἔδωκεν ἢ Μοῖρα εἰς τὴν Ἑλλη-
νίδα, δὲν σὰς τὸ εἶπα, διότι ἐνόμιζα ὅτι ἤξεύρετε τὴν
παροιμίαν: *κάποις δὲν δίδει εἰς τοὺς πλουσίους.*
Ἄλλ' ὄχι, ἔχετε δίκαιον, τὸ ἐλησμόνησα... ἢ Μοῖρα
ἔδωσε κάτι τι καὶ εἰς τὴν Ἑλληνίδα· τῆς ἔδωσε τὴν
ἀπάθειαν τῶν Στωϊκῶν.

Ὁ εὐαίσθητος πρεσβευτῆς.

Ὁ πατὴρ τοῦ Εὐγενίου Δελακροᾶ, τοῦ ἐνδόξου
καλλιτέχνου, ὅστις ἔγραψε τὰς *Σφαγὰς τῆς Χίου*,
διεῖπέ ποτε ἐπὶ τοῦ Διευθυντηρίου τὰ τῆς Γαλλίας ἐ-
ξωτερικά. Καθ' ἣν δὲ ἡμέραν τὸ Διευθυντήριον εὐχα-
ριστοῦν αὐτὸν ἀπῆλλαττε τοῦ βάρους τούτου, ὁ ὑπουρ-
γὸς ἐδέχετο εἰς ἰδιαίτηραν ἀκράσιν τὸν ἀντιπρόσω-
πον τῆς Ὑψηλῆς Πύλης.

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος Δελακροᾶς,
μετὰ τὰς συνήθειαι τυπικὰς ἐκφράσεις, δὲν θὰ λάθω
τὴν τιμὴν νὰ ἐξακολουθήσω τὰς διαπραγματεύσεις, ἄς
μεθ' ὑμῶν ἤρχισα·— ὑπέπεσα εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν
ἀρχόντων τοῦ Διευθυντηρίου καὶ σήμερον ἀποχωρῶ
τοῦ ὑπουργείου.

Ὁ πρεσβευτῆς, ἐκφράσας αὐτῷ βαθυτάτην ἐπὶ τῷ
γεγονότι λύπην, ἀπεσύρθη. Οἰκείος δ' ἐν τούτοις ἐπῆλ-
θεν ἵνα χαιρετήσῃ τὸν ὑπουργόν. Ἀνταλλάξας δὲ μετ'
αὐτοῦ ὀλίγας λέξεις:

— Σὲ ἀφίνω, εἶπεν, εἶδον εἰς τὸν ἀντιθάλαμον
τὸν πρεσβευτὴν τῆς Τουρκίας καὶ... *les affaires de*
l'État avant l'amitié.

— Πῶς! εἶπε μὲ θαυμασμὸν ὁ ὑπουργὸς, ἀλλ'
ἐγὼ τὸν ἀπεχαιρέτησα, δὲν μὲ ἐνόησε λοιπόν; Καὶ
καλέσας τὸν τμηματάρχην παρήγγειλεν αὐτῷ νὰ
εἴπῃ καθαρὰ εἰς τὸν καλὸν ἐκείνον Τοῦρκον ὅτι ἢ ἀ-
κράσας εἶγε τελειώση.

— Μάλιστα, μάλιστα, τὸ ἤξεύρω, ἀπήντησεν ὁ πρεσβευτής.

— Ἀλλὰ τότε... ἐπανάλαβεν ὁ τμηματάρχης, δὲν ἐννοῶ τί κάμνει ἐνταῦθα ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης.

— Ἀλλάχ! εἶπεν ὁ εὐαίσθητος πρεσβευτής, εἶχον διὰ τὸν κύριον Δελακροᾶ τοιαύτην συμπάθειαν, ὥστε θέλω νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν ἀπαγχονίαν του!!!

Εἶδον καὶ ἔπαθον διὰ νὰ δώσουν εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἐν Γαλλίᾳ οἱ ὑπουργοὶ ἐπιζῶσι εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ χαρτοφυλακίου, ἀλλ' ὁ πρεσβευτής καλὰ καλὰ δὲν τὸ ἐκατάλαβε, καὶ ἀνεχώρησε πεπεισμένος ὅτι ἡ χάρις ἐκείνη ἦτο καινοτομία τις ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν εἰσαχθεῖσα.

Στόμαχος Καλὸς—Πόδες Ἐλαφροί.

Καὶ σήμερον ἔτι ἡ τοῦ πρεσβευτοῦ θέσις εἰς πολὺν ἐμβάλλει δυσχερείας καὶ ὑποχρεώσεις. Καὶ πρῶτον αὐτοῦ καθήκον εἶναι νὰ ἔχη καλὸν στόμαχον. Ἀφοῦ προγευθῆ ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ ἐκ τῆς θήρας τοῦ ἡγεμόνος, ὀφείλει νὰ μὴ λησμονήσῃ ὅτι θὰ παρασταθῆ καὶ εἰς τὸ γεῦμα τοῦ ὑπουργοῦ ἡ δὲ ὑπουργικὴ τράπεζα δὲν εἶναι λόγος ἀποχρῶν ἵνα ἀποποιηθῆ τὸν φιλικὸν δειπνον λευκωλένου τινὸς Ἑγερίας, ἥτις κρύπτει ἐπ' αὐτῆς τὸ χρυσοῦν κλειδίον τῶν ἀπορρήτων τῆς πολιτικῆς. Συνίστων ποτὲ τῷ Ταῦλλεράνδῳ ἄτομόν τι διὰ διπλωματικὴν τινα θέσιν: ἂ Ἀδύνατον, ἔλεγεν

ὁ πρίγκιψ, κακὸς στόμαχος. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ ὁ καλὸς στόμαχος, πρέπει καὶ οἱ πόδες νὰ ἔχωσι προσόντα τινά. Ἡ ἡχὴ τοῦ Κεραμεικοῦ διηγείται τοὺς ἀθλοῦς ἀγαθοῦ τινος Σαυσιτοῦ, ὅστις κατὰ τὸ 1856 ἢ 57, ἀντεπροσώπει ἐν Παρισίοις τὸ Πεδεμόντιον. Ὑπασπιστῆς ἔρχεται νὰ ἀναγγεῖλῃ τῷ διπλωμάτῃ ὅτι εἶχεν οὗτος ὀρισθῆ διὰ τὸν αὐτοκρατορικὸν τετράχορον (quadrille).

— Δὲν γνωρίζω χορὸν, λέγει ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης.

— Δὲν πρόκειται περὶ χοροῦ, ἀλλὰ περὶ διπλωματίας, ἀπαντᾷ σοβαρῶς ὁ ὑπασπιστής. Ἡ Αὐστρία παρίσταται ἐν τῷ τετραχόρῳ, καὶ τί θὰ νομίση ὁ κόσμος, τί θὰ εἶπῃ ὁ κόμης Καθούρ, ἂν δὲν λάβῃτε καὶ ὑμεῖς μέρος καὶ δὲν παραστήσητε τοῦλάχιστον τὸν *cavalier seul*;

Ὁ κύριος Δεσαμβροᾶς (Desambrois, τοιοῦτον τὸ ὄνομα τοῦ ἐξόχου ἐκείνου διπλωμάτου) ἐνόησε τὸ σπουδαῖον τῆς ἐνστάσεως. Ὅθεν, τεντώσας τὰ ἐκ λευκοῦ βάρβακος ἐλαστικὰ αὐτοῦ χειρόκτια, ἐσπόγησεν διὰ τοῦ χειρομάκτρον τὰ πατριαρχικά του ὑποδήματα, ὧν τὸ στιλπνὸν ἦτο λίαν ἀμφίβολον, καὶ ὡς ἵππος ἀφηνιῶν ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Τερψιχόρας.

Μετὰ δέκα λεπτά ὁ ἐπιδέξιος χορευτῆς ἦτον ἤδη κύριος τοῦ χορευτικοῦ πεδίου αἱ διασημότεραι καὶ ἑραιότεραι κυρταὶ ἐξήτουν ἔλεος καὶ καργιτζαίς, ἥσαν

ὄλαι κουρέλι, οἱ δὲ ἐξοχώτεροι διπλωμάται πάν-
τες ὑπεχώρησαν ἀπέναντι τῶν διπλωματικῶν . . .
ποδῶν τοῦ συναδέλφου των Δεσαμβροᾶ.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὸ Πεδεμότιον ἤρατο σολ-
φερίνιον νίκην ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Ἀρχιστρατήγων
(Salle des Marechaux).

Πῶς νὰ τὴν ὀνομάσωμεν ;

Μία νεᾶνις, ἀλλ' ἦτο νεᾶνις ; δὲν εἶχε τὰ σα-
ράντα ; — Μία Κυρία, ἀλλ' ἦτο Κυρία ; μὲ τὴν λέ-
ξιν ταύτην δὲν ἐννοοῦμεν τὰς ὑπάνδρους ; καὶ ἐ-
κείνη ἦτον ἄγαμος. Λοιπὸν μία κόρη, ἀλλ' ἦτο κόρη ;
that is the question . . . τέλος μία comme il vous
plaira εἶχε πλεύσει τὸν ὠκεανὸν τοῦ βίου μέχρι τῆς
τεσσαρακοστῆς μοίρας χωρὶς ν' ἀπολέσῃ τὴν . . . ἀ-
φέλειαν καὶ ἀπλοϊκότητα τῶν παιδικῶν χρόνων,
ὥστε δικαίως ἐλογίζετο τὸ παίγιον, θέλω νὰ εἶπω
τὸ ἄλλας τῶν συναναστροφῶν. Ἡμέραν τινα καθ' ἣν
δύο κύριοι συνωμίλου ἐνώπιόν της χαμηλῇ τῇ φωνῇ
ἔλαβεν αὕτη τὴν περιεργίαν (δὲν ἦτο γυνή ;) νὰ τοὺς
ἐρωτήσῃ περὶ τίνος συνδιελέγοντο. « Περὶ πραγμά-
των, ἀπήντησεν εἰς ἐξ αὐτῶν, τὰ ὁποῖα μία κόρη δὲν
ἐπρέπει νὰ ἀκούσῃ. » — « Αὐτὸ ὁποῦ λέγετε, κύριε,
εἶναι πολὺ ἄτοπον, ἐπανάλαβεν ἐκείνη χολιάζουσα,
μάθετε λοιπὸν ὅτι δὲν εἶμαι κόρη εἰμὴ μόνον κατ' ὄ-
νομα . . . »

Αἱ Ὑποθήκαι τοῦ Διαβόλου.

Les mariages sont écrits dans le ciel.

Οἱ γάμοι εἶναι γραμμένοι εἰς τὸν οὐρανόν ;
λέγει ἡ τῶν Γάλλων σοφία ἢ δὲ τῶν Ἰταλῶν,

Nozze e Magistrato

Dal ciel è destinato.

Γάμος καὶ Ἀρχων ἀνωθεν προωρισμένοι.

Οἱ δὲ Ἀγγλοὶ, πρακτικώτεροι τῶν ἄλλων ὄντες ;
συσχετίζουσι τὸν γάμον μὲ τὴν κρεμάλαν, λέγοντες :

Marriage and hanging go by destiny.

Γάμος καὶ Κρεμάλα πεπωμένα.

Ἄδηλον ἂν οἱ γάμοι εἶναι γραμμένοι εἰς τὸν οὐρα-
νόν, ἀναντιρρήτον ὅμως ὅτι ἐπὶ τῶν πλείστων ὁ Διά-
βολος ἔχει καλὰς ὑποθήκας.

Νεᾶνις (;), ἣτις εἶχε δικαίωμα εἰς Γερουσίαν
ἢ τοῦλάχιστον εἰς Συμβούλιον Ἐπικρατείας, ἔλεγε :
« Θὰ ἰδῆς, ὅτι ἂν οἱ γάμοι ἦναι γραμμένοι εἰς τὸν οὐ-
ρανόν, ὁ ἰδικός μου θὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν τελευταίαν σε-
λίδα. » Ἄλλη δὲ πάλιν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πα-
τρός της, ὅστις εἶχε πάντοτε ἀποποιηθῆ νὰ τὴν ὑ-
πανδρέυσῃ, ἂν καὶ αὕτη πολλὴν εἶχε τὴν ὄρεξιν,
ἔκραξεν ἀναστενάζουσα : « Ὁ Θεὸς νὰ κάμῃ νὰ μὴ ἰδῇ
ὁ πατήρ μου ἐκεῖ ἐπάνω τὸ κατάστιχον ὅπου εἶναι
γραμμένος ὁ γάμος μου· θὰ ἦτον ἄξιός νὰ ξεσχίσῃ
τὴν σελίδα. »

Ἡ ἀτραπὸς τοῦ Παραδείσου καὶ ἡ λεωφόρος τῆς Κολάσεως.

Ἐισαγγελέως τινὸς ἡ σύζυγος εἶχε παρευρεθῆ εἰς μίαν τῶν διδασχῶν τοῦ περιφήμου Βουρδαλοῦ, ὅθεν ἠρώτων αὐτὴν τί περὶ τοῦ ἱεροκήρυκος ἐφρόνει. ἀ-ὠμίλησε πολλὴν ὥραν, ἀπήντησεν ἐκείνη, καὶ μὴ περιμένετε νὰ σὰς εἶπω τὰ καθέκαστα τοῦ λόγου του· τοῦτο μόνον καλῶς ἐνόησα ὅτι πρέπει τις νὰ περάσῃ ἀπὸ πολὺ ἀχρείου δρόμους διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν παράδεισον, ἐν ᾧ οἱ φέροντες εἰς τὴν κόλασιν εἶναι εἰς πολὺ καλλιτέραν κατάστασιν. v

ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ.

ΞΕΝΙΑ.

ΡΑΧΗΛ.

Σκοπεῦν νὰ διηγηθῶ συντόμως καὶ περιληπτικῶς τὸν βίον τῆς 'Ραχὴλ. Ἄλλὰ τίνος; Μὴ ἀνήσυχης, φίλη ἀναγνώστρια, δὲν πρόκειται περὶ τῆς 'Ραχὴλ τῆς Βιβλικῆς, οὐδὲ προτίθεμαι νὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν μνήμην σου σήμερον μάθημά τι τῆς ἱερᾶς ἱστορίας, ἐξ ὅσων ἠκούσαμεν ἐσχάτως εἰς τὴν πλατείαν τῆς Ὀμοιοταξίας. Θέλω ἀπλῶς νὰ διηγηθῶ τὸν περιέργον βίον τῆς ὁμοθησκου τῆς μὲν, ἀλλὰ συγχρόνου καὶ περιφανοῦς 'Ραχὴλ τῆς δραματικῆς, βίον ἀρχίσαντα ἀπὸ τοῦ κατωτάτου στρώματος τῆς κοινωνίας, ἀπὸ τοῦ βορβοροῦ αὐτῆς, καὶ τελευτήσαντα εἰς τὴν ὑπάτην αὐτῆς βαθμίδα ἐντὸς νεφῶν θυμιαμάτων καὶ δόξης, ἐντὸς Πακτωλοῦ χρυσοῦ, μαργαριτῶν καὶ ἀδαμάντων, ἐντὸς μωροβόλου ἀτμοσφαιρας ποιήσεως, λατρείας καὶ ἐρώτων.

Ἰουδαίου νομάδος θυγάτηρ, ἡ 'Ραχὴλ ἐγεννήθη εἰς πεινιχρὰν τινα καλύβην τοῦ Μοῦφ, χωρίου τῆς Γερμανικῆς Ἑλβετίας, τὴν 24 μαρτίου 1820.

Ἄστεγος, γυμνητεύουσα, οὐδεμίαν λαβοῦσα ἐκπαίδευσιν, οὐδεμίαν μαθοῦσα γλῶσσαν ἐκτὸς τῆς γερμανικῆς χυδαιολογίας τῶν γονέων τῆς ἡ μικρᾶ

Ῥαχὴλ ἐξηκολούθησε ν' ἀλητεύη μετ' αὐτῶν μέχρι τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας της ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην κωμόπολιν τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἑλβετίας, ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην χωρικοπανήγυριν, ὅπου ὁ πατήρ της ἐπώλει ἀκατανόμαστὰ τινα ἐβραϊκὰ τεχνουργήματα.

Οἱ γονεῖς τῆς Ῥαχὴλ ἐγκατεστάθησαν τέλος εἰς Λυὸν ἐντὸς πενιχοῦ τινος ἐργαστηρίου παλαιῶν ἐνδυμάτων. Ἡ πρωτότοκος κόρη των Σάρα περιεφέρετο εἰς τὰ καφενεῖα τῆς πόλεως ψάλλουσα καὶ κιθαρίζουσα, ἡ δὲ μικρὰ Ῥαχὴλ περιέφερον ἔπειτα τὸν δίσκον καὶ συνήθριζεν ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους ὀλίγα σολδιά, ὅπως κάμνουν τὰ ἐξαφρίσματα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Λιβόρνου καὶ τῆς Νεαπόλεως τὸ ἐσπέρας εἰς τοῦ Σόλωνος, τοῦ γλυκοῦ τούτου νομοθέτου, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ εὐφυοῦς φίλου μου Ἀλθώτα.

Περὶ τὸ 1830 ἡ πτωχὴ Ἰσραηλιτικὴ οἰκογένεια ἐγκατεστάθη εἰς Παρισίους, ὅπου ἡ τύχη ἐπεφύλαττον αὐτῇ τὰ λαμπρότερα δῶρά της. Κατ' ἀρχὰς ἔζησαν πενιχρότατα ὅπως καὶ εἰς Λυὸν, ἀλλ' ἡ Ῥαχὴλ δὲν ἐβράδυνε, ψάλλουσα εἰς τὰ καφενεῖα μετὰ τῆς ἀδελφῆς της, νὰ φέρῃ τὸ ἐσπέρας εἰς τὸ ἄθλιον οἶκμά των ἀρκετὰ ἀφθόλους εἰσπράξεις.

Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐκδρομὰς των τὰ κοράσια συννητήθησαν κατὰ τύχην πρὸς τὸν Σορὸν, τὸν ἐπιφανῆ ἰδρυτὴν τοῦ Βασιλικοῦ Σχολείου τῆς Θερσκειῦ

τικῆς Μουσικῆς. Ἡ ἡχηρὰ φωνὴ αὐτῶν καὶ ἰδίως τῆς Ῥαχὴλ τὸν ἐθελε, καὶ ταῖς ἐπρότεινε νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνόμενον Σχολεῖον. Κατὰ συνάπειαν ὑπῆγε καὶ ἐπεσκέφθη τοὺς γονεῖς αὐτῶν.

— Πῶς σὲ λέγουν, μικροῦλά μου; ἠρώτησε τὴν Ῥαχὴλ.

— Ἐλισάβετ Ῥαχὴλ.

— Ῥαχὴλ! τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶν' ἐντελῶς τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς· δὲν ἀρμόζει εἰς τὴν χριστιανικὴν μουσικὴν.

— Μὲ μένει τὸ ἄλλο Ἐλισάβετ.

— Εἶναι πολυσύλλαβον· ἔλθέ αὖριον εἰς τὸ Σχολεῖόν μου καὶ θὰ σὲ ἐγγράψω μετὰ τῶν μαθητριῶν μου ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐλίζα. Μὴ τρέχῃς πλέον εἰς τοὺς δρόμους. Ἐγὼ θὰ φροντίσω διὰ τὸ μέλλον σου.

Ὁ διάσημος μουσικοδιδάσκαλος ἔπραξεν ὡς ὑπεσχέθη· ἀλλὰ παρατηρήσας ἀργότερον, ὅτι ἡ ἡχηρὰ καὶ μεταλλικὴ φωνὴ τῆς Ῥαχὴλ ἤρμοζε μᾶλλον εἰς τὴν ἀπαγγελίαν παρὰ εἰς τὸ ᾄσμα, τὴν παρουσίασεν εἰς τὸν Pagnon Saint-Aulaire καθηγητὴν τῆς τραγικῆς καὶ κωμικῆς ἀπαγγελίας, ὅστις εἰδέχθη τὴν Ῥαχὴλ ὡς μαθήτριαν. Ἡ νέα Ἰσραηλιτις μόλις ἤξευρε τότε ν' ἀναγινώσκῃ γαλλικὰ. Ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ὁ νέος της προστάτης ἐνησχολήθη μετὰ πατρικοῦ ζήλου εἰς τὴν φιλολογικὴν της ἀνατροφὴν. Τὴν

ἐδίδαξε μὲ μεγίστην ἐπιμέλειαν καὶ λεπτομέρειαν ἰτὰ τραγικὰ πρόσωπα τῆς Ἑρμιόνης, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τῆς Μαρίας Στουάρτ· ἀλλὰ, κατὰ παράδοξον ἰδιοτροπίαν, ἡ Ῥαχὴλ ἐπροτίμα νὰ παίζη τὰς θαλαμηπόλους (soubrettes) τῶν κωμωδιῶν τοῦ Μολιέρου, πρόσωπα οὐδόλως ἀρμόζοντα εἰς αὐτήν.

Τέλος ἡ Ῥαχὴλ ἔμελλε προσεχῶς νὰ ἐμφανισθῇ κατὰ πρῶτον ὡς ἀρχαία ὑποκρίτρια εἰς μικρὸν τι ἰδιωτικὸν θέατρον· la salle Molière καλούμενον. Τὴν προτεραιάν τῆς παραστάσεως ταύτης, ἡ Ῥαχὴλ εἶχε παρακαλέσει τὸν Κ. Βέδελ ταμίαν τότε τοῦ μεγάλου Γαλλικοῦ Θεάτρου (la Comédie française), νὰ ἔλθῃ ν' ἀκούσῃ αὐτὴν παίζουσαν κατὰ πρῶτον τὴν Ἑρμιόνην τῆς Ἀνδρομάχης τοῦ Ῥακίνα. Ὁ Βέδελ τὴν ἤκουσε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πρώτης πράξεως καὶ τοσοῦτον ἐθέλχθη, ὥστε ἔδραμε πάραυτα εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου καὶ τὸν ἔφερε ν' ἀκούσῃ καὶ αὐτὸς τὴν Ῥαχὴλ. Μόλις δ' ἔφθασαν :

Ἴδὲ τὴν δεκαπενταετῆ αὐτὴν Ἑβραίαν, τῷ λέγει, c' est une merveille!

Ἦρχιζε τῷ ὄντι ἡ τρίτη πρᾶξις καὶ ὁ Κ. Ζουσαλιν, ἀκούων τὴν θαυμασίαν ἀπαγγελίαν τῆς Ῥαχὴλ ἐνθουσία ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὥστε εἰς τὸ τέλος τῆς παραστάσεως τρέχει ἀμέσως εἰς τὰ παρασκήνια, εὐρίσκει τὸν Saint-Aulaire καὶ ζητεῖ τὴν Ἐλίξαν,

συνδιαλέγεται μετ' αὐτῆς, τῇ προτείνει νὰ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς ἀπαγγελίας (Conservatoire de declamation) καὶ νὰ τῇ ἐξασφαλίσῃ συνάμα ἐξακοσίων φράγκων βοήθημα, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρει τοῦ νὰ μὴ παίζη τοῦ λοιποῦ κανὲν κωμικὸν πρόσωπον. Ἡ Ῥαχὴλ ἐδέχθη ἀσμένως καὶ εἰσηλθεν εἰς τὸ Conservatoire τὴν 27 ὀκτωβρίου 1836. Μετ' ὀλίγον ὁ Βέδελ διεδέχθη τὸν Ζουσαλιν εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου, καὶ εὐρισκόμενος ἀδιακόπως εἰς ἐριδας μετὰ τῶν καλλιτεχνῶν, τοὺς ὁποίους διέθυνε, δὲν εἶχε πλέον καιρὸν νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ εἰς τὴν Ῥαχὴλ ὑποσχεθέντος βοηθήματος.

Ἐν τούτοις ἡ οικογένεια τῆς νέας ὑποκριτρίας ἐπένετο πάντοτε δεινῶς ὁ δὲ Κ. Ποαρσὼν διευθυντὴς τοῦ Θεάτρου τοῦ καλουμένου Gymnase, ἰδὼν κατὰ τύχην τὴν Ῥαχὴλ παίζουσαν τὸ πρόσωπον τῆς Ἐριφίλης εἰς μικρὸν τι θέατρον (la salle Chantierine), τὴν προσεκάλεσεν ἀμέσως μετὰ τοῦ πατρὸς της καὶ τῇ ἔκαμεν ἐπωφελεῖς προτάσεις.

— Πόσα θέλεις νὰ κερδίξῃς δεσποινίς; τὴν ἠρώτησεν.

Ἡ νεάνις ἐστράφη πρὸς τὸν πατέρα της, οὗτος δ' ἀπεκρίθη ἀμέσως.

— Ἀξίζει δυὸ χιλιάδες φράγκα μὲς τὸ νερό.

— Ἀξίζει περισσότερα ἀπήντησεν ὁ διευθυντὴς, τῇ δίδω τρεῖς χιλιάδας.

— Ἐξαιρετα, υπογράφω ἀμέσως, ἀνταπάντησεν ὁ πατήρ.

Τὸ συμφωνητικὸν ὑπεγράφη, ὁ δὲ Κ. Ποαρσὼν ἀπή-
τησε νὰ ἐπαναλάβῃ ἡ νεᾶνις τὸ Βιβλικὸν τῆς ὄνομα
Ῥαχὴλ ὡς εὐφρων καὶ καλλιτεχνικόν.

Ἐντὸς τριῶν ἐβδομάδων, κατὰ παραγγελίαν τοῦ
Κ. Ποαρσὼν ἐτοιμάζει ὁ Δουπὸρ τὴν Vendéance,
δρᾶμα ἐξαιρετον ἐν ᾧ ἡ Ῥαχὴλ ἠδύνατο ν' ἀναπτύξῃ
τὰ φυσικὰ τῆς πλεονεκτήματα. Καὶ ὅμως ἀπέτυχε,
μ' ὅλα τὰ ἄρθρα τὰ ἐγκωμιαστικὰ τῶν ἐφημερίδων,
μ' ὅλας τὰς παντοειδεῖς συστάσεις. Ὁ διευθυντὴς
ἀπεθαρρύνθη, διέγραψε τὸ νέον δρᾶμα ἐκ τοῦ προ-
γράμματος τοῦ Θεάτρου του καὶ περιώρισε τὴν Ῥα-
χὴλ εἰς ἀσημαντὰ τινα πρόσωπα.

Ἡ Ῥαχὴλ ἀπηλπισμένη τρέχει τότε εἰς ὅλους τοὺς
προστάτας τῆς ὅλοι τὴν δέχονται ψυχρῶς, ὁ δὲ Προ-
εὐστ, εἰς τῶν διασημοτέρων ὑποκριτῶν τοῦ Γαλλικοῦ
Θεάτρου, τὴν παρατηρεῖ μετὰ προσοχῆς ἀπὸ κεφαλῆς
μέχρι ποδῶν καὶ τῆ λέγει :

— Δὲν εἶσαι, κόρη μου, διὰ τὴν σκηνὴν, πῆ-
γαινε νὰ πωλῆς ἀνθοδέσμας εἰς τοὺς δημοσίους πε-
ριπάτους.

Ἐπὶ τέλους ὁ γέρον Σαμφὼν, ἄλλος ὑποκριτὴς
διάσημος τοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου, παρέχει τὴν προ-
στασίαν του εἰς τὴν ἐγκαταλελειμμένην Ῥαχὴλ κα-
πανόσας τὰ ἔξοχα αὐτῆς προτερήματα, καὶ συν-

τελεῖ τὴν φιλολογικὴν καὶ θεατρικὴν τῆς ἀνατροφὴν.
Ἡ Ῥαχὴλ ἐδείχθη εὐπειθὴς καὶ πρόθυμος εἰς τὸν
νέον τῆς διδάσκαλον, καὶ ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν μελέ-
την τῶν ἐνδόξων τραγικῶν. Διὰ τῆς προστασίας τοῦ
Σαμφὼν εἰσέρχεται μετὰ τινος μῆνας εἰς τὸ Γαλ-
λικὸν Θεάτρον ἐπὶ ἀντιμισθίᾳ τετραμισχιλίων φράγ-
κων. Μετὰ τινος ἡμέρας τὸ πρόγραμμα τοῦ Γαλ-
λικοῦ Θεάτρου ἀναγγέλει τὴν ἐμφάνισιν τῆς Ῥαχὴλ
εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Καμίλλης τῶν Ὁρατιῶν τοῦ
Κορνηλίου.

Ἡ πρώτη αὕτη παράστασις ἐγένετο ἐν ὄρα ὑ-
περβολικοῦ καύσωνος ὅλη σχεδὸν ἡ ἀριστοκρατικὴ
κοινωνία τῶν Παρισίων εὕρισκετο εἰς τὰς ἐξοχάς.
Κατὰ παράδοξον ὅμως συγκυρίαν ὁ ἰατρὸς Βερὼν,
ὁ διάσημος συγγραφεὺς τῶν Memoires d'un Bour-
geois, ὁ πότε μὲν διευθυντὴς Θεάτρου, πότε δὲ δύσπε-
πτος φιλόλογος, πότε δὲ ἀστειὸς ἀντιπολιτευόμενος,
καὶ πότε ὑπνωτικώτατος δημοσιογράφος, ὁ φυσι-
κὸς προστάτης πάσης εὐσπλάγγρου καλλιτέχνιδος
(τοιούτους τύπους καὶ ἐν Ἀθήναις ἀπαντᾷ τις), ὁ
ἀκάματος οὗτος καὶ πανταχοῦ παρὼν ἰατρὸς παρευ-
ρέθη εἰς τὴν παράστασιν ταύτην καὶ ὁμιλεῖ ἐνθου-
σιωδῶς περὶ αὐτῆς εἰς τ' Ἀπομνημονεῦματά του. Ὁ
Μερλ καὶ ὁ Ζανὲν, φιλόλογοι καὶ ἐπιφυλλιδογράφοι
ἀληθῶς εὐφυσέστατοι, συμπαραεῦρέθησαν καὶ οὗτοι καὶ
ἐκτιμήσαντες τὴν πραγματικὴν τῆς Ῥαχὴλ ἀξίαν τὸν

έβοήθησαν εἰς τὸ νὰ ρίψῃ τὰ θεμέλια τῆς μελλούσης δόξης της.

Τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1838 ἦτον ἤδη διάσημος ἅπανα ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἔτρεχε νὰ χειροκρατῇ αὐτήν, καὶ τὸ Γαλλικὸν Θέατρον εἰσέπραττεν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων κατὰ μῆνα. Ἐπαιξε τότε κατὰ σειράν ἡ Ῥαχὴλ τὰ τραγικὰ πρόσωπα τῆς Καμίλλης, τῆς Εἰριφίλης, τῆς Βομιάνης, τῆς Αἰμιλίας καὶ τῆς Ἀμεναΐδος. Τὴν 23 νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔμελλε νὰ παίξῃ τὴν Ῥωζάνην εἰς τὸν *Βογιαζίτην* τοῦ Ῥακίνα. Εἰς τὴν πρώτην ταύτην παράστασιν τοῦ *Βογιαζίτου* ἡ Ῥαχὴλ ἀπέτυχε σχεδόν, ἀλλὰ, συνοικειωθεῖσα μὲ τὸ δύσκολον τοῦτο πρόσωπον, ἐπέτυχε θυμασιῶς εἰς τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην καὶ τὰς ἐφεξῆς παραστάσεις τῆς αὐτῆς τραγωδίας.

Ἡ τελευταία αὕτη ἐπιτυχία ὑπῆρξεν ὁ ὀριστικὸς θρίαμβος τῆς Ῥαχὴλ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης χρονολογεῖται ἡ καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην διασημότης τῆς μεγάλης τραγωδοῦ.

Ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων παραστάσεων τοῦ *Βογιαζίτου* βροχὴ ἀνθῶν καὶ στεφάνων ἐκάλυψεν αὐτήν· λαβοῦσα δὲ τινὰς ἀνθοδέσμας, μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως, ἔδραμεν εἰς τοῦ ὑποκριτοῦ Προβόστ.

— Μοῦ ἀγοράζετε μερικὰς ἀνθοδέσμας, τῶν λέγετε ἀφοῦ ἄλλοτε μ' ἐσυμβουλευσατε νὰ πωλῶ;

— Σιώπα, σιώπα, πογηρά, φίλησε τὸν ψευδοπρο-

φήτην καὶ μὴ μνησικαχῶς ἐναντίον τοῦ πλέον, ἀπεκρίθη ὁ εὐφυὴς ὑποκριτής.

Ὁ χειμὼν τοῦ 1838 ὑπῆρξε διὰ τὴν εὐδαίμονα Ῥαχὴλ σειρά ἀδιαλείπτων θριάμβων. Ἡ ἀνωτέρα κοινωνία τῶν Παρισίων τὴν ἐλάτρευε, τὴν ἐθώπευε, τὴν ἐδέχετο μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας, αἱ σύζυγοι τῶν ὑπουργῶν ἔζων ἐν μεγίστῃ μετ' αὐτῆς οικειότητι καὶ ἰδίως ἡ Κυρία Δουσατέλ, σύζυγος τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Εἰσῆχθη ὡσαύτως εἰς τὴν οἰκίαν τῆς περιβρότου Κυρίας Ῥεκαμιέ. Εἰς τὴν ἀρχαιοπρεπῆ αἴθουσαν τῆς Κυρίας Ῥεκαμιέ, γράϊας ἤδη οὔσης, συνηθροαίζοντο τὸ 1839 πλείστοι διάσημοι ἄνδρες τῆς μεγάλης Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς πρώτης Αὐτοκρατορίας, μετὰξὺ δὲ ἄλλων καὶ ὁ ἐπιφανὴς φιλέλλην καὶ ἀπολογητὴς τοῦ χριστιανισμοῦ Σατωβριάν. Ἐκεῖ ἐγένοντο πολλαὶ ἀπόπειραι προσηλυτισμοῦ πρὸς τὴν μεγάλην ἠθοποιόν. Αὕτη δεχομένη προσηλίας τὰς παρορμήσεις, τὰς κατηχήσεις, καὶ τὰς περιποιήσεις, ἐμελέτησεν ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις καὶ ὀδηγίας τῶν διασήμων φίλων της τὸ ποιητικώτατον πρόσωπον τῆς Παυλίνας τοῦ *Πολυεύκτου* τοῦ Κορνηλίου καὶ ἐπρόφερε κατὰ πρῶτον ἐνώπιόν των τὸ περίφημον *Je erois*, μετὰ τοιαύτης ζέσεως, μετὰ τοιοῦτου ἐnthουσιασμοῦ, ὥστε οἱ κατηχηταὶ της συνέλαβον ἐπὶ στιγμὴν τὰς γλυκυτέρας ἐλπίδας, ἀλλ' εἰς μάτην!

πολλάκις και εις τὰς αἰθούσας, και ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀπήγγειλεν ἡ 'Ραχήλ θαυμασίως τὴν περίφημον ἐκσί-
νῃ ἀναφώνησιν καὶ ἐν τούτοις ἔμεινεν ἰουδαία.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου της, ἡ 'Ραχήλ εἶχεν εἰσόδημα περὶ τὰς τετρακοσίας χιλιάδας φράγ-
κων κατ' ἔτος ἐκ τῶν τακτικῶν της ἀπολαυῶν και
ἐξ ὧν ἀπελάμβανε κατὰ τὰς συχνὰς περιουσίας
της εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, ἔτι δὲ και εἰς
τὰς 'Ηνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς.

Οἱ κατήγοροι τῆς 'Ραχήλ τὴν λέγουσιν ἐξαισιῶς
φιλάργυρον και ἀπληστον διηγούνται, ὅτι εἰς μίαν
της θλιβεράν ἀσθένειαν ἤρκεσε νὰ τῆ φέρωσιν εἰς τὴν
κλίνην της, κατὰ συμβουλήν τοῦ πατρός της, τὴν ἀ-
δαμαντοθήκην της, διὰ νὰ αἰσθανθῇ πάραυτα ἑαυτὴν
ἐναλαμβάνουσαν.

Μετὰ τὸ 1840 ἡ 'Ραχήλ ἔπαιξεν ἐπιτυχῶς, ἐξαι-
σιῶς πολλάκις, διάφορα πρόσωπα κλασικῶν τρα-
γωδιῶν και νεωτέρων δραμάτων εἰς τὸ πρόσωπον
ιδίως τῆς Φαίδρας ἡ 'Ραχήλ ἦτον ἀμίμητος ὡς και
εἰς τὸ τῆς Καμίλλης και τῆς Ἀθαλίας. Εἰς ὅλα τὰ
ἀρχαῖα ταῦτα πρόσωπα, εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἰδίως, και
μάλιστα εἰς τὴν Φαίδραν, ὅστις εἶδε τὴν 'Ραχήλ
ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτοῦ ἄγαλμα ἀρχαῖον, ἀριστοῦργημά τι, τοῦ Φει-
δίου, διελθὼν τοὺς αἰῶνας, και ἀναλαβὼν πνοὴν και
ζωὴν και λαλίαν μετὰ τρισχίλια ἔτη και ἔλθων νὰ μᾶς

Η ΡΑΧΗΛ
ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

ἐπιδείξῃ καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν τελειότητα τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν καλλονήν.

Ἡ Ῥαχὴλ εἰς τὴν σκηνὴν ἦτον ἑλληνίς κατὰ τὴν προτομήν, κατὰ τὸ βᾶδισμα, κατὰ τὰς κινήσεις, κατὰ τὴν στάσιν, κατὰ τὸν ἱματισμόν.

Εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν καὶ θαυμασίαν ὀργάνωσιν τοῦ λάβρυγγός της ἀπέδωκαν ἰδίως τινὲς τὴν τελειότητα τῆς ἀπαγγελίας της, ἀρνούμενοι εἰς αὐτὴν πᾶσαν καλλιτεχνικὴν πρωτοβουλίαν, καὶ θεωροῦντες αὐτὴν ὡς ἀπλὴν ἀλλὰ πιστὴν καὶ ἀκριβῆ ἡχὴ τῶν μαθημάτων τοῦ διδασκάλου της Σαμφών, βεβαιοῦντες δέ, ὅτι οὔτε συνεκινεῖτο οὔτε ᾄθάνετο ὅσον σφοδρὰ καὶ σπαραξικάρδια πάθη καὶ ἂν διηρμήνευεν, ὅτι τέλος εἰς ἕξ μόνον πρόσωπα ἤξευρε νὰ διαλάμπῃ, πρόσωπα παριστῶντα τὴν ἀλαζονείαν, τὴν ὑπεροψίαν, τὸ μῖσος, τὴν λαγνείαν καὶ τὴν λύσαν.

Εἰς τῶν θαυμαστοτέρων τῆς Ῥαχὴλ θριάμβων εἶναι καὶ ἡ ἐμφάνις αὐτῆς ἐπὶ τῆς σκηνῆς μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848, ὑπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Γαλλίας ἀπαγγελλούσης τὸν Μασσαλιωτικὸν ὕμνον· οὐδέποτε ὑπῆρξεν ὠραιότερα, οὐδέποτε ἐχειροκροτήθη τοσοῦτον ἐνθουσιωδῶς, οὐδέποτε ὁ Τυρταϊκὸς ἐκεῖνος ὕμνος τοῦ Rouget de l' Isle ἀπηγγέλθη θαυμασιῶς περὶ.

Ἡ Ῥαχὴλ ἔσχε πολλοὺς λατρευτὰς κατὰ τὸ ἐνδοξον πλὴν βραχὺ στάδιόν της· πρὸς τινὰς δὲ αὐ-

τῶν προσηνέχθη λίαν σκληρῶς. Μεταξὺ τῶν λατρευτῶν αὐτῆς ἤριθμαι καὶ βασιλοπαιδᾶς καὶ αὐτοκράτορες.

Ἴδου καὶ τινὰ ἀνέκδοτα τοῦ βίου αὐτῆς.

Τὸ τελευταῖον ἐν Ῥωσίᾳ ταξείδιον αὐτῆς ἐγένετο κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Εἰς μεγαλοπρεπὲς τι γεῦμα δοθὲν αὐτῇ παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου ἀξιωματικὸς τις ἔπιεν εἰς ὑγείαν της, εἰπὼν:

— Καλὴν ἐντάμωσιν, Κυρία! Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ὑπάγωμεν εἰς Παρίσιους· νὰ σὰς χειροκροτήσωμεν καὶ νὰ πῖωμεν εἰς ὑγείαν σας τοὺς ἐκλεκτοὺς Γαλλικοὺς οἴνους.

— Κύριε, ἀπεκρίθη ἡ Ῥαχὴλ, ἡ Γαλλία δὲν εἶναι τόσον πλουσία, ὥστε νὰ προσφέρῃ καμπανίτην εἰς τοὺς αἰχμαλώτους της.

Εἰς τὴν οἰκίαν τῆς φίλης αὐτῆς Κυρίας *** παρητήρει ἑσπέραν τινὰ ρυπαρὰν καὶ παλαιὰν κιθάραν.

— Πιστεύω, ἀγαπητῆ, ὅτι δὲν ἔχετε ἰδιάζουσαν ἀγάπην πρὸς τὴν παλαιὰν αὐτὴν κιθάραν· μετὴν χαρίζετε;

Εὐχαρίστως, ἀπαντᾷ ἡ τριώστερος Κυρία, καὶ πᾶραυτα διατάττει τὴν θαλαμηπόλον αὐτῆς νὰ ἀποστείλῃ τὴν κιθάραν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ῥαχὴλ. Μετὰ τινὰς

ἡμέρας ὁ κόμης Β*, εἰς τῶν θερμότερων λατρευτῶν τῆς 'Ραχὴλ, βλέπει εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἐντὸς πολυτελοῦς μεταξίνης θήκης κρεμαμένην τὴν κιθάραν παρὰ τὴν ἐστίαν.

— Θεέ μου, τί εἶν' αὐτό;

Ἡ δὲ 'Ραχὴλ περιπαθῶς στενάξασα τῷ ἀπαντᾷ.

— Μ' αὐτὴν τὴν κιθάραν, ὅταν ἤμην πτωχό-παιδο ἔτρεχα εἰς τοὺς δρόμους

α Κ' ἔψαλλα τὸ ψωμάκι χωρὶς νὰ τὸ ζητῶ. ν

— Ἀληθινά! ὦ! σὰς ἰκετεύω δότε με τὸ ἐνθύμημα τοῦτο τῆς παιδικῆς σας ἡλικίας· τὸ θεωρῶ θησαυρὸν δι' ἐμέ, διὰ πάντα ἄνθρωπον, διὰ τὴν ἱστορίαν αὐτήν.

— Ἴσα, ἴσα δι' αὐτὸ τὴν κρατῶ καὶ δὲν τὴν δίδω οὔτε διὰ πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων.

— Τὴν θέλω, ὅσα καὶ ἂν ἔχη, τὴν ἀγοράζω!

— Ἐχάσατε τὸν νοῦν σας, Κύριε Κόμη;

— Ἀκουσε, 'Ραχὴλ μου, σὲ δίδω εἰς ἀντάλλαγμα τὸ περιδέραιον καὶ τὰ βραχιόλια, τὰ ὅποια μ' ἐζήτησες προχθές. Στείλε εἰς τοῦ ἀδαμαντοπώλου νὰ λάβῃς αὐτά!

— Ἐστω, εἶπε στενάζουσα ἡ 'Ραχὴλ, λάβετε τὴν κιθάραν.

Ἐκεῖνος ἦτο περιχαρὴς, ἀλλ' ἡ τριᾶστερος Κυρία ὑπῆγέ ποτε εἰς τὴν οἰκίαν του, εἶδε τὴν κιθάραν, ἐξεπλάγη καὶ διηγήθη τὴν ἱστορίαν αὐτῆς.

*
Ὁ πρίγκηψ Μαρτσαϊνκόφ, βαθύπλοτος 'Ρώσος εὐγενῆς, ἔτρωγε τοὺς χωρικούς του εἰς Παρισίους κατὰ τὸ 1845. Ἠράσθη τῆς 'Ραχὴλ καὶ ἐσπατάλα μετ' αὐτῆς χιλιάδας ρουβλίων· εἶχεν ἐν τούτοις ἀπείρους ἀντεραστάς καὶ τὸ ἐγνώριζε κάλλιστα ὁ ἐπικινδυνότερος ὅμως πάντων τῶ ἐφαινετο νέος τις ὑποκριτής. Ὁ πρίγκηψ ἐπλήρωσε κατασκόπους νὰ τὸν παρακολουθῶσι· μαθάνει ὅτι ἡ 'Ραχὴλ ἀναχωροῦσα τὴν ἐπαύριον δι' Ἰταλίαν, ἀπεχαιρέτησε περιπαθῶς τὸν ὑποκριτὴν καὶ τῶ ὠρκίσθη αἰωνίαν πίστιν· οἱ κατάσκοποι τοῦ πρίγκηπος παρακολούθησαν τὴν 'Ραχὴλ εἰς τὸ ταξιδίον τῆς. Μετὰ εἴς ἐβδὸμάδας ὁ ὑποκριτὴς λαμβάνει λεπτομερῆ ἀνώνυμον ἔκθεσιν, τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἐρώτων τῆς 'Ραχὴλ, ἐν ᾗ περιεγράφετο καὶ ἡ ἰδιαιτέρα συμπάθεια αὐτῆς πρὸς τυμπανιστὴν τινα τῆς ὀρχήστρας τοῦ θεάτρου τῆς Γενούης. Ὁ ὑποκριτὴς ὀργίζεται καὶ συνάπτει σχέσεις μὲ μικρὰν ὑποκρίτριαν τοῦ Vaudeville.

Ἡ 'Ραχὴλ ἐπιστρέφει εἰς Παρισίους, μαθάνει τοὺς νέους ἔρωτας τοῦ ὑποκριτοῦ, ὀργίζεται, ἀγανακτεῖ, φωνάζει, βλασφημεῖ . . .

— Δὲν ἐφάνταζόμεν τοιαύτην μουσικὴν, ἀπαντᾷ ὁ ὀργισμένος ἐραστής. Βλέπω, Κυρία, ὅτι ἐλάβετε μαθήματα ἀπὸ κανένα τυμπανιστῆν.

Εἰς τὴν λέξιν ταύτην ἡ 'Ραχὴλ φρίσσει, ὑπνοεῖ

τὴν προδοσίαν, ὑποπτεύεται τὸν Μαρτσαϊνκόφ, τὸν ἐπαγγέλει εἰς τοὺς πόδας τῆς, τὸν ἐξετάζει, μαυθάνει τέλος παρ' αὐτοῦ, ὅτι ὁ κατασκοπὸς τοῦ τὴν εἶχε προδώσει, τὸν ἀναγκάζει νὰ γράψῃ εἰς τὸν ὑποκριτὴν καὶ νὰ διαψεύσῃ τὴν ἐκ Φλωρεντίας ἐπιστολήν.

— Δὲν σὰς κρατῶ πλέον, λέγει τότε εἰς τὸν πρίγκηπα πηγαίνετε εἰς τοῦ Cheret, παραγγείλατε αὐτῷ γεῦμα καὶ ἐπανέλθετε εἰς τὰς ἐξ.

Μετ' ὀλίγον ὁ ὑποκριτὴς ἐθερμαίνετο εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Φαίδρας.

— Θὰ γευματίσωμεν μαζῇ, λέγει αὐτῷ ἡ Φαίδρα.

— Πῶς ! μὲ τὸν Μαρτσαϊνκόφ ; Εἶναι ἀδύνατον.

— Ὁ Μαρτσαϊνκόφ δὲν θὰ γευματίσει.

— Ἄλλ' ἀφοῦ πληρῶνει τὸ γεῦμα ;

— Ἴσα, ἴσα· θέλω νὰ τὸν ἐκδικηθῶ.

Εἰς τὰς ἐξ ὥρας ὁ τεταπεινωμένος πρίγκηψ ἐπα-
νέρχεται, ἀκούει ἐκ τῆς κλίμακος γέλωτος εὐθύμους,
κρότον περονίων καὶ ποτηρίων, νομίζει ὅτι ἐβράδυνε
καὶ σημαίνει εἰς τὴν θύραν τῆς 'Ραχήλ. Ἡ θαλα-
μπόλος ἔρχεται, ἀνοίγει καὶ τῷ λέγει ἀταράχως :

— Ἡ Κυρία δὲν εἶν' ἐδῶ.

— Πῶς ! ἀφοῦ ἡ ἰδία μὲ προσεκάλεσε τὴν ὥραν ταύτην.

— Ναί· ἀλλ' αἰφνιδίως ἠσθάνθη ἑαυτὴν κακο-
διάθετον καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν τῆς ;
εἰς Μοντμορενού.

Ὁ πρίγκηψ ὠχρίασεν, ἀκούσας αἰφνιδίως ποτήρια
συγκρούμενα καὶ φωνὰς κραυγαζούσας :

— Εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ πρίγκηπος Μαρτσαϊνκόφ !

Ὁ ἀτυχὴς πρίγκηψ ἀσθενήσας, ἀπῆλθε μετ' οὐ
πολὺ εἰς Πετροῦπολιν, ἀφοῦ ἐδαπάνησε μετὰ τῆς 'Ρα-
χήλ ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν. Διηγοῦνται ὅτι, ὅ-
ταν ὁ πρίγκηψ Μαρτσαϊνκόφ ἐπισκέπτετο τὴν 'Ρα-
χήλ εἰς τὸ Μοντμορενού, αὕτη ἐλάμβανε χρυσᾶ νο-
μίσματα ἀπὸ τὸ θηλάκιον τοῦ ἐρωτευμένου πρίγκη-
πος καὶ τὰ ἐξῆρπτεν εἰς τὴν χλόην, κρᾶζουσα πρὸς
τὸν ἀδελφὸν καὶ τὰς ἀδελφάς τῆς :

— Ἄνήκουν εἰς ὅποιον τ' ἀρπάσῃ.

Πολλάκις εἰς τὸ ἀθῶον τοῦτο παιγνίδιον ὁ πρίγκηψ
ἔχασε μεγάλας ποσότητας.

Ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ 1855, ἡ ὑγεία τῆς μεγάλης
τραγωδοῦ ἠλλοιώθη ἐπαισθητῶς καὶ ἡ φθίσις κατε-
εἰβρώσκει βραδέως τὸ στήθος τῆς· τὸ τελευταῖον ἐν
'Αμερικῇ ταξείδιόν τῆς τῇ προσέφερε πολλὰ δολά-
ρια ἀλλὰ συνέτριψε τὴν ὑπαρξίν τῆς. Ἐπανελθοῦσα
εἰς Ἄμερικῆς, ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς Αἴγυπτον, ἐλ-
πίζουσα, ὅτι τὸ θερμὸν καὶ ζωογόνον ἐκεῖνο κλίμα
ἠδύνατο νὰ ἐπουλώσῃ τὰς πληγὰς τοῦ στήθους τῆς.
πλὴν εἰς μάτην ! ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγους μῆνας εἰς
Γαλλίαν, καὶ ἀπεβίωσεν εἰς Κάν εἰς ἡλικίαν τριάκον-

τα ὀκτώ ἐτῶν.

Καὶ ἡ νιότης τῆς τι ὠφέλησε; τι ὠφέλησεν ἡ χάρις
 Στὴν ἔδικη τῇ μοίρα ἐμπρός;
 Τὴν εἶδε ὁ χάρος ὁ σκληρὸς
 Ὁ ψυχοκυνηγάρης.

ΔΕΠΑΣΙΑ.

Η ΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝ ΕΠΤΑΝΗΣΩΙ ΚΑΙ ΚΡΗΤΗΙ.

Φιλτάτε μοι Εἰρηναῖε!

Ἐπειδὴ μὲ αἰτεῖς κοῖτε que coῖte, ὡς λέγουσαν οἱ Γάλλοι, πραγματεῖαν τινὰ περὶ γραφικῆς, ὅπως καταχωρίσης αὐτὴν ἐν τῷ ἐκδοθησομένῳ Ἡμερολόγιῳ σου, ἀπεράσισα νὰ σοὶ πέμψω ὀλίγους στίχους περὶ τῆς μορφῆς ἣν ἔλαβεν ἐν Ἐπτανήσῳ καὶ Κρήτῃ ἡ γραφικὴ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας. Δὲν ἔγραψα ὅμως πραγματεῖαν ἀληθῆ, διότι οὔτε τὸν χρόνον οὔτε τὸν ᾠρον ἔχω ὅπως ἐκτελέσω τὴν ἐπιθυμίαν σου ὡς ἐγὼ ἤθελον. Ἀπαιτεῖς, φίλε, νὰ σταλῇ ἀμέσως ἡ πραγματεῖα εἰς τὸ τυπογραφεῖον, καὶ συγχρόνως μοὶ ἀναγγέλλεις, ὅτι μάλισ τρεῖς σελίδας τοῦ Ἡμερολογίου ἔχω ἐξουσίαν νὰ πληρώσω, ὥστε κατὰ τοῦτο σὲ θεωρῶ πληθῆ διὰ τὸ πνευμά μου Προκρούστην. Ἄλλως τε δὲ,

εἴμεθα τοσοῦτον πτωχοὶ κατὰ τὴν τέχνην καὶ ἰδίως κατὰ τὴν γραφικὴν, ὥστε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δυσέλδους ἔκθεσις ἤθελεν ἀρκέσει νὰ περιλάβῃ ἅπασαν τὴν ἱστορίαν τῆς.

Γινώσκεις κάλλιστα, φίλε, ὅτι οἱ Ἀπελλεῖς καὶ Παρράσιοι ἀπέθανον πρὸ πολλοῦ, ὁ δὲ ἀφιλόκαλος χρόνος ἀπέξεσεν ἢ ἀφῆρεσεν ἀπὸ τῶν τοίγων τοῦ Θεσίου καὶ τῆς ἐν τοῖς Προπυλαίοις Πινακοθήκης πάντα τ' ἀριστουργήματα τῶν ἡμετέρων προγόνων. Τὴν σήμερον ὁ περιηγούμενος τὴν πόλιν ταύτην τῆς Παλλάδος δὲν ἀπαντᾷ οὐδαμοῦ τὴν Ποικίλην στοάν, ἀντ' αὐτῆς δ' εὕρισκει ταπεινὰ καὶ κρημνισμένα βυζαντινὰ ἐκκλησαῖδια, ὧν οἱ τοῖχοι καλύπτονται ἀκόσμως καὶ φύρδην μίγδην ὑπὸ βυζαντινῶν εἰκόνων, αἵτινες, κατὰ τε τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν, ὁμοιάζουσι πολὺ τὰς εἰς τὰ ἀρχαῖα ἀγγεῖα ἀπαντωμένας. Καὶ ἐκεῖνων καὶ τούτων οἱ ἐργάται ἦσαν ἀπλοὶ βαναυσουργοὶ, ἐργαζόμενοι, ἄνευ συνειδήσεως τοῦ ἔργου των, ἐπὶ τύπων παραδεδεγμένων καὶ μεταδιδόμενων ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἀληθῶς εἰς τὰς βυζαντινὰς εἰκόνας ὑπάρχει φωτοσκίασις καὶ ποικιλία τις χρωματισμοῦ, ἐν ᾧ εἰς τὰς ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἀγγείοις πικραστάσεις ἐλλείπουσι ταῦτα, ἀλλ' εἶναι τοσοῦτον ἀσθενῆ, ὥστε τίποτε δὲν προσθέτουσιν. Εἰς τὰς βυζαντινὰς εἰκόνας οὐδ' ὁ χρωματισμὸς οὐδ' ἡ φωτοσκίασις ἀκολουθοῦσι τοὺς νομούς τῆς φύσεως φαίνον-

ται δὲ μᾶλλον ταῦτα ὡς τις ἀνάμνησις ὑψηλοτέρας τέχνης, αὐτομάτως πως ἐκτελούμενα, ἀνευ εἰδήσεως τοῦ ἐργάτου.

Καὶ ὅμως τοιαύτη ἦτο ἡ τέχνη, ἣν οἱ εἰς Ἰταλίαν καὶ Γερμανίαν μεταναστεύσαντες βυζαντινοὶ ζωγράφοι μετέφερον, καὶ ἣτις ἔλαβε μετ' οὐ πολὺ, εἰς Ἰταλίαν ἰδίως, τὴν γυγαντιαίαν γνωστὴν ἐκείνην ἀνάπτυξιν, οὐδαμῶς ἄλλου ἐν ταῖς νεωτέροις χρόνοις ἀπαντωμένην.

Ἀλλὰ, κατὰ τινα περίεργον νόμον περιτροπῆς, μὴ κρὰ τινα τῆς τέχνης ἀποπαγία ἤρχισαν ἀπὸ τῆς ἐνετικῆς κατακτῆσεως νὰ εἰσάγονται ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος. Τοιαῦτα ἔχνη τῆς ἰταλικῆς τέχνης ἀνευρίσκωμεν πρῶτον εἰς Κρήτην καὶ δεύτερον εἰς Ἐπτάνησον, ὅπου κρητικοὶ ἀγιογράφοι μετέβαινον χάριν ἐργασίας. Ἡ ἐνετικὴ κατὰκτησις μετέφερον εἰς τὰς νήσους ἐκεῖνας πολλὰ τῶν ἰταλικῶν προϊόντων, ἰδίως δὲ ἡ ποίησις καὶ ἡ γραφικὴ ἔλαβον χρωματισμὸν καταφανῶς ἰταλικόν. Ὁ Ἐρωτόκριτος, τὸ ἐπικόν τοῦτο προϊόν τῆς κρητικῆς φιλολογίας, ἔργον τοῦ Βιτσέντσου Κορνάρου, εἶναι καθαρὰ μίμησις τῆς Ἐλευθερωθείσης Ἱερουσαλὴμ, ἅπαντα δὲ τὰ ἐξοχίωτερα τῆς ἐπτανησιακῆς μούσης προϊόντα, ὡς ὁ εἰς τὴν Ἐλευθερίαν ὕμνος τοῦ Σολωμοῦ, τὸ Ἀηξούρι τοῦ Λασκαράτου καὶ ἄλλα τοιαῦτα, φέρουσι καθαρὸν ἰταλικὸν χαρακτῆρα.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν γραφικὴν ἐσχηματίσθη ἰδιαίτερα τῆς Σχολῆς, ἀνδυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ ὄνομα τοῦτο, ἣτις ἦν κράμα τι εὐφυῆς τοῦ βυζαντινοῦ καὶ ἰταλικοῦ ρυθμοῦ. Ἐν Ἐπτανήσῳ μάλιστα οἱ ἀγιογράφοι πλείστον ἐπεμελοῦντο νὰ ἐργάζωνται κατὰ τὸν κρητικὸν τοῦτον ρυθμὸν, ἐς τὸ κρητικόν, ὡς ἐν τῇ οἰκείᾳ διαλέκτῳ ἐξεφράζοντο, διότι ἡ ἐπωνυμία βυζαντινὸς ρυθμὸς εἶχε παντάπασιν λησημονηθῆ. Ὁ ρυθμὸς τῆς Σχολῆς ταύτης κύρια χαρακτηριστικὰ εἶχε τὸ ὀρθὸν ὀπισθοῦν τοῦ διαγράμματος, ὃ ἦν συνήθως ἀντιγραφὴ, μετὰ τινὰς παραλλαγὰς, ἔργων τῶν μεγάλων τῆς Ἰταλίας ζωγράφων, μονότονος καὶ ξηρὸς χρωματισμὸς, φωτοσκίσεις δὲ ἀόριστος καὶ ἀσθενὴς, καθ' ἣν μόνον τὰ ἐξέχοντα μέρη τοῦ προσώπου φωτίζονται. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ὁ τρόπος τῆς ἐκτέλεσεως, ὅστις ἦν ἡ ἐν τῷ κράτῳ τοῦ ὡοῦ διάλυσις τῶν χρωμάτων, ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ μόνος καταλληλότατος πρὸς ἐκφράσιν τοῦ ρυθμοῦ τούτου. Εἰς τινα μὴν τῆς Κεφαλληνίας, τὴν τῶν Σισιωτῶν ἡκαλουμένην, ὑπάρχει ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἀντιγραφὴ παρηλλαγμένη ἐν μέρει τῆς Santa Maria della Seggiola τοῦ Ῥαφαήλου, ἣτις θεωρεῖται ἐν τῇ νήσῳ ὡς τι ἰερὸν κλημεῖλιον. Περὶ τὴν εἰκόνα ταύτην τῆς Θεομήτορος εἰς εἰκοσιτέσσαρα μικρὰ τετράγωνα παρίστανται οἱ εἰκοσιτέσσαρες οἴκοι τῆς Παναγίας τὸ διάγραμμα τῶν μικρογραφιῶν τούτων εἶναι ὠραῖον, ἡ σύνθεσις

καλλιτεχνικωτάτη, καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἀξία θαυμασμοῦ! Οὐδαμοῦ ἄλλου εἶδον τὴν ἰταλικὴν τέχνην οὕτως ἐπιτηδεῖως συνδυαζομένην μετὰ τοῦ βυζαντινοῦ ῥυθμοῦ, εἶναι δὲ, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, τὸ ἀριστοῦργημα τῆς κρητικῆς Σχολῆς. Ἡ εἰκὼν αὕτη καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι φέρει ἡλικίαν ἐπέκεινα τοῦ αἰῶνος, καὶ μ' ὅλα ταῦτα διατηρεῖται θαυμασίως· κάτωθι αὐτῆς φέρει τὴν ἐπομένην ἐπιγραφὴν· *Χεῖρ Στεφάνου Τσαγκαρόλου τοῦ Κρητός.*

Μ' ὅλα ταῦτα μέχρι τοῦ σημείου τούτου περιωρίσθη ἡ ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰσαχθεῖσα τέχνη, ἐν ταῖς νήσοις δὲ οὐδεὶς Σιμαβῆνης ἀνεφάνη! Τοῦτο ἀπορῶ τῇ ἀληθείᾳ ποῦ νὰ τὸ ἀποδώσω, ὡς ἠπόρει ποτὲ καὶ ὁ καθηγητὴς καὶ φίλος ἡμῶν κ. Κουμανοῦδης ποῦ ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀπουσίαν τῶν κωμωδιῶν ἀπὸ τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ. Ἀληθῶς τὸ ὀρθόδοξον καὶ εὐλαθεὲς κοινὸν τῶν νήσων ἔβλεπε μετὰ τινος ἀποστροφῆς τοὺς φράγκους τούτους ἀγίους, λαμβάνοντας τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις του, καὶ ἀπαιτοῦντας θυμίαμα καὶ λατρίαν ὡς τοὺς ἰθαγενεῖς· ἀλλὰ τὸ πρόσκομμα τοῦτο εὗρεν ἀπανταχοῦ ἡ τέχνη, διότι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι προὔτιμων τὸ ἐξ οὐρανοῦ ξόανον τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Φειδίου, καὶ οἱ Ἰταλοὶ ἐσέβοντο πλεῖστον τὰς βυζαντινὰς εἰκόνας, μ' ὅλα ταῦτα, εἰς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰταλίαν ἐγεννήθησαν καὶ ὁ Φειδίας καὶ ὁ Ῥαφαῆλος!

Ἐγὼ πιστεύω, καὶ δὲν διστάζω νὰ ἐκφέρω τὴν γνώμην μου ταύτην, ὅτι πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν τεχνῶν καὶ γραμμάτων παρά τινι ἔθνει, ἡ αὐτονομία εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία, οἱ φιλελεύθεροι νόμοι δὲν εἶναι ἀναγκαῖοι ὅσον ἡ ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία. Λαὸς πολιτικῶς ἀνεξάρτητος, διάγων ἄλλως ὑπὸ ἀπόλυτον κυβέρνησιν, ἀνέπτυξε θαυμάσια προτερήματα, ἀλλὰ λαὸς ὑπὸ ζυγὸν ἐτέρου λαοῦ διατελῶν οὐδέποτε διεκρίθη εἰς τὰς ὠραίας τέχνας. Οἱ διάφοροι τῆς Ἰταλίας λαοὶ, τὸ γαλλικὸν ἔθνος ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ', ἡ Ῥώμη ἐπὶ τῶν Καισάρων εἶναι μάρτυρες τῆς ἀληθείας ταύτης. Τοῦτο λοιπὸν ἦτο ἴσως τὸ αἷτιον διὰ τὸ ὅποιον οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀνεπτύχθη τότε ἡ τέχνη. Ὁ ξένος ζυγὸς ταπεινοὶ τὴν διάνοιαν καὶ συνθλίβει τὴν μεγαλοφυΐαν, ἡ δὲ ἐθνικὴ φιλαυτία, ὁ εὐγενὴς ἐκεῖνος ἐγωῖσμός, δι' οὗ πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦνται, ἐκλείπει ὀλοτελῶς.

Δὲν ἀρνοῦμαι ὅμως ὅτι τινὲς Ἑπτανήσιοι, κατὰ καιροὺς μεταβαίνοντες εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐδιδάχθησαν τὴν τέχνην καὶ εὐδοκίμησαν λίαν. Εἰς τούτων, ὁ ἐκ Κεφαλληνίας Γεράσιμος Πιτσαμάνος, υἱὸς ἀμαθοῦς ἱερέως ἀγιογράφου, καὶ συνέγραψεν ἰταλιστὶ πραγματεῖαν περὶ καλοῦ, καὶ ἐν Ῥωσσίᾳ διέπρεψεν ὡς χωριογράφος τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐπίσης ἐν Ζακύνθῳ ὁ ἐν τῇ ἐσπερείᾳ Εὐρώπῃ διδασθεὶς Κουτούζης, ὁ Σαλβατῶρ Ῥόζας οὗτος τῆς Ἑπτανήσου, καθότι ὡς ἐκεῖ-

νος τῆς Νεαπόλεως, ἦτο ζωγράφος ἅμα καὶ σατυρικός ποιητής. Εἰς Ζάκυνθον διετηρήθησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν μνήμην πολλῶν πολλοὶ πνευματώδης σατυρικοὶ στίχοι τοῦ εὐφυῆς Κουτουζῆ. Ἰδοὺ δίστιχόν τι τὸ ὅποιον ὁ εὐφυῆς καλλιτέχνης ἐστιχούργησεν ἐκ τοῦ παραχρῆμα, πρὸς ἀπάντησιν εὐτραπέλων τινων περιπαιζόντων τὴν περὶ τὰ ἐρωτικά μικρὰν δῆθεν ἐπιτυχίαν του·

ὁ Σίλιαγκας ὅταν βαρῆ ἢ ἀπὸ τὸ καυκί του
πρῶτα βγάινει τὰ κέρατα κ' ἅμα τὴν κεφαλὴν του.

Ἔργα τούτου σώζονται πλεῖστα ἐν Ζακύνθῳ, καὶ μάλιστα μία λιτανεῖα διαβαίνουσα ἀπὸ τῶν λεωφόρων τῆς Ζακύνθου, ἐν ἧ αἱ ἐνδυμασίαι τῶν ἱερέων, τῶν ἐπαιτῶν καὶ πάντων τέλος τῶν πολιτῶν τῆς Ζακύνθου φαίνονται πιστῶς καὶ ἀκριβῶς ἀντιγεγραμμέναι. Ἰσχυρὸς μαθητὴς τοῦ Κουτουζῆ ἐχρημάτισεν ὁ ἱερεὺς Καντούνης, ὅστις ἄφησεν ἔργα ἄξια τοῦ διδασκάλου του.

Ἄλλ' ἐπειδὴ συνέπεσε λόγος περὶ Καντούνη, δὲν δύναμαι νὰ παρασιωπήσω μίαν τοῦ βίου τοῦ ἀνδρὸς, περιπέτειαν, ἀναμνησκουσάν με καιροὺς εὐτυχεῖς, καιροὺς δόξης καὶ αὐταπαρνήσεως.

Ἦτο τὸ ἔτος 1821, ὅτε εἰς ἓν μέρος τῆς νεκρᾶς τῆς Ἑλλάδος, ἠκούσθη κατὰ πρῶτον ἡ γλυκεῖα τῆς ἐθνεγεροῦς φωνῆ, καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων ἐσκήρτησαν εἰς τὸν ἦχον ἐκείνον τῆς πολεμικῆς

καὶ σάλπιγγος. Τότε καὶ οἱ θερμοὶ πατριῶται ἑπτανήσιοι ἔπραττον πᾶν ὅ,τι ἠδύναντο πρὸς εὐδωσίαν τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀγῶνος, οἱ μὲν πλούσιοι προσέφερον χρήματα, οἱ δὲ πτωχοὶ καὶ ῥωμαλέοι τὸ αἷμά των, οἱ ἱερεῖς τὰς εἰς Θεὸν δεήσεις των. Εἰς τῶν δεηθέντων ὑπὲρ τῆς εὐδωσείας τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου ἦν καὶ ὁ ἡμέτερος καλλιτέχνης ἱερεὺς. Ἄλλ' ἡ πολιτικὴ τότε τῆς Ἀγγλίας εἶχε κηρυχθῆ ἀμειλίκτης κατὰ τοῦ κινήματος, καὶ ἄλλων μὲν ἐκ τῶν λαβόντων εἰς τὸν ἀγῶνα μέρος τὰς περιουσίας ἐδήμει, ἄλλους δὲ ἄλλως ἐτιμῶρει, τὸν δὲ Καντούνην ἔστειλεν ἐξόριστον εἰς τι μονῆριον τῆς Παναγίας, ἰδρῦμενον ἐπὶ σκοπέλου καλουμένου μέχρι τῆς σήμερον ὁ *Λίας*. Ὁ σκόπελος οὗτος, σύμπλεγμα ὢν ἀποτόμων καὶ τεραστίων λίθων, κεῖται ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, δύο περίπου μίλια μακρὰν τῆς μεσημβρινοδυτικῆς ἀκτῆς τῆς Κεφαλληνίας. Ἐπὶ τοῦ ξηροῦ τούτου σκοπέλου διήνυσεν ἱκανοὺς μῆνας ὁ φιλόπατρις καλλιτέχνης, καλὸν δὲ μνημεῖον τῆς διαμονῆς του μένουσιν εἰσέτι τέσσαρες γραφαὶ καλύπτουσαι σχεδὸν ὀλοκλήρους τὰς δύο πλευρὰς τοῦ κομποῦ τῆς Μονῆς ἐκκλησιδίου. Ἐν αὐταῖς παρίσταται ὁ *Μυατικὸς Δεῖπνος*, ἡ *Προσευχὴ ἐν τῷ Κήπῳ*, ἡ *Ἀπόφασις τοῦ Πιλάτου* καὶ ὁ *Νιπιτῆρ*. Δὲν ἐπισκέφθην δυστυχῶς τὰ μουσεῖα τῆς Εὐρώπης ὅπως ἀποφανθῶ κατὰ πόσον αἱ γραφαὶ αὗται εἶναι καθαρὸν προῖον τῆς γρα-

φίδος τοῦ Καντούνη· παρετήρησα ὅμως ἐν αὐταῖς τὴν ἀκραν εὐκολίαν τῆς γραφίδος, τὴν ἐντεχον θίξιν καὶ χρωματισμὸν ἀμιγῆ καὶ καθαρὸν, ἅτινα ἐμφαίνουσι τὸ ἔργον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρωτότυπον. Ἄλλως τε δὲ, καταγοπεύουσι τὸν θεατὴν καὶ, ἀναμιμνήσκουσαι τὰ τραγικώτερα τοῦ Σωτήρος συμβάντα, πληροῦσι τὴν ψυχὴν του ἐνθέου τινος μελαγχολίας.

Δὲν δύναμαι νὰ λησμονήσω τὴν συγκίνησιν ἣν ἠσθάνθη ἔαρινήν τινα πρωϊάν, καθ' ἣν ἐπεσκέφθην τὸ μοναστήριον ἐκεῖνο μετὰ τινων φίλων καὶ οἰκείων. Ὅτε ἀνέβημεν τὴν διακοσιόβαθμον ἐκείνην λιθίνην κλίμακα, καὶ, ἀσθμαίνοντες ἐκ τοῦ κόπου, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σκοπέλου ἐκείνου, ἄπειρος ἐξετείνετο περὶ ἡμᾶς ἡ τῆς θαλάσσης ἔκτασις, στυλπνὴ ὡς ἄργυρος ἀναλελυμένος, ἡ δὲ ἀντίπερα ὄχθη τῆς Κεφαλληνίας, κατάφυτος καὶ χλοερὰ, ἐφαίνετο ὡς τις περικαλλὴς λειμὼν διακόπτων τὴν μονοτονίαν τῆς θαλάσσης. Ὁ ἥλιος τότε ἀνέδεν ἀπὸ τοῦ ὕψι-λοτέρου τῆς Κεφαλληνίας ὄρους, καὶ ῥίπτων ὀριζοντίως τὰς ἀκτῖνας του ἐχρύσωνε φαιδρῶς ἅπαντα τὰ ἀντικείμενα. Ἡ ἡμέρα ἦτο Κυριακὴ, ὅτε δὲ ἐν μέσῳ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης ἡρεμίας τῆς φύσεως, ἠκούσθη ἔσωθεν τοῦ ἐκκλησιδίου ἡ ἀρμονικὴ τοῦ ἱερέως φωνὴ λέγοντος τὸ «*Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία*» ἡ ψυχὴ μου ἠσθάνθη ἠδονὴν, οἷαν οὐδέποτε ἄλλοτε ἐδοκίμασα.

Ἄλλ' ἄρκετὰ παρεξέτραπην τοῦ ἀντικειμένου μου· ὁ σκοπὸς μου ἦν νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα μίαν τινα φάσιν τῆς τέχνης ἐν μιᾷ ἑλληνικῇ χώρᾳ, καὶ τοῦτο ἔπραξα πρῶτος ἐνταῦθα, φίλε Βιρηνάϊε, γράψας χάριν σοῦ τὸ μικρὸν καὶ ἀτελὲς τοῦτο σχεδιογράφημα.

Ἐγράφων ἐν Ἀθῆναις κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον.

Ὁ ὑμέτερος φίλος

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ε. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

Η ΑΘΗΝΗΣΙΝ ΕΝΝΕΑΚΡΟΥΝΟΣ.

Εἶναι τινες τῶν ἀνθρώπων τόσον εὐγενεῖς, τόσον καλοὶ τῶν καρδιῶν ἀγωγοὶ, ὥστε καὶ αὐτοὶ ὁ Διάβολος, ὅστις, κατὰ τινα τῶν ἐκ φαλάκρας φιλοσόφων, εἶναι ἡ αἰωνία ἄρνησις, ἐνδίδει εἰς τὰς ἀξιώσεις των. Ἐγὼ, ὅστις χωρὶς πιστεῶν, νὰ ἦμαι Διάβολος, συνήθως ἀρνοῦμαι πᾶν ὅ,τι τίς μοι ζητεῖ, καὶ δαψιλῶς παρέχω ὅ,τι δέν μοι ζητεῖ, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀρνηθῶ μικρὰν συμβολὴν εἰς τὸ *Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον* τοῦ Ἀλθώτα, τοῦ εὐφυοῦς αὐτοῦ συγγραφέως αὐτὴν αἰτήσαντος.

Δέν μοι μέλει, ἂν τὴν διατριβὴν μου ταύτην κατακρίνωσι πάντες οἱ τοῦ Ἀλθώτα ἀναγνώσται, πολὺ δὲ θὰ εὐχαριστηθῶ, ἂν εἰς δύο μόνον ἀρέσῃ, καὶ μά-

λιστα ἂν οἱ δύο αὐτοὶ τύχη νὰ ὦσιν ἄνθρωποι, καὶ ἀκόμη μάλιστα ἂν οἱ δύο αὐτοὶ ἄνθρωποι τύχη πάλιν νὰ ὦσιν ἐξ ἐκείνων, εἰς ὧν τὸ φύραμα ἐχρησίμευσεν ὡς προζύμι ἢ πλευρὰ τοῦ ἀειμνήστου Ἀδάμ. Εὐχαριστοῦμαι δὲ εἰς τὴν ἔγκρισιν δύο μόνον, διότι γνωρίζω καὶ πιστεύω ὅτι δὲν δύναται τις, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, νὰ συλλέξῃ ἐξ ἀκανθῶν οὔνα καὶ ἐκ τριβόλων σταφυλάς.

Δὲν ἐννοῶ ὅτι ἡ κοινωνία ἡμῶν σύγκειται ἐξ ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, ἀλλὰ τέλος πάντων δὲν εἶναι καὶ κήπος χαρίτων, δι' ἐμὲ τοῦλάχιστον.

Καὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς ὑγρας παλαιᾶς Ἑλλάδος ἕκαστον μέρος, ἕκαστος χώρος εἶχε τὴν μυθολογίαν του, καὶ τὴν ἱστορίαν του. Παντοῦ ὑπῆρχε ζωὴ καὶ εὐαισθησία καὶ μόνον ἀναισθητοὶ ἦσαν οἱ λεγόμενοι φρόνιμοι γενικῶς καὶ ειδικώτερον οἱ γυμνασιάρχαι καὶ οἱ ἀλείπται, ὅπως καὶ τώρα περίπου συμβαίνει, ἂν ἐξαιρέσωμεν ἓνα μόνον, τὸν φοιτητὴν τοῦ ἀντροῦ τῶν νυμφῶν.

Εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ μυθεύματα τῆς νερούλης Ἑλλάδος μικρὰ καὶ ὀλίγη ἦτο ἡ συμβολὴ τῆς καταξήρου Ἀττικῆς. Μόλις κατάρθουν νὰ βρέχωσιν ἐπιπολαίως τὰ διψασμένα καὶ καίοντα χεῖλη τῆς τὰ σπάνια καὶ γλίσχρα ὕδατα τοῦ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ποταμοῦ τῆς, τοῦ ἀκεραίου δηλαδὴ Κηρισσοῦ καὶ τοῦ ἡμίσεως καὶ περιωνύμου Ἰλισσοῦ, καὶ μόλις παρῆχε

τοῖς Ἀθηναίοις ἰδίως τὸ ἐπιούσιον ὕδωρ αὐτῶν πηγῆτις πλησίον τοῦ Ἰλισσοῦ, ἢ μικρὰ καὶ διὰ τοῦτο περιβόητος Καλλιῤῥόη.

Ὁ Κηρισσὸς, ὁ Ἀττικὸς δηλονότι Κηφισσὸς, φαίνεται ὅτι οὐδέποτε κατέστη ἐναριθμῖος ἐν τοῖς κλασσικοῖς ποταμοῖς τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος ἕνεκα τῆς ἀναισθησίας του· τώρα ἀκούεται περισσότερον χάρις εἰς τὴν Δημαρχίαν Ἀθηνῶν καὶ τοὺς πολυτρόπους καὶ πολυμηχάνους ἐνοικιαστὰς τῶν ναμάτων του καὶ τοὺς καλουμένους ποταμάρχους.

Ὁ Ἰλισσὸς μόλις μνημονεύεται ὡς λεκάνη, εἰς ἣν ἐπλυνε τοὺς πόδας του ὁ εὐαίσθητος Σωκράτης, οὗ τὴν κεφαλὴν εἶχε τὴν ἀγαθωσύνην νὰ πλύνη διὰ καταιονήσεων ἢ εὐγενῆς του κυρία, ἢ λόγου ἀξία Ἐανθίππη, ἣν ὅλος ὁ κόσμος διὰ τὴν φροντίδα τῆς ταύτης κατακρίνει καὶ μόνον ἡμεῖς καὶ δύο μωροὶ φίλοι ἡμῶν ἔχομεν τὴν παραξενάδα νὰ ἐπαινῶμεν ὡς καλὴν οἰκοκυράν, ἐπιμελουμένην τῆς οἰκίας τῆς καὶ εἰς τὰ οἰκεία καὶ ἀρμόζοντα (κατὰ τὴν γνώμην τῆς, nota bene) βαπτίζουσαν νάματα τὴν ἐχθρὰν τῆς οἰκιακῆς εὐεξίας φιλοσοφίαν.

Ἡ Καλλιῤῥόη ἦτο ἀριστερόθεν τοῦ καταρράκτου τοῦ Ἰλισσοῦ, πλησίον τοῦ καταρρέουσantos παρεκκλησίου τῆς ἀγίας Φωτεινῆς καὶ τῆς μεγάλης γεφύρας, ἣν κατὰ τὸ 1852 ὁ τότε Δήμαρχος Ἀθηνῶν Κ. Κόγρης ἐδείματο, ἵνα διευκολύνῃ τὴν μετάβασιν τῶν

προσωρινῶς ζώντων ζώντων εἰς τὴν κατοικίαν τῶν αἰωνίως ζώντων νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα καὶ ἐν ταῖς πολλαῖς καὶ ποικίλαις ἐκλογαῖς ἐγειρομένων καὶ ψηφοφούντων.

Αἱ κόραι τῶν πάλαι Ἀθηναίων δὲν ἐφαίνοντο οὔτε εἰς τὴν λειωφόρον τῶν Πατησίων, οὔτε εἰς τοὺς ἀνακτορικούς κήπους, οὔτε εἰς τὰς ἀγυαῖς καὶ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ διαφόρων εἰδῶν καὶ γενῶν κοσμημάτων καὶ ἱματισμῶν πρατήρια· ἔμεινον οἴκοι καλῶς μάλιστα φρουρούμενοι εἰς ὄχυρους παρθενῶνας, μετέβαινον ὅμως πᾶσαν πρωίαν συνήθως εἰς τὴν Καλλιῆρόν ταύτην νὰ παίρνωσιν ὕδιον· διότι ἐν τοῖς ἀπλοῖκοις ἡρωϊκοῖς τῆς ἀρχαιότητος χρόνοις δὲν εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι οἰκέτας· φαίνεται δὲ ὅτι καὶ δὲν ἦσαν ἄλλαι παρά ταύτην κρήναι, ἐκτὸς τῆς ἀμφιπόλου οὐσίας κλεψύδρας, παρ' ἣ πολλὰ λαθρεμπορία μὴ ἐμπορικοῦ γένους συνέβησαν. Δὲν δύναται εὐκολὰ νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τί ἐτύχαινε καὶ οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ φοιτῶσι πολὺ εἰς τὰς παρὰ τὴν Καλλιῆρόν ὁδοὺς, καὶ μάλιστα καθ' ἃς ὥρας αἱ ἀβρακόμεαι νεάνιδες ἐπὶ ὤμου φέρουσαι τὰς ὑδρίας μετέβαινον, ἢ ἐπανήρχοντο ἐκ τῆς Καλλιῆρῆος στερεῶ βήματι καὶ φλογερῶ βλέμματι, ὡς νῦν αἱ κόραι ἐν Σπάτα τῆς Κρωπίας ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν χωρίων των φρέατος, εἰς οὗ τὴν φιλόσοφον ἐξέτασιν πολὺ ἀσχολεῖται τῶν πανοσιωτάτων φίλων μου τις, ὁσάκις μεταβαίνει ἐκεῖ χάριν εὐλογίας ἢ τοῦ πρῦγους τῶν ἀμπέλων του.

Ἄν μὴ ἐφοβούμην μὴ μὲ εἴπωσιν οἱ μὲν ποιητὰὶ αὐθάδη, οἱ δὲ φιλόλογοι φιλόλογον, ἤθελον διὰ μακρῶν ἐκθέσει πόσοι ἔρωτες ἔλαβον τὴν γένεσιν καὶ ἀρχὴν των ἐν ταῖς πηγαῖς, ταῖς κρήναις καὶ τοῖς φρέασι, χωρὶς νὰ παραλείψω οὔτε τὴν πατριαρχικὴν ἱστορίαν τῆς ὠραίας Ῥεβέκκας, οὔτε τῆς Νηρηίδος Ἀρεθούσης τὰ νάματα, οὔτε τοῦ Ναρκίσσου τὰ πονηρὰ κάτοπτρα, οὔτε τῆς περικαλλοῦς ἀθηναίας Ὀρειθυίας τὴν ἀπὸ τῶν βρείθρων τοῦ Ἰλισσοῦ ἀπαγωγὴν ὑπὸ τοῦ Ἐρωτι αὐτῆς ληφθέντος Βορέως, οὔτε τὴν εἰς τὸ ἄντρον τῶν Νυμφῶν ἐν τῷ νῦν χρόνῳ συχρῆν φοίτησιν ἐνὸς ἱεροφάντου περγαμηνούχου οἰηματίου καὶ ἀλαζόνο, νέαν τινὰ Ὀρειθυίαν ἰλισσιάδα λατρεύοντος διὰ τῶν κλασικῶν χαρίτων του καὶ ἄδοντος χθαμηλῆ καὶ ἑλληνίδι καὶ μακαρονίδι, ὡς εἰκός, τῇ φωνῇ·

Ἐξελθε, φίλον ἦτορ, σὲ γὰρ ἰδεῖν ἐθέλω.

Ἐν γὰρ τῇ θέῃ σου εἰμι ὡς σκύλας ἐν ἀμπέλῳ.

καὶ ἄλλας κλασικὰς μωρολογίας.

Ἡ ἔννεάκρουρος ἐγίνε καὶ ἀφορμὴ ξενηλασίας, ὡς ἐκ τῶν ἐξῆς γίνεται δῆλον. Εἶναι μακρὸν, οὐμὴν ἀλλὰ καὶ ξένον τῆς ὑποθέσεως τοῦ λόγου τούτου νὰ διαλάβωμεν πῶς εὐρέθησαν ἐν Ἀθῆναις Πελασγοὶ, καὶ οὐ μόνον ταῦτα ἀλλὰ καὶ σκανδαλώδης εἶναι ἡ ἐξέτασις τοῦ τοιοῦτου ζητήματος, διότι ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐκ διόπτρων σοφῶν τῆς ἀρχαίτητος ἐρευνητῶν, οἵτινες ὅσον σοφοὶ εἶναι τόσον εἰ-

ναί και ζηλότυποι και ξυνοί και ξένοι και παράξενοι, όταν οἱ ἄνθρωποι ἀπτῶνται τῶν ὀσίων αὐτοῖς πραγμάτων. Ἐν τούτοις δεκτέον ἀνεξετάστως και ἀσόφως τὴν διατριβὴν ἐν Ἀθήναις Πελασγῶν, οὓς ἔβαλον οἱ Ἀθηναῖοι και ἔκτισαν τὸ ἀπ' ἐκείνων ὀνομασθὲν Πελασγικὸν τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως· ἀντὶ μισθοῦ δὲ ἔδωσαν εἰς τοὺς ἀστέγους και φεροῖκους Πελασγοὺς τούτους τὴν ὑπὸ τὸν Ὑμηττὸν χώραν, ἵνα κατοικήσωσι και νέμωται αὐτήν. Φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ Πελασγοὶ ἐπεθύμησαν νὰ συμπεθερεύσωσι μὲ τοὺς Ἀθηναίους και διότι ἠγάπησαν μόνιμον ἀντὶ τοῦ πελαργικοῦ βίου και διότι ἐνοστιμεύοντο κάπως τὰς γλαυκώπιδας τῆς Παλλάδος θυγατέρας. Δὲν ἀπετόλμησαν ὅμως νὰ κάμωσι τοιαύτην πρότασιν εἰς τοὺς δεσποτικούς και ζηλοτύπους Ἀθηναίους, πρὶν ἢ γνωρίσωσι και τὰς περὶ αὐτῶν ιδέας και τὰ πρὸς αὐτοὺς αἰσθήματα τῶν ἀττικῶν κυριῶν. Ὅθεν οἱ καλοὶ μας Πελασγοὶ ἐρχόμενοι εἰς τὴν πλησίον τῆς χώρας των πηγὴν Καλλιρρόην κατεσκόπουν τὰς καλλισφύρους και λευκώλενους Ἀττικὰς κόρας· βαθμηδὸν δὲ, ὡς εἴθισται ἐν ταῖς ἐρωτουργίαις, ἐζήτησαν και πλειοτέραν πρὸς αὐτὰς οἰκειότητα. Ὅθεν πλησιάζοντες εἰς τὴν Καλλιρρόην, ὅταν ὑδρεύοντο αἱ κόραι, ἔκαμνον ἐργολαβείας, τότε δὲ αἱ ἐργολάβειαι δὲν ἦσαν πολὺ θεωρητικαί, ἀλλὰ μᾶλλον καλογηρικαί. Ἴδου τί λέγει ὁ πανάγαθος Ἡρόδοτος· «Κατοικημένους γὰρ τοὺς Πελασγοὺς

ὑπὸ τῷ Ὑμηττῷ, ἐντεῦθεν ὀρμεομένους ἀδικεῖν τάδε· φοιτᾶν γὰρ αἰεὶ τὰς σφετέρας (τῶν Ἀθηναίων) θυγατέρας τε και τοὺς παῖδας ἐπὶ ὕδωρ ἐπὶ τὴν ἐνεάκρουνον· οὐ γὰρ εἶναι τοῦτον τὸν χρόνον σφίσι κωοὐδὲ τοῖσι ἄλλοις Ἕλλησι οἰκέτας. Ὅπως δὲ ἔλθοιεν αὕτη, τοὺς Πελασγοὺς ὑβρίος τε και ὀλιγωρίας βιάσθαι σφέας.»

Οἱ Ἀθηναῖοι θέλοντες δι' ἴδιον λογαριασμὸν τὰς θυγατέρας των, και μὴ νοστιμεύόμενοι νὰ ἔχωσιν εἰς ταύτας μερίτας τοὺς Πελασγοὺς, τοὺς ἐδίωξαν ἀπὸ τῆς χώρας των, ἂν και προσθέτουσιν ἄλλοι, ὅτι τοὺς ἐδίωξαν, διότι ἐρωτεύθησαν ἐξ ὑπαμοιβῆς και οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ὑπὸ τῶν φιλοπόνων Πελασγῶν ἐξημερωθεῖσαν και καλλιεργηθεῖσαν ὑπώρειαν τοῦ Ὑμηττοῦ. Ἴσως αὕτη εἶναι ἡ πρώτη ἱστορικὴ ἀρχὴ τῆς ξηνηλασίας, τῆς αὐτοχθονίας και ἑτεροχθονίας, τοῦ αἰσχροῦ τούτου κατασκευάσματος τοῦ εὐτυχῶς νεκροτοκίου γενομένου.

Πρωτὰν τινὰ, ὅτε μόλις αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτίνες εἶχον πέσει ἐπὶ τῆς σεβασμίας φαλάκρας τοῦ Ὑμηττοῦ, οἱ τοῦ Πεισιστράτου υἱοὶ ἐλθόντες, εἰς τὴν πλήθουσαν παρθένων ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας Καλλιρρόην και ἰδόντες τὰς κόρας τῶν Ἀθηναίων ὠπλισμένας διὰ τῶν ὑδριῶν των, ὡς τὸ τάγμα τοῦ Γεδεῶν, ἐπεθύμησαν νὰ παράσχωσι souvenir εἰς ταύτας, νὰ γίνεται και λόγος περὶ τοῦ ὀνόματός του· ὅθεν τὴν τέως ἀφελῶς

καὶ φυσικῶς βέουσαν Καλλιφόρην καλύψαντες διὰ πλατῆος ἐτεχνολόγησαν οὕτως ὥστε τὸ ὕδωρ νὰ βλύη ἐξ ἐννέα κρουῶν. Ὅθεν καὶ ἡ τέως Καλλιφόρη ὀνομαζομένη πηγή μετωνομάσθη ἕκτοτε ἐννεάκρονος. «Καὶ τῆ κρήνη τῆ νῦν μὲν, τῶν τυράννων οὕτω σκευασάντων, ἐννεάκρουνη καλουμένη, τὸ δὲ πάλαι φανερῶν τῶν πηγῶν οὐσῶν, Καλλιφόρη ὀνομασμένη, ἐκείνη τε ἐγγύς οὔση, τὰ πλείων ἄξια ἐχρήτο» (Θουκ. Β' 18). Ἐκ τῆς ἐννεακρούνου δὲ ταύτης οὐ μόνον τὰ πρὸς πόσιν ὕδωρ ἐλάμβανον, ἀλλὰ καὶ τὸ χρησιμεῖον διὰ τὰ νυμφικὰ λουτρά «ἔθος (γὰρ) ἦν τοῖς γαμοῦσι λουτρά μεταπέμπεσθαι κατὰ τὴν τοῦ γάμου ἡμέραν» τὸ αὐτὸ δὲ ἐποίουν καὶ αἱ νύμφαι ἐκ τῆς Καλλιφόρης τοῦ ὕδατος κομιζομένου. «Καὶ νῦν ἐτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρό τε γαμικῶν ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν νομίζεται πῶ ὕδατι (τῆς Καλλιφόρης) χρῆσθαι.» (Θουκυδ. Β' 15).

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐν μακαρίᾳ τῆ λήξει Καλλιφόρης ὀλίγα ἐκ πολλῶν ἢ πολλὰ ἐξ ὀλίγων, ἀναλόγως τοῦ χώρου, ὃν ἡ παγκόσμιος ἐκθεσις τοῦ Ἀθηναίου Καζακίου παρεχώρησεν ἡμῖν. Ἐκ ταύτης βέβαια οὐδὲν νεώτερον ἔχει τις νὰ διδαχθῆ, εἰ μὴ τοῦς ἔρωτας τοῦ δυστυχοῦς διδασκάλου τοῦ ἀντροῦ τῶν Νυμφῶν.

Ἡ ἐννεάκρονος τανῦν δὲν ὑπάρχει, ἐκεῖ δὲ που πλησίον ἀνηγέρθη παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν εἰς τὸν κῆπον τῶν νεκρῶν ἀνόητον κυλινδρικὸν οἶκημα, πρῶ-

τοτύπου ἀρχιτεκτονικῆς, χρησιμεῖον ὡς γελοιογραφία μεταξὺ τῶν ἐν τῇ περιχώρῳ ἀρχαίων μνημείων. Περὶ τὸ κομψῆς ἀγροικότητος οἰκοδόμημα τοῦτο ἐφυτεύθησαν δένδρα, ἴσως νὰ καλύψωσιν ἀπὸ τὰς θεάς τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῆς στρογγύλης ἀρχιτεκτονικῆς, ὅπερ χρησιμεῖει ὡς ταραξίππος τῶν σαρδιοδρομούντων κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς αἰωνιότητος νεκροφόρων ἀρμάτων.

Τὰ παιδία τῆς χωρίστρας καὶ τῶν μύρων δὲν δροσίζονται πλέον ἐκ τῶν κρουῶν τῆς Καλλιφόρης, διότι ὅταν εὐαρεστῆται ὁ Ἴλισσὸς νὰ ὑγραίνηται κατόπιν ὀμβρῶν μετοπωρινῶν ἢ εαρινῶν, ἔρχονται ὑπὸ τὸν καταρράκτην αὐτοῦ μόνον ἐξηκοντούταις μέγαιραι καὶ πλύνουσι τὰς σισύρας τοῦ οἴκου των, αἱ δὲ κόραι, αἱ ἄλλοτε ἐνταῦθα ὕδωρ ἀντλοῦσαι, ἔθραυσαν τὰς ἐκυτῶν στάμνους εἰς τοῦ πολιτισμοῦ τοὺς βωμοὺς, καὶ οὕτω τὴν ἀρετῆ φύσιν καὶ τοὺς ἀγνοὺς ἔρωτας διεδέξατο ἄχαρις τέχνη καὶ ψευδεῖς καὶ κερδοσκοπικαὶ ἀγάπαι.

Δ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ.

ΜΥΡΜΗΚΩΝ ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Συχνάκις βλέπεις, ἐνίοτε δὲ σ' ἐνοχλεῖ, ἀναγνώστα, ζῴφιον μικρὸν μὲν τὸ σῶμα, πολυμήχανον ὅμως τὸν γοῦν. Τὸ ζῴφιον αὐτὸ (περὶ μύρμηκος ὁ λόγος) καὶ

παρὰ μυθογράφων ἐπιγένηθαι, καὶ παρὰ πολλῶν πατέρων εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν φέρεται ὡς παράδειγμα φιλοπονίας ἀκαμάτου καὶ προνοίας θαυμαστῆς. Πολλοὶ δὲ πολλὰς ἀποδίδουσιν εἰς τὸ μικρὸν αὐτὸ ζῶον ἀρετὰς, τὰς κακίας αὐτοῦ ἢ οὐδόλως ἐνθυμούμενοι, ἢ πάντῃ ἀγνοοῦντες.

Ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐξ ὄνουχος εἰκάζεται ὁ λέων, ἀρκοῦσιν ὀλίγα ἐκ τοῦ βίου τοῦ μύρμηκος, πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἀνδραγαθίου τὸ ζῶον αὐτὸ ἦναι ἄξιον τῶν ἐπαίνων, τῶν κοινῶς αὐτῷ ἀποδιδόμενων.

Παρατρέχω τὰ περὶ τῆς μορφῆς καὶ τῶν μελῶν τοῦ μύρμηκος, ὡς γνωστά· παρατρέχω καὶ τὰς διαφοροῦς αὐτοῦ φυλάς· — διότι αὐταὶ μὲν ὑπερβαίνουσι τὰς πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν, τὰ δὲ φύλλα τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Ἀλθῶτα μόλις ἕως φθάσωσι τὸν ἀριθμὸν αὐτόν· — μόνα δ' ἄξινα μνείας κρίνω τὰ περιέργα τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ περιέργου αὐτοῦ ζωῦριου.

Ὁ πολὺς ὄμιλος νομίζει ὅτι τὸ οὐδέτερον γένος εἶναι γένος γραμματικόν· ἐν τῷ μύρμηκι ὁμοίως ἀποδεικνύεται τὸ γένος αὐτὸ καὶ φυσικόν· τουτέστιν, ὑπάρχουσι μύρμηκες ἀρσενικοὶ, θηλυκοὶ καὶ οὐδέτεροι.

Τοὺς οὐδετέρους μύρμηκας ὀνομάζουσιν ἐργάτας, διότι μόνοι αὐτοὶ περὶ πάντων φροντίζουσιν. Οἱ θηλυκοὶ γεννώσι καὶ πολλαπλασιάζουσι τὸ γένος. Οἱ ἀρ-

σενικοὶ, μετὰ τοὺς γάμους τῶν, ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης, παρὰ πάντων καταφρονούμενοι ὡς ἀληθῆ ἄχθη ἀρούρης.

Οἱ ἐργάται, οἱ πολυπληθέστεροι πάσης μυρμηκίας κάτοικοι, κατὰ τοὺς πλείστους φυσικοῖστορικοὺς εἶναι θηλυκοὶ στείροι· διότι, ἐκτὸς τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ γένους ὀργάνων, κατὰ τὰ λοιπὰ εἶναι σχεδὸν τοῖς θηλυκοῖς ὅμοιοι. Πολλάκις ὁμοίως ὑπάρχουσι τοσοῦτον μεγάλαι διαφοραὶ ὡς πρὸς τοὺς σωματικοὺς καὶ τοὺς νοητικοὺς χαρακτήρας μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν γονίμων, ὥστε ἤθελε τις νομίσει ὅτι πρόκειται περὶ διαφορῶν εἰδῶν μυρμηκίων.

Οἱ μύρμηκες ζῶσι κατὰ κοινωνίαν κατὰ τὸ μέγιστον ἢ ἥττον πολυπληθεῖς· πολιτεύονται δὲ, τινὲς μὲν δημοκρατικῶς, ἄλλοι δὲ ἀριστοκρατικῶς· διότι καὶ αὐτοὶ, ὡς φαίνεται, διαφοροῦς ἔχουσι περὶ πολιτευμάτων ιδέας. Ἐκάστη δὲ μυρμηκίων πολιτεία περιλείπεται ἐντὸς φωλεᾶς, τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς τῆς ἐντομῆς αὐτὰ οἰκοδομοῦσι τέχνης, μεταχειριζόμενα ἐπὶ τούτῳ ἕλην ἄλλα ἄλλην, ἥτοι ἢ γῆν, ἢ ξύλα. Ὅθεν ἄλλοι μὲν μύρμηκες σκάπτουσι πλῆθος ὑπογείων δωματίων, συγκοινωνούντων πρὸς ἀλλήλα διὰ μακρῶν διαδρόμων, τὸ δὲ ἐξορυσσόμενον χώμα, μαλάσσοντες ἢ ἐν τῷ ἰδίῳ σάλῳ ἢ ἐν ὕδατι, συναθροίζουσιν αὐτὸ καὶ ἐπικοδομοῦσιν ἐπὶ τῶν ὑπογείων αὐτῶν κατοικιῶν πολυστεγεῖς ἐπιγείους οἴκους, οὓς οὐδ' ἢ παραγαῖα βροχῆ νὰ διαβρέξῃ δύναται.

Ἄλλοι δὲ, αὐτόχρημα ξυλοκόποι, ἐκλέγουσι παλαιου δένδρου κορμὸν καὶ οἰκοδομοῦσιν ἐντὸς αὐτοῦ, κατ' οὐδὲν ὡς πρὸς τὴν τέχνην τῶν προειρημένων ἐλατούμενοι. Αἱ κατοικίαι δὲ τῶν μυρμηκῶν εἶναι τόσον προσφόρως κεχωρισμέναι, καὶ οἱ θάλαμοι αὐτῶν τόσον καλῶς ἐπὶ στηλῶν στηρίζονται, ὥστε ἂν εὐχρηστῆ τις τὴν τέχνην τοῦ μύρμηκος εἰς φυλάς τινας ἀγρίων, οἵτινες οὔτε κἂν καλίβην νὰ κατασκευάσῃσι γινώσκουσι, μεγάλην εἰς τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς δίδει εὐχὴν.

Ὅταν ἐκ συμβάντος τινὸς καταπέσῃ μέρος μυρμηκιᾶς, μεγάλη καταλαμβάνει τοὺς κατοίκους αὐτῆς ταραχὴ. Ἐν τοιούτῃ συμφορᾷ οἱ μὲν αὐτῶν μεταφέρουσι κόκκον πρὸς κόκκον τὰ καταβρέυσαντα χρώματα, οἱ δὲ περιποιῶνται τοὺς τραυματίας ἀδελφοῦς των, καὶ ἄλλοι θάπτουσι τοὺς νεκροὺς ἔξω τῆς κοινῆς κατοικίας. Ἐν πάσῃ δὲ μυρμηκιᾷ ὑπάρχουσι μύρμηκες φύλακες, ἐπισκοποῦντες τὰ ἐντὸς αὐτῆς καὶ τὰ ἐκτὸς, καὶ φροντίζοντες περὶ τῆς μετ' ἀκριθείας ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τῆς πολιτείας.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, βλέποντες τὸν μύρμηκα μετὰ πολλῆς σπουδῆς πᾶν εἶδος τροφῆς συλλέγοντα, νομίζουσι ὅτι τὸ ζωῦριον αὐτὸ ἀποταμιεύεται ἐν ὥρᾳ θέρους τὰ πρὸς τροφήν ἐπιτήδεια, τὸ ἄφορον καὶ τὰ ψύχη τοῦ χειμῶνος προβλέπον. Ἀπατώνται ὁμοίως, διότι ὁ μύρμηξ οὔτε ἀποταμιεύεται τι, οὔτε κατανα-

λίσκει τι ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, ναρκούμενος ὡς καὶ τὰ πλείστα τῶν ἐντόμων κατὰ τὴν χειμερινὴν τοῦ ἡλίου πορείαν. Ἦτοι οἱ κόποι τοῦ μύρμηκος, ὡς καὶ οἱ μόχθοι τῶν πλειοτέρων ἀνθρώπων, δὲν χρησιμεύουσι ἐμὴ πρὸς ζῶν μιᾶς τὸ πολὺ ἡμέρας.

Ὁ μύρμηξ λοιπὸν τὸν χειμῶνα κοιμάται. Μετὰ τὰς πρώτας ὁμοῦς τοῦ ἡλίου θερμὰς ἀκτῖνας, ἡ νεκρῶν πόθει ὁμοιάζοντα μυρμηκία ἀλάσσει ὄψιν καὶ εἰς ἀεικίνητον μεταβάλλεται ἀγοράν. Ἡ κυρία τότε τῶν μυρμηκῶν φροντίς εἶναι ἡ τῶν ὠῶν. Ἀληθῶς θαυμάζει τις βλέπων, κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, τοὺς μύρμηκας μεταφέροντας τὴν σποράν των ἀπὸ τῶν ψυχροτέρων εἰς τὰ θερμότερα τῆς φωλεᾶς των δωμάτια, ἐκλέγοντας δὲ πάντοτε, ὡς ἂν εἶχον θερμομέτρα, τὴν κατάλληλον διὰ τὴν ἐκκόλαψιν τῶν ὠῶν θερμοκρασίαν. Ἐὰν κατὰ τύχην ἐπέλθῃ τότε αἰφνίδιος μεταβολὴ τῆς ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ θερμοκρασίας, εὐθὺς μετακομίζουσι τὰ ὠά των εἰς τὰ βαθύτερα τῆς μυρμηκιᾶς ὑπόγεια, ὅπου τῆς ἀτμοσφαιρᾶς αἱ ἀταξίαι εἶναι ἥττον ἐπαισθηταί. Ἄμα δὲ οἱ μύρμηκες ἐκ τῶν ὠῶν ἐν εἶδει σκωλήκων προέλθωσιν, οἱ ἐργάται φροντίζουσι περὶ τῆς τροφῆς αὐτῶν, ἀκαταπαύστως τὰ περίεξε περιερχόμενοι καὶ πᾶν τὸ λεπτόν καὶ ὠφέλιμον διὰ τὸν ἀδύνατον τῶν νεογεννῆτων στόμαχον συλλέγοντες. Μετὰ τινὰ χρόνον ὁ σκωλήξ μεταβάλλεται εἰς χρυσάλιδα, ἧτις εἶναι ἡ ἐσχάτη τοῦ γεννωμένου μύρμη-

κος σωματική φάσις. Ἄμα δὲ οἱ ἐργάται ἐννοήσωσιν ὅτι καὶ τῆς χρυσαλίδος ὁ βίος παρήλθε, σπυδουσι καὶ διασχιζοῦσι τὸν περικαλύπτοντα τὸν νέον μύρμηκα σάκκον καὶ βοηθοῦσι τὸ ζυῦριον νὰ ἐξέλθῃ αὐτοῦ.

Πρῶτοι οἱ ἀρσενικοὶ καὶ οἱ θηλυκοὶ τέλειοι γίνονται μύρμηκες· μετὰ δεκαπέντε δὲ περίπου ἡμέρας ἀναφαίνονται καὶ οἱ ἐργάται, τοὺς ὁποίους εὐκολοὶ εἶναι νὰ διακρίνη τις, ἀπτέρους ὄντας.

Ἄλλ' ἡ γέννησις τῶν γονίμων νέας παρέχει ἀνησυχίας εἰς τοὺς περὶ ὧν πρόκειται ὑπογείους τῆς γῆς κατοίκους· διότι οἱ ἀρσενικοὶ καὶ οἱ θηλυκοὶ, βαρυνόμενοι τὸν πεζὸν καὶ κοπιώδη τῶν ἀδελφῶν των βίον, πτερυγίζοντες προσπαθοῦσι νὰ φύγωσι τὴν ὄχληράν φυλακὴν των, ὅπου ὅμως οἱ ἐργάται διὰ παντοίων τρόπων ζητοῦσι νὰ τοὺς κρατήσωσιν. Ἡ πάλη αὕτη διαρκεῖ ὅσον καὶ οἱ γάμοι των· μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν ἀρσενικοὶ ἀποθνήσκουσιν, οἱ δὲ θηλυκοὶ ζωοῦνται ὑπὸ τῶν ἐργατῶν καὶ ἀπάγονται εἰς τοὺς ἀδύτους τῆς μυρμηκιάς μυχοὺς, ὅπου μένοντες αὐστηρῶς κεκλεισμένοι, ἐπιτηροῦνται μέχρις οὗ παραδώσωσιν εἰς τοὺς ἐργάτας καὶ τὸ ἔσχατον αὐτῶν ὠόν. Μετὰ τὸν τοκετὸν, αἱ μὲν μητέρες ἀποβάλλουσι τὰ πτερὰ καὶ μεταλαμβάνουσι τῶν κοινῶν ἐργασιῶν, τὰ δὲ ὡὰ φυλάσσονται εἰς ἴδια τῆς μυρμηκιάς δωμάτια.

Καὶ τῆς ἐπιμελείας ὅμως τῶν γεογῶν κρεῖττονος

ἔτι θαυμασμοῦ νομίζονται τὰ περὶ τῆς καθημερινῆς τῶν μυρμηκῶν τροφῆς ἱστορούμενα. Ὑπάρχει ζυῦφιόν τε μικρὸν, παράσιτον πολλῶν φυτῶν, ἐξαιρετικῶς τῶν ῥόδων, παρασκευάζον χυμὸν ἀγαπητότατον τῷ μύρμηκι. Πρὸς ἀνέρεςιν τοῦ ζυῦριου αὐτοῦ ὁ μύρμηξ ἀναλαμβάνει τὰς μακροτέρας ἐκδρομάς. Εἰς πολλὰς μάλιστα φωλεὰς ὑπάρχουσι τάγματα μυρμηκῶν ἰδίως ἀσχολουμένων εἰς ἀναζήτησιν τῶν ἀγαπητῶν αὐτοῖς ἐντόμων. Τὰ παράσιτα τῶν φυτῶν ταῦτα ζυῦφια μεταχειρίζονται οἱ μύρμηκες ὅπως ὁ ἄνθρωπος τὰ γαλακτοφόρα ζῶα. Καὶ ἂν μὲν εὐρὴ ὁ μύρμηξ πολλὰ ἐξ αὐτῶν πλησίον τῆς μυρμηκιάς του, τότε καθ' ἑκάστην τρέχει εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς των καὶ τρώγει τὸ γάλα των, τὸ ὁποῖον ἀμέλγει γαργαλιζῶν τὴν κοιλίαν τοῦ ἐντόμου διὰ τῶν κερατίων τῆς κεφαλῆς του. Ἐὰν ἐξ ἐναντίας ὑπάρχη σπάνις τοιούτων ζυῦφιῶν, τότε συλλαμβάνει, ὅσα ἂν δυνηθῇ, καὶ τρέφει αὐτὰ ὡς ὁ ποιμὴν τὰ πρόβατά του.

Τοιοῦτος δὲ εἶναι ὁ κοινὸς μύρμηξ ὁ ἐν εἰρήνῃ ζῶν· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ φυλαὶ μυρμηκῶν πολεμιστῶν, αἵτινες πολεμοῦσι μόνον, ἀναγκάζουσι δὲ τὰς νικηθείσας φυλάς νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἴδου δὲ ποία εἶναι ἡ πιθανὴ αἰτία τῆς ὑπάρξεως τοιαύτης μυρμηκῶν φυλῆς. Παρατηρήθη, ὅτι οἱ μύρμηκες συνάπτουσι πολλάκις μάχας αἱματηράς, ἢ πρὸς χεϊτνιαζοντας ὁμοφύλους ἢ πρὸς ἀλλόφυλα γένη πο

λαμοῦντες. Οἱ νικηταί, ἀφοῦ λεηλατήσωσι τῶν ἡττηθέντων τὰς φωλεάς καὶ φάγωσι τοὺς πεσόντας, ζωγοῦσι τοὺς ἐπιζῶντας, τοὺς ὁποίους μεταχειρίζονται ὡς εἴλωτας. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι καὶ οἱ δουλωθέντες μύρμηκες τεκνοποιοῦσι καὶ πολλαπλασιάζονται, καὶ οἱ νικήσαντες καὶ τυραννοῦντες ὠσαύτως. Ἄλλ' εἰς μὲν τὰ τέκνα τούτων μεταδίδεται κυριαρχικὸν φρόνημα, εἰς δὲ τὰ ἐκείνων δουλικόν. Τοιοῦτοτρόπως μετὰ πολλὰς γενεάς ἐσχηματίσθη γένος μυρμηκῶν ἀνίκανον πρὸς ἰδίαν συντήρησιν ἄνευ δούλων. Παρ' αὐτοῖς οἱ μὲν ἄρχοντες παραδίδονται εἰς μόνα τὰ τοῦ πολέμου ἔργα, οἱ δὲ εἴλωτες φροντίζουσι περὶ τῶν λοιπῶν.

Πέτρος ὁ Οὐδέρτος, ὁ περιγράψας τὸ περιεργον αὐτὸ τῶν μυρμηκῶν εἶδος, κατέκλεισεν ἐκ τῶν τυραννοῦντων τριάκοντα περίπου μύρμηκας, παραθέσας αὐτοῖς τὴν ἀγαπητοτέραν τροφήν. Οὐδεὶς ὅμως ἡδυνήθη νὰ ζήσῃ ἐν μέσῳ τῆς εὐπορίας· οἱ πλείστοι μάλιστα ἤρχισαν ν' ἀποθνήσκωσι τῆς πείνης. Τὸ πείραμα δὲ παρατείνων ὁ φυσιογράφος, παρενέβαλε μετὰ τῶν θνησκόντων τυράννων μύρμηκα εἴλωτα. Πάραυτα δ' οὗτος ὁ πιστὸς ὑπρέτης σπεύσας ἔλαβε μερίδας ἐκ τῆς παρακειμένης τροφῆς καὶ ἔθρεψε τοὺς ἐπιζῶντας κυρίου του.

Ὅταν τὸ γένος αὐτὸ τῶν μυρμηκῶν ἀποφασίσῃ νὰ μεταναστεύσῃ, οἱ δούλοι μετακομίζουσι τοὺς κυρίους των, ὡς ἐὰν οὗτοι ἐβαρύνοντο νὰ περιπατήσωσι. Καὶ

ἐν τούτοις, ὅταν πρόκειται περὶ πολέμων κατ' ἄλλοσφύλων, οἱ μὲν κύριοι μάχονται, οἱ δὲ δούλοι οὐδὲ ὡς τῶν πολεμικῶν ἔργων φροντίζουσι.

Πολλὰ ἔπως ἔγραψα περὶ μύρμηκος, οὐχὶ ὅμως πλείοτερα τῶν ἀρκούντων. Καὶ θαυμαστὰ μὲν εἶναι τὰ ἔργα τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ζωῦριου οὔτε ὅλα ὅμως ἐπαίνων ἀξία εἶναι, οὔτε ὡς παραδείγματα νὰ χρησιμεύωσι πάντοτε πρέπει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΩΧΙΟΣ.

ΠΕΡΙΓΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗΝ.

Lune, quel esprit sombre
Promène au bout d'un fil
Dans l'ombre
Ta face et ton profil ?
(Musset.)

« Οὐδὲν ἐπάρχει ἀπατηλότερον τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἐπιταρίων » ἔγραφεν ὁ Βύρων μετὰ ἄπνον νόκτα, ἧς τὸ πρῶτον ἤμισυ εἶχε διέλθει εἰς ἐπίσημον χορόν, θαυμάζων τοὺς γυμνοὺς ὤμους καὶ τὰς ἐνδυμένας φράσεις τῶν θυγατέρων τῆς ὑγρᾶς Βενετίας, τὸ δὲ ἄλλο ἤμισυ ἐντὸς νεκροταφείου, τοῦ ὁποίου πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ κάτοικοι ἀνεπαύοντο ὑπὸ πλάμας, ἐφ' ὧν ὅλαι τοῦ κόσμου αἱ ἀρεταὶ καὶ τινεὶ ἄλλαι ἀκόμη ἦσαν μὲ χρυσᾶ γράμματα κεχαρμημένα.

οὐ μόνον αἱ ἀνυμνοῦσαι τῶν νεκρῶν τὰς ἀρετάς, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐπιστέφουσαι τὰ ἔργα τῶν ζώντων ἐπιγραφαὶ ὑπόκεινται δυστυχῶς εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν. Τοιοῦτος εἶναι καὶ τοῦ ἀνὰ χειράς σου ἄρθρου μας ὁ τίτλος, *Περιήγησις εἰς τὴν Σελήνην*, μετὰ τὸν ὁποῖον ἐπερίμενες βεβαίως, ἀναγνώστα, ὅτι ἠθέλαμεν ἀνοίξει τὰ ὄργανα πτερὰ τῆς φαντασίας μας, ἵνα ἐπ' αὐτῶν σὲ μεταφέρωμεν οὐχὶ εἰς τὴν σελήνην τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ Κοπερνίκου καὶ τοῦ Ἀραγῶ, ἀλλ' εἰς τὸ ποιητικὸν ἐκείνο ἄστρον, τὸ ὁποῖον ἐπεσκέφθησαν ὁ Λουκιανός, ὁ Ἀρίστος, ὁ Σουδενθόργ καὶ ὁ Πάτερ Νικόλαος Κούζας. Πλὴν δυστυχῶς ἡμεῖς δὲν ἔχομεν οὔτε ἀρχάγγελον, οὔτε Πήγασον, οὔτε πτερὰ οὐδὲ κἄν ἀερόστατον εἰς τὰς διαταγὰς μας, ἀλλὰ μόνον διαθήτην καὶ τηλεσκόπιον, διὰ τῶν ὁποίων θέλομεν προσπαθήσει νὰ κατασκοπεύσωμεν καὶ νὰ μετρήσωμεν τὸ ἄστρον τῶν ἐρώτων, τῶν ποιητῶν καὶ τῶν λαθρεμπόρων. Τὸ σύντομον τοῦτο προοίμιον ἐπροτάξαμεν πρὸς ἀποφυγὴν παρεννοήσεων, ἵνα ὡς τίμιοι καὶ φιλαλήθεις ἄνθρωποι σοὶ γνωστοποιήσωμεν ὅτι παρ' ἡμῶν δὲν ἔχεις ἄλλο τι νὰ περιμένῃς παρὰ μόνον ἀστρονομικὰς θεωρίας, ξηρὰς ὡς αὐτὰς τὰς πεδιάδας τῆς Σελήνης, ἐφ' ἧς, ὡς ἔσως γνωρίζεις, οὔτε θάλασσαὶ ὑπάρχουσιν, οὔτε ποταμοὶ, οὔτε ρύακες, οὔτε φρέατα, οὔτε βρύσεις, οὐδὲ κἄν δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν κατοίκων τῆς, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ προμνημονευθεὶς πανοσιώτατος πά-

τερ Κούζας. Αἱ κατωτέρω προσφερόμεναί σοι ἀστρονομικαὶ θεωρίαι τόσον ὀλίγον ποιητικαὶ εἶναι, ὥστε ἠδυνάμεθα, ἂν ἠθέλαμεν, νὰ στολισώμεν αὐτὰς καὶ με ἀκομψά τινα ἐπιστημονικὰ σημεῖα, οἷον Δ² λογ. —

$\frac{ΚΠ}{\epsilon^2} = \dots!$ Ἄλλὰ τοῦτο δὲν τὸ κάμνομεν, διότι

ἀτοπον καὶ ἀσυνείδητον μᾶς φαίνεται νὰ σὲ βυθίσωμεν εἰς ἐρεβώδη ἀλγεβρικὰ σκότη ἐπὶ προφάσει ἐπιστημονικῆς σαφηνείας.

Ἄν λοιπὸν αἰσθάνεσαι τὰς σιαγόνας σου ἀρκούντως ἰσχυράς, ὥστε ν' ἀνθεξῶσιν ἀνευ φόβου ἐξαρθρώσεως εἰς ἐπιστημονικὰ χασμήματα, ἀκολούθει μας, μετὰ θάρρους. Οἱ ἰατροὶ συμβουλεύουσιν εἰς τοὺς ἀνατριχιῶντας ἐκ τῆς προσψύσεως τοῦ ψυχροῦ ὕδατος νὰ βυθίζωνται διὰ μιᾶς εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα καταστήσωσι βραχυτέραν τὴν ἀγωνίαν των. Τοιοῦτον σύστημα θέλομεν μεταχειρισθῆ καὶ ἡμεῖς βυθιζόμενοι διὰ μιᾶς, ἀντὶ νὰ προχωρήσωμεν βαθμηδὸν εἰς τὰς ξηρὰς ἄμμους τῆς ἐπιστήμης.

Οἱ ῥητορικοὶ ἐφεῦρον σχῆμά τι λόγου ὀνομαζόμενον παρασιώπησις, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ λέγη καὶ νὰ ἐξιστορῆ τις λεπτομερῶς πράγματα, ἅτινα ὑποκρίνεται ὅτι ἀποσιωπᾷ. Ἀγνοοῦντες τὸ ἀκριβὲς μέτρον τῶν ἀστρονομικῶν σου γνώσεων καὶ φοβούμενοι μὴ σε ταπεινώσωμεν, ἂν ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦ ἄλφα βῆτα τῆς ἐπιστήμης τοῦ Ἰππάρχου, καταφεύ-

γωμεν καὶ ἡμεῖς, εἰς τὸ σχῆμα τοῦτο, ἵνα σοι εἴπω-
 μεν, ἂν καὶ ὄλως διόλου περιττόν, διότι κάλλιον
 ἡμῶν γνωρίζεις τοῦτο, ὅτι ἡ Σελήνη εἰναμικρότα-
 τος πλανήτης ἢ μάλλον δορυφόρος, τεσσαρακονταεν-
 νεάκις μικρότερος καὶ αὐτῆς τῆς μικρᾶς γῆς μας, ἀπέ-
 χων ἀφ' ἡμῶν 96,000 λευγῶν, στρεφόμενος περὶ
 ἡμᾶς εἰς διάστημα 27 ἡμερῶν, 7 ὥρῶν, 43 λε-
 πτῶν καὶ δὲν ἐνθυμοῦμαι πόσον δευτερολέπτων, καὶ
 δεχόμενος παρὰ τοῦ ἡλίου ἴσπν σχεδὸν ποσότητα
 φωτὸς καὶ θερμότητος.

Ἡ Σελήνη διαιρεῖται εἰς δύο ἐντελῶς ἀπ' ἀλλή-
 λων διακεκριμένα ἡμισφαίρια, τὸ ὄρατόν δηλ. καὶ
 τὸ ἀόρατον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς γῆς. Ὁ δορυφόρος
 ἡμῶν μᾶς παρουσιάζει πάντοτε τὸ αὐτὸ πρόσωπον,
 ὅπισθεν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἕτερον, τὸ ὁποῖον οὔτε
 εἶδομεν οὔτε θέλομεν ποτὲ ἰδεῖ. Τὸ πρόσωπον τῆς Σε-
 λήνης τὸ ὁποῖον κατὰ πρῶτον ἠσπάσθη ὁ πρόπαπ-
 πὸς μας Ἀδάμ ἐκ τοῦ ἐπιγείου Πικραδείσου (ἐκτὸς
 μόνον ἂν ὑποθέσωμεν τὸν ἐπίγειον Παράδεισον εἰς αὐ-
 τὴν τὴν Σελήνην, ὡς ἰσχυρίσθησαν πολλοὶ θεολόγοι)
 εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλει ἀποχαιρετήσῃ ὁ
 τελευταῖος ἄνθρωπος, ὅταν κατὰ τὴν ἐσχάτην ὥραν
 τοῦ κόσμου λάμψῃ ὁ δίσκος τῆς Φοίβης ἐπτάκις με-
 γαλείτερος καὶ πέσωσιν οἱ ἀστέρες ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ
 τὴν Ἀποκάλυψιν δηλ. καὶ τὸν Ἡσαΐαν, διότι κατὰ
 τὴν ἀστρονομίαν ταῦτα εἶναι μαθηματικῶς ἀδύνατα.

Προχωροῦντες ἀπὸ τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸ ἄγνωστον
 ἢ μάλλον ἀπὸ τοῦ ὄρατοῦ εἰς τὸ ἀόρατον, θέλομεν
 ὀμιλήσει πρότερον περὶ τοῦ μέρους τῆς Σελήνης, τὸ
 ὅποιον βλέπομεν. Οἱ κάτοικοι τοῦ ἡμισφαιρίου ἐκεῖ-
 νου Ἄλλ' ἐνταῦθα πιθανὸν νὰ μᾶς διακόψῃς,
 ἀναγνώστα, ἐρωτῶν ἂν τῶ ὄντι ὑπάρχουσιν κάτοικοι
 εἰς τὴν σελήνην. Οἱ πλείστοι τῶν ἀστρονόμων, θεο-
 λόγων καὶ φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ με-
 σαιῶνος ἰσχυρίσθησαν ὅτι ὁ δορυφόρος μας κατοικεῖται,
 πολλοὶ δὲ τούτων εὔρον καὶ τὸν τρόπον νὰ συναναστρα-
 φῶσι μετὰ τῶν κατοίκων του, ὁ δὲ Φλαμαριῶν καὶ οἱ
 σύντροφοὶ του ἀποδεικνύουσι σήμερον τὴν οἰκῆσιν τῶν
 πλανητῶν διὰ τοῦ α+β. Ἄλλ' εὐκολώτερον ἤθελεν
 εἶναι νὰ διέλθῃ κάμιλος διὰ τῆς ὀπῆς βελόνης ἢ νὰ
 χωρέσωσιν ἐνταῦθα οἱ λόγοι τῶν πρώτων καὶ οἱ λο-
 γαριασμοὶ τῶν δευτέρων· ὥστε ἐκόντες ἄκοντες ἀναγ-
 καζόμεθα, ἵνα σὲ πείσωμεν, νὰ καταρῦγωμεν ἐν ἐλλεί-
 ψει ἄλλου εἰς θεολογικὸν τι ἐπιχειρήμα καλούμενον
 πίστιν, παρακαλοῦντές σε νὰ πιστεύῃς διὰ τὸν λόγον
 ὅτι σοι τὸ λέγομεν τὸ ἐξῆς· ἀστρονομικὸν δόγμα ὅτι
 ἐτὰ ἄστρα ὡς καὶ τὰ γένεια τῶν καλογήρων ἐπλά-
 σθησαν διὰ τὰ κατοικῶνται.» Τούτου τεθέντος, ἃς
 ἐπανεῖλομεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Σελήνης, τοὺς
 ὁποίους θέλομεν ὀνομάσει συντομίας χάριν *Σεληνίτας*.
 Οὗτοι ὡς ἐκ τῆς τοπαθεσίας των βλέπουσι ὅλα τὰ οὐ-
 ράνια σώματα κινούμενα μετ' ἄκρας βραδύτητος. **Ο**

ἥλιος π. γ. ἀπαξ μόνον τοῦ μηνὸς ἀνατέλλει καὶ
 δύο παρ' αὐτοῖς, ὥστε ἐκάστη ἡμέρα καὶ ἐκάστη
 νύξ διαρκεῖ ἐκεῖ δύο ὄλας ἐβδομάδας! Ἄν λοιπὸν
 ὑποθέσωμεν τοὺς Σεληνίτας τρώγοντας, ὡς ἡμεῖς,
 δις τῆς ἡμέρας, τὸ πρόγευμα αὐτῶν ἀπέχει τοῦ δεί-
 πνου ἐπτά ὀλόκληρα ἐπίγεια ἡμερονύκτια· καὶ τοῦτο
 παρεκίνησε τὸν σοφὸν Κυρᾶνον νὰ ὑποθέσῃ ὅτι οἱ
 στόμαχοι τῶν Σεληνιτῶν ἔχουσι μεγάλην ἀναλογίαν
 πρὸς τοὺς τῶν καμήλων. Ἄλλ' ὁ ἀξιότιμος κ. Ἰωάν-
 νης Ἐρσχήλος ὠδηγήθη ἐκ τοῦ μήκουσ τῶν σεληνια-
 κῶν ἡμερῶν εἰς ἕτερον ὄλωσ διάφορον περὶ τῆς φύ-
 σεως αὐτῶν συμπέρασμα, παρατηρήσας ὅτι ἡ ἀδιά-
 κοπος ἐπὶ δεκαπέντε ὄλας ἡμέρας συσσωρεύσεις τῶν
 ἡλιακῶν ἀκτίνων παράγει ἐπὶ τῆς Σελήνης θερμοκρα-
 σίαν πολὺ ἀνωτέραν τῆς τοῦ ζέοντος τζαίου, ὅπερ ἔπι-
 νε ἐνῷ παρεδίδοτο εἰς τὰς θεωρίας ταύτας, καὶ ἐκ
 τούτου ἔκλινε νὰ πιστεῦσῃ ὅτι οἱ Σεληνίται συγγε-
 νεύουσι μᾶλλον πρὸς τὰς Σαλαμάνδρας. Οἱ νεώτεροι
 ἕμως ἀστρονόμοι, ἐν οἷς καὶ ὁ σοφὸς Ἀραγώ, βασι-
 ζόμενος εἰς τὴν παντελῆ ἔλλειψιν ἀτμοσφαιρας, ἰκα-
 νῆς νὰ συγκεντρώσῃ καὶ νὰ διατηρήσῃ τὸ θάλαπος
 τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἰσχυρίζονται ἀπεναντίας ὅτι
 ὁ δορυφόρος μας τόσον ψυχρὸς εἶναι, ὥστε ἤθελεν ἐν
 ἀκαρεῖ ἀπολιθῶσαι τὸν καὶ διὰ τοῦ ἄκρου δακτύλου
 ἀπτόμενον αὐτοῦ, συμφωνοῦντες κατὰ τοῦτο καὶ μὲ
 τοὺς ποιητάς, οἵτινες θεωροῦσι τὴν λευκὴν Φοίβην,

ὡς τὴν ψυχροτέραν τῶν ἀκτινοβόλων θεοτήτων. Ἄλλ' ἄ-
 λοι δὲ πάλιν ἰσχυρίσθησαν ὅτι κάτοικοι τοῦ δορυφό-
 ρου μας ἀπολαύουσιν ἀκριβῶς τῆς αὐτῆς θερμοκρα-
 σίας, ἧς καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ κήτους παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς
 Ἰσλανδίας. Τὸ καθ' ἡμᾶς, μὴ ἔχοντες γνώσεις ἰκανάς,
 εἶνα μεταξὺ τούτων ἀποφασίσωμεν, περιοριζόμεθα νὰ
 πιστεύσωμεν ὅτι ὁ πανάγαθος Θεὸς ὁ πλάσας τοὺς
 Σεληνίτας ἐφρόντισε καὶ ν' ἀπονεύμῃ αὐτοῖς τὴν θερ-
 μοκρασίαν τὴν καταλληλοτέραν πρὸς διατήρησιν τῆς
 ζωῆς των καὶ ὠρίμανσιν τῶν πεπόνων των, ἂν ἔχουσι
 τοιαύτας, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ πάτερ Βαβίνος.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σελήνης βλέπουσιν εἰς τὸ στε-
 ρεώμα των ἄστρον γιγαντιαῖον, αἰώνιος ἀκίνητον εἰς
 τὸ αὐτὸ τοῦ οὐρανοῦ σημεῖον. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
 τῶν τὸ ἄστρον τοῦτο φαίνεται δωδεκάκις μεγαλεί-
 τερον τοῦ ἡλίου παρουσιάζον αὐτοῖς διαφοροὺς φά-
 σεις ὡς εἰς ἡμᾶς ἡ Σελήνη. Τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος
 τούτου ἐμάντευσας ἤδη, ἀναγνώστα, εἶναι ἡ Γῆ, ἣν
 ποτίζομεν διὰ τῶν ἰδρώτων καὶ τῶν δακρῶν μας,
 περιμένοντες τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἡμῖν καλλιτέραν κα-
 τοικίαν.. Ἡ σφαῖρά μας εἶναι διὰ τοὺς Σεληνίτας
 θέαμα μυριάκις τερπνότερον καὶ διδακτικώτερον ἀφ'
 ὅσον δι' ἡμᾶς ἡ Σελήνη. Ἄν δὲ οἱ ἐκεῖ φιλόσοφοι
 φιλοῦσιν ὡς οἱ ἡμέτεροι νὰ ἐξηγῶσι τὰ πάντα διὰ
 τῶν τελικῶν αἰτίων, δικαιοῦνται πολὺ μᾶλλον ἡμῶν
 νὰ ὑποθέτωσι τὸν κόσμον ὅλον, συμπεριλαμβανομένης

καὶ τῆς Γῆς μας, ὡς ἐπίτηδες πρὸς τέρψιν καὶ χαρὰν των πλασθέντα.

Θεωρουμένη ἐκ τῆς Σελήνης ἡ Γῆ εἶναι τεραστίᾳ σφαῖρα ἐκπέμπουσα δεκαπεντάκις πλείοτερον φῶς τοῦ παρεχομένου εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῆς πανσελήνου. Στρέφεται περὶ ἑαυτὴν ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, παρουσιάζουσα ἀλληλοδιαδόχως ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἐπιφανείας της εἰς τοὺς Σεληνίτας, καὶ γενναιοτέρα οὖσα καὶ κατὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν Σελήνην, ἥτις τὸ ἥμισυ μόνον πῶν καλλονῶν της μᾶς δεικνύει. Τὸ χρῶμα τῆς Γῆς φαίνεται ἐκείθεν ἀποκλίνον πρὸς τὸ πράσινον ἕνεκα πῶν ἀπεράντων ὠκεανῶν μας, τῶν παρθένων δασῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν σπαρτοφύτων ἀγρῶν. Ἐκ διαλειμμάτων ὅμως ἡ πρασίνη αὐτῆς στολή ποικίλλεται διὰ λευκῶν, φαιῶν ἢ κιτρινοχρόων στιγμάτων, τῶν πόλων, τῶν ἠπείρων καὶ τῶν ἄμμων τῆς Λιβύης, ἄνωθεν τῆς ὁποίας φαίνεται μικρὰ τις κυανοπράσινος κηλὶς πανταχόθεν ὑπὸ κόκκων ἄμμου διατεμνομένη. Ἡ κηλὶς αὕτη εἶναι ἡ Μεσόγειος μὲ τὰς μυρίας νήσους της, εἰς τὰ πέρατα τῆς ὁποίας δύνανται οἱ Σεληνίται, ἂν ἔχωσι καλὰ ὀμμάτια ἢ τηλεσκόπια, νὰ διακρίνωσι καὶ τὴν μικρὰν Ἑλλάδα μας. Ἄλλ' ἡ Γῆ στρέφεται καὶ αἱ ἠπειροὶ ἐξαφανίζονται, μετ' ὀλίγον δὲ ἀντ' αὐτῶν σκεπάζει ἐπὶ τινὰς ὥρας ὀλόκληρον σχεδὸν τὸν δίσκον της μεγάλη τις βαθυπράσινος κηλὶς, ὁ Ἄτλαντικός ὠκεανὸς, ὃν διαδέχονται αἱ λευ-

κήφαιοι πεδιάδες τῆς Ἀσίας πρὸς βορρᾶν, καὶ αἱ πράσινοι νῆσοι τῆς Αὐστραλίας πρὸς νότον. Ἄλλὰ πλὴν τῆς ποικιλίας τῶν χρωμάτων καὶ σχημάτων τῆς σφαιρας μας, τῶν φαιῶν ἠπείρων, τῶν πρασίνων θαλασσῶν, τῆς λευκότητος τῶν πόλων, τῶν κιτρινῶν ἄμμων καὶ τῶν ποικίλων νήσων, τὰ ὄμματα τῶν Σεληνιτῶν θαμβοῦνται καὶ ὑπὸ τῆς λάμπσεως τῆς ἀδιακόπως μεταβαλλομένης ἀτμοσφαιρας μας. Ὅτε μὲν περικυκλούμεθα ὑπὸ ἐλαφρῶν νεφῶν, ἐκπέμποντες τότε πρὸς αὐτοὺς γαλακτώδες καὶ ὁμοίμορφον φῶς, ὅτε δὲ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἡμῶν εἶναι κρυζήλου διαφανεστέρα, καὶ τὸ ἠλιακὸν φῶς ἀκωλύτως ἀπορροφώμενον ὑπὸ τῶν πεδιάδων καὶ θαλασσῶν παριστᾷ ἡμᾶς ὡς σμαραγδίνην φεγγαβόλον σφαῖραν, ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐν καιρῷ ἀνεμοζάλης καὶ τρικυμίας παριστάμεθα ὡς ἄμορφός τις καὶ μελανόφαιος ὄγκος.

Ἡ διηνεκὴς αὕτη ἀστασία καὶ ἀκατάπαυστος μεταβολὴ τῆς ὕψεως τῆς Γῆς ὠδήγησε βεβαίως τοὺς Σεληνίτας εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ σφαῖρά μας εἶναι ἀκατοίκητος. Καὶ τῷ ὄντι πῶς ποτε νὰ ὑποθέσωσιν οὔτοι, οἱ πατοῦντες ἐπὶ ἀνύδρου, στερεοῦ καὶ ἀμεταβλήτου ἐδάφους, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ζήσωσι λογικὰ ὄντα ἐπὶ τοῦ εὐμεταβόλου ἐκείνου καὶ ποικιλοχρόου ἀτμώδους στρώματος ἕπερ περικυκλοῖ τὴν σφαῖράν μας; Ἄν εἰσῆρχετο εἰς αὐτὸ Σεληνίτης ἠθέλεν ἀφεύκτως πινηῖ, πολλῶ δὲ μάλλον ἂν ἐπιπτεν

εἰς τὸ πράσινον ἐκεῖνο καὶ ἀεικίνητον ῥευστόν, ὅπερ σκεπάζει τὰ τρία τέταρτα τοῦ πλανήτου μας. Ἄλλ' οὐδὲ ἐπὶ τῶν νεφῶν ἐκείνων, ἅτινα ἑκατοντάκις τῆς ἡμέρας ἀναφαίνονται καὶ ἐξαφανίζονται, ἤθελε δυναθῆναι ἡ ζήση ὁ Σελήνιτις· πλὴν δὲ τούτου ἡ Γῆ θεωρομένη ἐκ τῆς Σελήνης στρέφεται μετὰ τοσαύτης ταχύτητος. καὶ εἰς τοσαύτας ὑπόκειται μεταβολάς, ὥστε πάντῃ ἄτοπον ἤθελεν εἶναι νὰ ὑποθέσῃ τις λογικὰ ὄντα κατοικοῦντα τὸ περιστρεφόμενον ἐκεῖνο ἄμορφον, ποικιλόχρονον καὶ ἀκατασκευάστον χάος. Ταῦτα νομίζω ἱκανὰ ἵνα σὲ πείσωσιν ὅτι ἂν οἱ Σεληνῖται εἶναι ἐπίσης, δεινοὶ ὅσον ἡμεῖς περὶ τὴν τέχνην τοῦ παρατηρεῖν, σκέπτεσθαι καὶ συμπεραίνειν, θὰ ἐπέισθησαν πρὸ πολλοῦ δι' ἀκαταμαχῆτων ἐπιχειρημάτων ὅτι ἡ σφαιρὰ μας εἶναι ἄβαστος ἐρημία, οὐδεμίαν ἄλλην ἔχουσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἀπостоλὴν εἰμὴ μόνον νὰ προφυλάττῃ ἀπὸ τοῦ λάκκου τοῦ ὀδοιπόρου καὶ νὰ ἐμπνέῃ τοὺς ποιητὰς τῆς Σελήνης· ἂν δὲ ὑπάρχωσιν ἐκεῖ ἀνόητα ὄντα, ἰσχυρίζομενα ὅτι ἡ Γῆ κατοικεῖται, τὰ ὄντα ταῦτα κατοικοῦσι βεβαίως τὰ φρονομεῖα τῆς Σελήνης, δικαιοῦντα τὸ λόγιον τοῦ Ἀγ. Παύλου αἰωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός.»

Τὸ προσεχὲς ἔτος, ἂν ὁ Θεὸς χάριση ζωὴν εἰς ἡμᾶς, τὸν Καζαμίαν καὶ τοὺς ἀναγνώστας του, θέλω μεν ἐξετάσει καὶ τὸ ἕτερον ἄβαστον καὶ μυστηριώδες ἡμισφαίριον τῆς Σελήνης· τὴν ζοφερὰν ἐκείνην ἐπιγράτειαν περὶ ἧς σιωπᾶ ἡ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἦν περι-

γράφουσι μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας οἱ θεολόγοι τοῦ μεσαιῶνος, οἱ ἔχοντες ὡς αἱ γλαῦκες τὴν ιδιότητά νὰ τυφλώττωσιν εἰς τὸ φῶς καὶ νὰ βλέπωσιν ἐν τῷ σκότει. Τὸ σεληνιαῖον ἐκεῖνο ἡμισφαίριον εἶναι ἀληθῶς ἡ χώρα τῶν θαυμάτων. Ἐκεῖ εὐρίσκεται κατὰ τὸν Μαυρόλυκον ὁ χαλκοῦς λέβης ἐντὸς τοῦ ὁποίου βράζουσιν οἱ εἰκονοκλάσται, δραπετεύοντες ἐνίοτε ἐν σχήματι ἀερολίθων καὶ πίπτοντες κατὰ προτίμησιν ἐπὶ τῆς στέγης τῶν ἐκκλησιῶν, ἵνα θραύσωσι τὰς εἰκόνας, ἐκεῖ στρέφεται ὁ χαλύβδινος δαίκτης ὁ δεικνύων τὰς ὥρας εἰς τοὺς κολασμένους καὶ ἐκεῖ πλανῶνται αἱ σκιαὶ τῶν ἀβαπτίστων ἀθῶων. Ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ θέλω μεν ἐξετάσει καὶ ἄλλα τινὰ οὐχ ἥττον περιέργα ἀστρονομοθεολογικὰ ζητήματα, τὴν μετοίκησιν τῶν ψυχῶν εἰς τοὺς ἀστέρας καὶ τὴν ἐπιβροήν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ἐπὶ τῶν κατοίκων τῶν πλανητῶν. Κατὰ τοῦ δόγματος τούτου ἐξάνιστανται πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Γῆς, ἀδίκον νομίζοντες νὰ τιμωρῆται ὁ ἀθῶος υἱὸς ἢ ἔγγονος διὰ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ προπάππου του τὰς ἀμαρτίας, οἱ δὲ θεολόγοι μάτην συσσωρεύουσιν ἐπιχειρήματα, ἵνα δικαιολογήσωσι τὸ ῥητόν τῆς Γραφῆς «*Τέκνον ἀμαρτωλῶν ἀπολεῖται κληρονομία καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν ἐνδεδελεχθεὶς θνεῖδος.*» Ἀλλ' ἡμεῖς ἀντιθεολογικῶν ἐπιχειρημάτων θέλω μεν μεταχειρισθῆ μαθηματικῶς ἀποδείξει, καταφεύγοντες εἰς τοὺς περὶ βαρύτητος καὶ

πρώσεως τῶν σωμάτων νόμος τοῦ Νεύτωνος, ἵνα ἀποδείξωμεν ὅτι τῶ ὄντι ἀποτίουσιν οἱ υἱοὶ τὰ ἀμαρτήματα τῶν πατέρων. Ὡς μικρὸν ἀπόγευμα τοῦ ἀληθοῦς τῆς θεωρίας ταύτης ἔστω σοι τὸ ἐξῆς χαλδαϊκὸν ἀνέκδοτον. Καθ' ὃν καιρὸν οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ ἐλάμβανον γυναῖκας τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, τρεῖς τοιοῦτοι ἄγγελοι κατέβησαν ἐσπέραν τινὰ ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καϊνᾶν ζητοῦντες εἰς γάμον τὰς τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρας. Ἄλλ' ὁ Καϊνᾶν ἀπέβριψε τὰς προτάσεις τῶν πτεροφόρων τούτων μνηστήρων, οὔτινες μένεα πνέοντες ἀνήλθον ὁ μὲν εἰς τὸν ἀστέρα Σύριον, ὁ δὲ εἰς τὸν Ὠρίωνα καὶ ὁ τρίτος εἰς τὸ πρᾶσινον ἄστρον τῆς Ἀνδρομέδας. Ἀποσπᾶσας ἐκεῖθεν τεράστιον τμήμα βράχου ἐσφενδόνισεν αὐτὸ ὁ πρῶτος κατὰ τοῦ οἴκου τοῦ Καϊνᾶν. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ Συρίου μέχρι τοῦ πλανήτου μας ὑπάρχουσι τριάκοντα ἐπτὰ τρισεκατομῦρια λευγῶν, ἀπόστασις ἦν μόλις εἰς διάστημα πεντακοσίων ἐβδομήκοντα ἐτῶν δύναται νὰ διατρέξῃ ἐκεῖθεν ριπτόμενον σῶμα ὡς ὅτε ὁ λίθος ἐκεῖνος ἔπεσεν ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ Καϊνᾶν, οὔτος πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποθάνει, ἀντ' αὐτοῦ δὲ συνετρίβη ὁ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην οἰκῶν ἀθῶος ἔγγονός του. Ὁ ἐκ τοῦ Ὠρίωνος ῥιφθεὶς λίθος καταπεσὼν μετὰ ἐννεακόσια τεσσαράκοντα ἔτη ἐπλάκωσε τοῦ συντριβέντος ἐγγόνου τοῦ; τρισεγγόνου, ὁ δὲ τρίτος λίθος, ἀπαιτῶν ἐννέα χιλιάδας ἐτῶν ἵνα καταπέσῃ, σχίζει ἀκόμη τὸν αἰθέρα

ἀπειλῶν τοὺς ἐσχάτους τοῦ Καϊνᾶν ἀπογόνους, ἵνα πληρωθῇ τὸ α' Ἀμαρτία γονέων παιδεύουσι τέκνα, θ

E. ΡΟΪΔΗΣ.

Ο ΑΡΜΑΤΩΛΟΣ ΜΕΪΤΑΝΗΣ.

(1680—1716.)

Τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος ποικίλας ὑποστάν τύχας, καὶ ὑπὸ ἀναριθμήτους δυναστείας ἀλληλοδιαδόχως περιελθὼν, παριστᾷ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος παράδειγμα μοναδικόν ὅτι πάντα τὰ ξένα φύλα ἀπέβριση, καὶ οἱ κύριοι ἀφωμοιώθησαν τῶ δούλῳ ἐν ταῦθα ἔγκειται ἡ ἀπόρρητος τοῦ ἐλληνισμοῦ δύναμις.

Ἐπῆλθον κατὰ τῆς πολυτλήμονος Ἑλλάδος καὶ οἱ Τοῦρκοι βαρύτεροι ὡς πρὸς τὰς δυνάμεις ὄλων τῶν προηγουμένων δυναστῶν, ἀλλὰ πράγματι φιλελληνικώτεροι πάντων. Δὲν ἐπολέμησαν τὴν θρησκείαν του, ἐσεβάσθησαν τὴν ἐθνικότητά του καὶ τὴν Ἡμισέληνον, σύμβολον ἀπαράγραπτον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς ἰεράν σημαίαν διατρεῖ τὸ Ὄθωμανικὸν ἔθνος, σεμνυόμενον μάλιστα ἐπὶ τῇ ἐξ Ἑλλήνων καταγωγῇ του.

Ἐπὶ τριπλῆν, ἐκ δικιμέτρου ἀντίθετον, ἔποψιν παρίσταται τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος ἐπὶ τουρκοκρατίας πολιτικῶς ὑπόδουλον, ἐσωτερικῶς ζῶν, ἐξωτερικῶς ἀκμάζον. Τότε ὁ ἐλληνισμὸς ἠρίθμει δεκατρεῖς ἀνεξαρ-

τήτους ἡγεμονίας ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι του, τῶν δ-
 ποίων ἐκάστη ἦτο δις καὶ τρίς μεγαλητέρα τοῦ νῦν
 ἐλευθέρου Βασιλείου μας· πεντακοσίους στρατάρχας
 ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἑνετίας, Ἰσπανίας, Γαλλίας,
 Πρωσσίας καὶ Ῥωσσίας· ἓνα ἀντιβασιλέα τοῦ Σιάμ,
 ἕτερον τῆς Βραζιλίας· εἶχε θρησκείαν, πατριωτισμὸν,
 ἐνότητα. Διετήρησε τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, τοὺς
 ἐπετείλους ἀρχοντάς του, ἱερὰ κληροδοτήματα τῶν πα-
 τέρων του, τὰ ὅποια τὸ κύμα τῶν αἰῶνων ἐσεβά-
 σθη μεγάλας. Τοιοῦτος ἦτο ὁ ἑλληνισμὸς, κατὰ τὰς
 παραμονὰς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἣτις ἐ-
 βδόμη ἀριθμεῖται ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντι-
 νουπόλεως.

Τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀναμφιλέκτως πρῶ-
 την κατεχούσης θέσιν διὰ τὰ θαύματα ἐνναετοῦς πο-
 λέμου, ἐπισημότερα μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑπῆρξεν ἡ
 περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος, ὑπὸ τῶν
 Ἑνετῶν μὲν ὑποκινηθεῖσα, ἀλλὰ διὰ τῆς σιβαρᾶς
 χειρὸς τῶν Ἑλλήνων ἀρματωλῶν αἰσίως διεξῆχθεισα.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐρραβδιζόντο ἐν Κωνσταντινουπό-
 λει ἡ ἀπέθνησκον εἰς τὰς φυλακὰς οἱ ἀπεσταλμένοι
 τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, καὶ ὁ ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλ-
 λήλων νικῶν ἐξαρθεῖς φανατισμὸς τῶν Τούρκων ἀπη-
 γόρευε τὴν κτίσιν ἐκκλησιῶν, πεπορισμένη δὲ ἡ Εὐ-
 ρώπῃ ἐκολάκευεν ἐξευτελιστικώτατα, χάριν εἰρήνης,
 τὸν εἰς τὸ ἀπόγαιον τῆς ἰσχύος του κολοσσὸν τῆς

Ἀνατολῆς, καὶ ἡ Βιέννα δευτέρον ἐπολιορκεῖτο, τότε
 δροῦξ ἀσῆμων πολεμιστῶν κατεσύντριψεν ἐν μιᾷ στιγ-
 μῇ τὰ σιμήνη τρομερᾶς καὶ ἀκμαζούσης αὐτοκρατο-
 ρίας καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τῶν Ἀκροκεραυνίων μέχρι τοῦ
 Ταϊνάρου ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἀνέπνευσε τὴν ζεῖδωρον
 τῆς ἐλευθερίας αὐραν. Εἰς τῶν μεγαθύμων ἐκείνων ἀρ-
 ματωλῶν ἦτο καὶ ὁ Πάνος Μεϊτάνης, τοῦ ὁποίου πι-
 στὴ εἰκὼν δημοσιεύεται.

Τρεῖς ἀρματωλοὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, Ἀγγελῆς
 Σουμίλας ἢ Βλαχαγγέλης ἐξ Ἰωαννίνων, Πάνος Μεϊ-
 τάνης ἐκ Κατοῦνης τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ τὸ Μικρὸ
 Χαρμόπουλο ἐξ Ἀγράφων, ἕνεκα τῆς πρὸς αὐτοὺς
 ὑπόπτου διαγωγῆς τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας, περιεφέ-
 ροντο ὡς ἀντάρται ἐν Ἀκαρνανίᾳ, ποτὲ μὲν κατὰ ξη-
 ρὰν προσβάλλοντες τοὺς Τούρκους, ποτὲ δὲ κατὰ θά-
 λασσαν τοὺς Βενετούς. Ἡ Ἑνετικὴ δημοκρατία, διαρ-
 κούτης τῆς μυριονέκρου πολιορκίας τῆς Κρήτης, κα-
 τάρθρωσεν ἕνα συλλάβη αὐτοὺς, διὰ προδοσίας, κατὰ
 τὰ παράλια τῆς Βονίτσης. Ἐνῶ δὲ δέσμιοι ἐπὶ τῆς
 Ἑνετικῆς γαλέρας ἐφέροντο εἰς Βενετίαν, Ἀλγερικὸν
 πειρατικὸν παρουσιασθὲν κατὰ τὰ παράλια τῆς Δελ-
 ματίας, προσεκάλεσε τοὺς Ἑνετοὺς εἰς παράδοσιν. Ὁ
 πλοίαρχος, μετὰ μικρὸν ἀκροβολισμὸν, συνήνεσεν ἕνα
 παραδοθῆ καθορῶν τὸ ὑπερβάλλον τῶν πολεμίων. Οἱ
 αἰχμάλωτοι ἀρματωλοὶ ἀκούσαντες τὸν θόρυβον ἠρώ-
 τησαν γαύτην τινα περὶ τῆς αἰτίας· μαθόντες δὲ τ'

ἀπορασισθέντα παρεκάλεσαν τὸν πλοίαρχον νὰ τῶς λύσῃ τὰ δεσμά, καὶ πολεμήτωσι κατὰ τῶν Ἀλγερινῶν.

Ὁ πλοίαρχος, συλλογιζόμενος ὅτι καὶ οὕτω καὶ ἄλλως ἤθελον ἀπολεσθῆ, καὶ γνωρίζων ἅμα τὴν καρτεροφυχίαν τῶν δεσμοτῶν, παρεδέχθη τὴν αἴτησιν. Ἀπὸ δὲ οἱ ἄρματωλοι ἐλύθησαν, καὶ ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τὰ προσφιλῆ ὄπλα τῶν, ἐπήδησαν πυροβολοῦντες ἀλαλάζοντες ἐπὶ τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν προσεγγίσαντος πρὸς παραλαβὴν τῶν αἰχμαλώτων πειρατικοῦ. Οἱ Ἑνετοὶ ἐνθαῤῥυνθέντες τοὺς ἠκολούθησαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐκ τῶν Ἀλγερινῶν οἱ μὲν ἐφρονεύθησαν, οἱ δὲ ἠχμαλωτίσθησαν. Οἱ νικηταὶ δέσαντες ὅπισθεν τὸ Ἀλγερικὸν πειρατικὸν εἰσήλθον ἐν θριάμβῳ εἰς Βενετίαν. Ὁ πλοίαρχος, ἐκτιμῶν τὸ μέγεθος τῆς προσφερθείσης ὑπηρεσίας, ἀνέφερε μετὰ μεγίστων ἐπαίνων τὸ γεγονός εἰς τὴν Γερουσίαν, ἧτις ἀντήμειψε γενναίως τοὺς τρεῖς ἄρματωλοὺς, παραχωρήσασα αὐτοῖς βαθμοὺς καὶ γκίας.

Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἡμισέληνος ἐκυμάτιζεν ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Βιέννης, καὶ οἱ γκινίτσαροι παρέδιδον εἰς τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον τὴν Στυρίαν καὶ λοιπὴν Γερμανίαν, ἡ δὲ ὑπερήρχνος Βενετία ταπεινωθεῖσα εἰς Κρήτην καὶ Δαλματίαν σπουδαίον διέτρεχε κίνδυνον, οἱ τρεῖς οὗτοι ἄρματωλοι ἀποβίβασθέντες ἐν Ἀκαρνανίᾳ, καὶ συνεννοηθέντες μετὰ τῶν ὀπλαρχηγῶν τῆς Στερεᾶς

ΠΑΝΟΣ ΜΕΪΤΑΝΗΣ.

καὶ Πελοποννήσου, ἀπεδίωξαν πανταχόθεν τοὺς Τούρκους, καὶ διὰ τοῦ σπουδαίου ἐκείνου περισπασμοῦ ἔσωσαν ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς τουρκικῆς πλημμύρας ἐλόκληρον τὴν σήμερον ἀνεχομένην νὰ σφάζωνται οἱ χριστιανοὶ ἐν Κρήτῃ, καὶ ἀλλαχοῦ ἀγνώμονα Εὐρώπην!

Κ. ΣΑΘΛΣ.

ΟΣΕΛΛΑΙ

Νομισματικὸν περιεργον.

Αἱ βενετικαὶ *οσέλλαι* ἦταν εἶδος τι μεταλλίου, ὅπερ ὁμοῦ καὶ ὡς νόμισμα ἐκυκλοφόρει, ἔχον ἀξίαν $\frac{1}{4}$ τοῦ δουκάτου. Τοῦτο παραδόξως πως ἔσχε τὴν ἀρχὴν νομιζομεν δὲ ὅτι οἱ τοῦ Ἀττικῆς Ἡμερολογίου ἀναγνώσται εὐχαρίστως θέλουσιν ἡμῖν ἐπιτρέψει νὰ ἐκθέσωμεν ταύτην διὰ βραχέων.

Μέγα μέρος τῆς μισθοδοσίας τοῦ Δόγου τῆς Βενετίας ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν εισοδημάτων τῆς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην γινομένης θήρας καὶ ἀλιείας. Ἐν ἔτει δὲ 1275 τὸ Μέγα Συμβούλιον (Consiglio Maggiore) ἐθεσπίσατο ὥστε εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς τιμὴν νὰ διανέμονται ὑπὸ τοῦ Δόγου, κατὰ μῆνα Δεκεμβρίου, πέντε πτηνὰ (ἰταλιστὶ *uccelli* βενετιστὶ δὲ *oselli*), ἐκ τῶν εἰς τὰς κοιλάδας ἐνδiciaτωμένων.

Περὶ τοῦ εἶδους τῶν πτηνῶν τούτων οἱ ὀρνιθολόγοι διαφωνοῦσιν, ἐξάγεται ὁμοῦ ἐκ διαφόρων χρονογράφων ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα ἦσαν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Λιναίου *Annas-Boschas* καλουμένων. Τὸ ἔθος τοῦτο ἐπεκράτησεν, ὡς τὸ Μέγα Συμβούλιον ἐθεσπίσατο, ἐπὶ 250 ἔτη· ἀλλὰ βραδύτερον, ἕνεκα ἐκτάκτων τρικυμιῶν, σφοδρῶν ἀνέμων ἢ καὶ ἄλλων ἀγνώστων αἰτίων, κατέστη, ὡς φαίνεται, δυσκολωτέρα ἢ σύλληψις τῶν τοιούτων πτηνῶν, τόσῳ ἐπιμόνως διωκομένων. Ὅθεν τῇ 18 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1521, χηρευούσης τῆς δογικῆς ἑδρας, ὡς ἐκ τοῦ ἐπισυμβάντος θανάτου τοῦ Δόγου Λεονάρδου Λορεδάνου, τὸ Μέγα Συμβούλιον ἐξέδοτο θέσπισμα φέρον τάδε: «*Ἀντὶ τῶν πέντε πτηνῶν ἅτινα ἕκαστος εὐπατρίδης συνήθως παρὰ τοῦ Δόγου ἐλάμβανε, νὰ λαμβάνη εἰς τὸ ἐξῆς νόμισμα σχήματος, ὅπερ θέλει ἐγκρίνει ἡ Ἡμετέρα Ἀρχὴ, ἀξίας $\frac{1}{4}$ τοῦ δουκάτου· οἱ δὲ τῆς κοινότητος ταμίαι ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσιν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τὸ προσδιορισμένον διὰ τὸ εἰρημένον ὄρον ποσόν, ὅπως διανεμηταὶ εἰς τοὺς εὐπατρίδας τοῦ Ἡμετέρου Συμβουλίου, καθ' ἕνα χρόνον, τρόπον καὶ τύπον εἰθίζετο κατὰ τὴν τῶν πτηνῶν διακομὴν.*»

Ὁ πρῶτος μετὰ τὸ θέσπισμα τοῦτο Δόγης τῆς Βενετίας Ἀντώνιος Γριμάνης, τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου ἐκτελῶν, κατὰ τὴν πρὸς διανομὴν τῶν *oselli* ὀρισμένην ἡμέραν, διένειμε νόμισμα, ὡς ἐκ τῶν πτη-

γῶν λαβὸν ὄνομα ὀζέλλα. Τοιαύτη ἡ τῶν ὀζέλλων ἀρχή· τελευτῶντες δὲ παρατηροῦμεν ὅτι πᾶσαι αἱ ἐκδοθεῖσαι ὀζέλλαι, ἀργυραὶ οὔσαι, περὶ τὰς 275 ἀριθμοῦνται, ἐξ ὧν τινὲς μὲν ἐκόπησαν καὶ ὑπὸ γυναικῶν, ὡς τῆς συζύγου τοῦ περιωνόμου Μοροζίνη καὶ τῆς τοῦ Δόγου Σιλβέστρου Βαλιέρου, τινὲς δὲ καὶ εἰς συμβάντα ἐν Ἑλλάδι λαβόντα χώραν ἀναφέρονται, ὡς ἡ ἐπὶ τοῦ Δόγου Ἱερωνόμου Πριούλη κοπεῖσα τῷ 1559 διὰ τὴν τῷ αὐτῷ ἔτει κατὰ τῶν Τούρκων νικηθεῖσαν ναυμαχίαν, ἡ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κρήτης, ἐπὶ τοῦ Δόγου Δομενίου Κονταρίνη, τῷ 1661, τῆς Κορώνης τῷ 1679, ἐπὶ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου Ἰουστινιάνη, ἣτις φέρει καὶ ἑλληνικὰ γράμματα, καὶ μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἠέκδοθεῖσα μετὰ τὴν ἐπὶ Μοροζίνη, τῷ 1688, κατὰ τὴν τῆς Πελοποννήσου, ἣς ἐνταῦθα δίδομεν ἀπεικόνισμα.

ΣΠ, Π ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ.

Ἀπλοῦται εἰς τὴν τράπεζαν σινδὼνη εὐωχίας,
καὶ δύο ἔρασται παῖδροι, ἀμέριμοι, βορῶσι
τοῦ οἴνου ὄνειρα τερπνὰ καὶ μέθην τῆς καρδίας,
Πλὴν τὸ παρὸν καὶ ἡ γυνὴ ἐπίσης ἀπατώσι.

Μετὰ μικρὸν εἰς σάβανον διπλοῦται ἡ σινδὼνη,
εἰ νεκροθάπται· πίνουσι τὸν οἶνον τῶν ὀργίων
τὴν φαλακρὰν τοῦ κεφαλῆν τὸ μέλλον ἀνυψῶναι,
καὶ ἀντὶ ζεύγους ἐν γυμνῷν παρίσταται κρανίον.

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

ΟΤΙ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ είναι φύσει σοφαί, σφώταται και ποίος δὲν τὸ ἤξεύρει; Τὸ εἶπε πρὸ τοῦ Καζαμία ὁ διάσκημος Ἰνδός φιλόσοφος Συντίππας ἐν τῷ χρυσῷ ἐκείνῳ πονήματι *Περὶ Παρουργίας* . . . θέλω νὰ εἶπω περὶ σοφίας τῶν *Γυναικῶν*. Τὸ ἀπέδειξε πρὸ τοῦ Συντίππα ὁ ἐν σοφαῖς σφώτατος σουλτάνος Σαλομῶν, ὅστις διήλθε τὸν βίον σπουδάζων τὴν . . . γυναῖκα ἐπὶ χιλίων ἐκδόσεων, δηλ. ζητῶν τὴν σοφίαν. Τὸ ἐδί-
δαξε πρὸ τοῦ Σαλομῶντος και ἐκ καταβολῆς κόσμου ὁ συνετώτατος Ὁφισ, ἐξ οὗ ἐκπηγάζει πᾶσα εὐφυΐα, μᾶθησις και ἐπιστήμη, πειράζας κατὰ προτίμησιν τὴν Εὐαν, διότι ἔκρινε τὸν Ἀδάμ ἀνάξιον νὰ μετρηθῆ πρὸς αὐτόν.

Ἐπι τοῦ ὅτι ὁ Ὁφισ, δηλ. ὁ Διάβολος, μὲ ἄλλους λό-
γους ἢ Σατανᾶς ἢ ἐπὶ τὸ εὐφημότερον ὁ Ἀμελέτητος — ὡς λέγουσιν οἱ καλοὶ Χριστιανοὶ, πτύοντες τρις και σταυροκοπούμενοι — ὅτι ὁ Ἀμελέτητος εἶναι ὁ πᾶτρων παντὸς εὐφυοῦς ἢ ἐμβριθοῦς ἔργου τὸ ἐκκρή-
ξεν ἐσχάτως σεβαστός τις ἐπίσκοπος, λέγων: ἄβλα-
σφημον και κακῆθες βιβλίον ἢ μυθιστόρημα, ὀνομα-
ζόμενον *Ἡ Πάπισσα Ἰωάννα*, ἐξεδόθη ἐναγχος ἐν-
ταῦθα, συνεργία τοῦ Σατανᾶ, ὑπὸ ἐνός τῶν ὀργάνων

του . . . ἢ Τὸ ὁμολογεῖ αὐτὴ αὐτὴ ἡ Γραφή, καλοῦσα τὸν Ὁφιν τὸ φρονιμώτατον πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός ¹. Τὸ ἀπο-
δεικνύει ἡ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν ἡ Ἱατρικὴ, λαβοῦσα ὡς σύμβολον τὸν Ὁφιν (και ἰδοὺ διατὶ ὄλαι τοῦ κόσμου αἱ γυναῖκες ἔχουν νὰ κάμουν πάντοτε μὲ τὴν ἱατρι-
κὴν). Τὸ γράφει ὁ Γαζής και τὸ ἐπιβεβαιοῖ ὁ Βυζάν-
τιος, ἐξηγῶν τὴν λέξιν *δαιμόνιος* διὰ τοῦ ὑπερφυσι-
κός, μέγας, θαυμαστός κτλ., τὸ δὲ *δαιμόνιος* πα-
ράγεται ἐκ τοῦ *δαίμων* και ὁ *δαίμων* εἶναι . . . πτοῦ!
. . . πτοῦ! . . . πτοῦ! . . . πίσω μου Σατανᾶ! . . ., εἶναι ὁ
Ἁφισ, ὁ Διάβολος, ὁ Ἀμελέτητος! Τὸ κηρύττει, τέ-
λος, καθ' ἐκάστην ὁ λαὸς εἰς τὰς ἀγυῖας, εἰς τοὺς
δρόμους, τὰ κηρηνεῖα, τοὺς περιπάτους, πανταχοῦ,
και φωνὴ λαοῦ, φωνὴ Κυρίου.

Και τῷ ὄντι, ποσάκις δὲν ἠκούσατε ἐν τῷ ἀναβρα-
σμῷ τῶν μεγάλων πολιτικῶν συζητήσεων τοὺς φιλο-
σόφους τῶν Χαυτείων λέγοντας μὲ θαυμασμόν, με-
ταξὺ δύο βροφημάτων ναργελῆ: « Ὁ τάδε, ὁ Βι-
σμάρκ λ. χ., εἶναι διαβολὸν ἀνθρώπος; Και τί ἄλλο
σημαίνει, παρακαλῶ, τὸ σατανικὸν τοῦτο ἐπίθετον
εἰμὴ ἀνθρώπον εὐφυᾶ, ἔξυπνον, ἀγγίνουν, ἱκανόν, πο-
λύτροπον, πολυμήχανον, τυχηρόν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις
του, ἐνὶ λόγῳ ἔχοντα κατὶ διαβολικόν, κατὶ ὑπὲρ φύ-
σιν; Ποσάκις ἐπίσης οἱ τῆς Ὁραίας Ἑλλάδος πολιτι-

1. Γεν. Γ', 1.

κοί, οἵτινες εὐκαιρίαν μόνον ἀναμένουσιν ὅπως ἐπι-
σκιάσωσι τὸν Καβούρ καὶ τὸν Βισμάρκ, δὲν εἶπον περὶ
τινος ἐξόχου αὐτῶν συναδέλφου: «Ὁ τάδε εἶναι τρο-
μερὸς ἄνθρωπος, ἔχει τὸν *διάβολον μέσα του*;»
Καὶ σήμερον, τὸ ἤξεύρετε, ὁ Διάβολος ἐγένινεν ἀριστο-
κρατικός, δὲν ἐπισκέπτεται πλέον τὸν τυχόντα, δὲν
τὸν τιμᾷ διὰ τῆς παρουσίας του, ὡς ἄλλοτε, κατὰ
τὸν μεσαιῶνα. Ποσάκις, τέλος, δὲν εἶδατε τὸ σεβα-
στὸν κοινὸν τοῦ θεάτρου μας (δὲν λέγω ποίου, διότι
ἐν καὶ μόνον ἔχομεν, ἀλλὰ προκομμένον) νὰ ἐκφράζῃ
τὸν ἄπειρον αὐτοῦ θαυμασμὸν πρὸς τὰς θαυμασίας
ἡμῶν Ριστόρας, ἀνακράζον χερσὶ τε ποσὶ τε καὶ στό-
ματι: «*Ω τοῦ Διαβόλου ἡ κόρη, πῶς τὸ λέει
καλά!*» Ἀλλὰ διατὶ ζαρὸντετε τὸ ροδόχρουν πρόσω-
πόν σας, χαρίεσαι ἀναγνώστριαι; τὸ *κομπλιμέντο*
σᾶς φαίνεται χυδαῖκόν; τὸ κάμνουν ὅμως καὶ εἰς τὸ
Παρίσι. Μάλιστα, Κυρίαί, καὶ οἱ φίλοι σας οἱ φραν-
τζέζοι λέγουν καὶ αὐτοὶ εἰς παραπλησίαις περιστάσει:
Quelle diable de femme! καὶ μεταξὺ κόρης καὶ γυναι-
κὸς ὀλίγη ἢ διαφορὰ; πόσαι κόραι δὲν εἶναι γυναῖκες;
κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἐννοῶ, καὶ πόσαι πάλιν γυναι-
κες, κατὰ τὴν ἡλικίαν, δὲν περνοῦν ἀκόμη ὡς κόραι,
μὴ ἔχουσαι σύζυγον; . . ἐπισήμως ἐννοεῖται. Ὁ μὲν
εἶπῃτε τώρα: ἔχει ὁ Διάβολος κόρην; πολὺ πιθανόν,
ἀφ' οὗ ἔχει γυναῖκα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κακόμοιρος,
καίτοι Διάβολος, δὲν φαίνεται ἐν τῷ συζυγικῷ του

βίῳ εὐτυχέστερος τῶν λοιπῶν συζύγων, ἂν πρέπη νὰ
πιστεῦταιμεν τὸν Ἅγιον Λουκᾶν τὸν καὶ ζωγράφον, ὅς-
τις τὸν ἀπεικόνισε βεβαίως ὡς τὸν εἶδεν. Ἄλλως τε
τοῦτο ἦτο πεπρωμένον ἡ γρήγορα ἢ ἀργὰ ἔπρεπεν αἱ θυ-
γατέρες τῆς Εὐκας νὰ λάβωσιν παρ' αὐτοῦ *leur revanche*,
ἵνα πληρωθῇ τὸ τῆς αἰωνίας σοφίας: Ὁ ἀπατῶν ἀπα-
τηθήσεται.

Ἄλλὰ, τὸ βλέπω, συνέθη κάπως καὶ εἰς ἐμὲ ὅ, τε
πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἰς περιφημὸν τινα ὑπαίθριον ρή-
τορα ὄστις, ἀναλαβὼν νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλ-
ληνικῆς Ἐπαναστάσεως, κατήντησε νὰ ἐρμηνεύῃ τοὺς
προφήτας!!! Καὶ εἶχεν ἀκροατάς; ἐρωτᾶτε — Πολ-
λοὺς μάλιστα, καὶ αὐτὸ ἴσα ἴσα εἶναι τὸ θαῦμα· ἀλλ'
ἡ Ἀνατολὴ δὲν εἶναι ἡ γῆ τῶν θαυμάτων, ἡ δὲ Ἑλ-
λὰς ἡ πρότυπος τῶν χωρῶν; Τὸ αὐτὸ μὲ τὸν ῥήτορα
ἔπαθον σχεδὸν καὶ ἐγὼ ἤθελα νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ
τῆς σοφίας τῶν γυναικῶν καὶ ὠμίλησα περὶ τῶν ἀρε-
τῶν τοῦ διδασκάλου των. Ἀλλὰ πάλιν δὲν ἔ-
πρεπε νὰ εἶπω, κατὰ τὸ δημῶδες, καὶ τοῦ πτωχοῦ
τὸ *δικαιον*; διότι πόσαι καὶ πόσαι μαθήτριά, δὲν
ἐξυβρίζουσι, δὲν συκοφαντοῦσι, δὲν ἀπαρνοῦνται τὸν
διδάσκαλον τῆς νεότητός των, ὅταν δὲν ἔχωσι πλέον
ἀνάγκην αὐτοῦ, ὅταν . . γηράσωσιν! . . εἰδεχθῆς ἀ-
χαριστία! Ἡ εὐγνωμοσύνη ἀναντιρρήτως δὲν εἶναι ἡ
πρωτίστη τῶν γυναικῶν ἀρετῆ· εἶναι ἴσως τοῦτο ἀπο-
τέλεσμα τῶν γυρατείων, ἅτινα μεγάλως ἐπενεργούσι

ἐπὶ τῆς μνήμης. «Τὸ γῆρας εἶναι ἢ κόλασις τῶν
 γυναικῶν, ἔλεγεν ἡ νεωτέρα Ἀσπασία, ἡ περιώνυμος
 Πινῶν Δελαγκλῶ, καὶ τῷ ὄντι ἡ ἀγνωμοσύνη εἶναι
 προσὸν τῆς κολάσεως. Πλὴν τίς εἶναι τέλειος εἰς τοῦ-
 τον τὸν κόσμον; καὶ ὑπερον πόσαι ἀρεταὶ ἀντὶ μιᾶς
 κακίας εἰς τὰς γυναῖκας; πόσα προτερήματα ἀντὶ ἐνὸς
 ἐλαττώματος! Διὰ τοῦτο τὰ χαριτόβρυτα ταῦτα πλά-
 σματα ἔπρεπε νὰ ἐκλέξωσι μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων
 ὀνομάτων Πηγῆ, Σοφία, Ἐπιστήμη πᾶν ἄλλο ἐκ-
 τὸς τῆς σεπτῆς ταύτης τριάδος δὲν ἀρμόζει, δὲν ἐμ-
 πρέπει αὐταῖς. Εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ ὄνομα Πηγῆ
 δύναται νὰ δώσῃ εἰς τοὺς εἴρωνας ἀφορμὴν κακεν-
 τρεχῶν ἢ σκωπτικῶν ὑπαινιγμῶν, ὡς λ. χ. Πηγῆ
 . . . ψεύδους, δόλου, ἀπάτης, κακίας, μωρίας,
 φλυαρίας καὶ καθεξῆς. Εὐτυχῶς ὅμως οἱ σκῶπτται δὲν
 εἶναι οἱ πλειοψηφοῦντες, καὶ δι' ὅλους τοὺς καλοὺς
 ἀνθρώπους τὸ ὄνομα εἶναι ἀξιόλογον, καὶ δὲν ἀναπο-
 λεῖ εἰς τὸν νοῦν εἰ μὴ ὅ,τι καλλίτερον καὶ εὐγενέστε-
 ρον ἐν τῷ κόσμῳ, οἷον Πηγῆ . . . ἀληθείας, εὐλικρι-
 νείας, τιμιότητος, ἀγαθότητος, συνέσεως, εὐγλωττίας.
 Ὡς πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ δύο εἰσὶ τόσῳ προσφυῆ, τόσῳ
 κατὰλληλα, ἐκπροσωποῦσι τόσῳ καλῶς τὴν γυναῖκα,
 ὥστε ἤθελεν εἰπεῖ τις ὅτι σὺν αὐτῇ ἐπλάσθησαν. Καὶ
 τῷ ὄντι ὁ λέγων γυναῖκα δὲν λέγει ἰατρὸν, φυσιο-
 δίφην, ἀστρονόμον, φιλόσοφον, δικηγόρον, ἐνὶ λόγῳ
 σοφὸν καὶ ἐπιστήμονα; Ἀλλὰ διατὶ ὑψόνεις περιπαί-

κτικῶς τοὺς ὄμους, φίλε ἀναγνώστα, ὡς ἂν σοὶ ἔλε-
 γον τὸ παραδοξότερον τῶν πραγμάτων λ. χ. ὅτι τὸ
 κεντρικὸν ταμεῖον εὐπορεῖ, βρῖθει χρυσοῦ; Διατὶ
 ἐκόντα ἄκοντα θέλεις νὰ μὲ ὑποχρεώσῃς νὰ σὲ κατα-
 κλύσω ὑπὸ πλημμύραν ἀποδείξεων! πλὴν μὴ λησμο-
 νήσῃς ὅτι σὺ αὐτὸς τὸ ἐπροκάλεσας.

Ἀρχίζω ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, ὡς τὸ συμβουλεύει ὁ Κι-
 κέρων, ἀπὸ σέ, ἀπὸ τὴν σεπτὴν σου κεφαλὴν,

A tout seigneur tout honneur.

* *

*

Εἶσαι φαλακρός; — ἀπλῆ ὑπόθεσις, ἥτις δὲν πρέ-
 πει νὰ σὲ κάμῃ νὰ ἀνατριχιάσῃς — πρόστρεξον εἰς
 τὴν πρώτην τυχοῦσαν γυναῖκα καὶ . . . ξαναβλεπό-
 μεθα.

* *

*

Σὲ πονοῦν τὰ μάτια; ἔχει ἕνα νερὸ, μὰ τί νερὸ!·
 Ἢ σὲ κάμῃ νὰ βλέπῃς διπλά. Ἐρώτησον, ἂν δὲν
 πιστεύῃς, τὴν κοκκίνα Μαριγῶ, ἥτις δὲν ἔβλεπε
 καθόλου, καὶ τὴν κυρὰ Σοφοῦλα, τὴν ὁποίαν ὁ τάδε
 ἰατρὸς παρ' ὀλίγον νὰ τυφλώσῃ.

* *

*

Εἶσαι κωφός; — καὶ τοῦτο μὴ πρὸς βάρους σου,
 δὲν εἶναι προσβολή, ἀλλ' ἀπλῆ ὑπόθεσις — γνωρίζει
 ἦ, ὡς λέγει κάθε καλὴ ἰατρίσσα, γρῶνίζει εἰκοσι βάλ-
 σαμα ἀκουστικά, ἕνα κι' ἕνα, καὶ δὲν ἔχεις παρὰ νὰ
 ἐκλέξῃς.

Σὲ ποιοῦν τὰ δόντια; ἐδῶ σὲ θέλω* ἔχει εἰς τὰς διαταγὰς σου ἑκατὸν ἐννεηήκοντα ἐννέα ἰατρικὰ, ὅλα θαυμάσια; ὅλα ἥρωϊκὰ, τὰ ὅποια ἀεγιάτρευσαν ὁμιλεῖ ἡ ἰδία, «τὴν κυρὰ Γιώργαινα — γνωρίζεις τὴν κυρὰ Γιώργαινα; κἀθεταί εἰς τὴ βρῦσι τοῦ . . ὄχι, ὄχι, λέω ψέμματα, εἰς τὸ φούρο τοῦ . . καὶ ἕκαμαν τόσο καλὸ εἰς τὴν κυρὰ Μηλιᾶ, ὅπου δὲν μποροῦσε νὰ κλεισῇ μάτι ἀπὸ τοὺς πόρους* καὶ ποῦ νὰ σοῦ λέγω, μάτια μου, πόσους καὶ πόσους δὲν ἐγιάτρευσαν τὰ ἰατρικὰ μου! . . »

* * *

Ἄγενές ἀνεμοπύρωμα προσέβαλε τὸ εὐγενές πρόσωπόν σου, χωρὶς νὰ σεβασθῇ τοὺς ἀρειμανίους σου μύστακας; Εἶναι ἐνὸς λεπτοῦ ὑπόθεσις, ἂν φωνάξῃς μίαν γυναῖκα νὰ σὲ τὸ περάσῃ* πηγαίνεις μὲ ἐπιστημονικὸν διαβατήριον εἰς τὰ θυμαράκια, ἂν προσκἀλέσῃς ἰατρόν. Ἴδου δὲ ἡ συνταγή* «Μία νοικοκυρὰ γυναῖκα (ἂς μὴ ἦναι καὶ οἰκοκυρὰ, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἦναι γυναῖκα), ἕνα κομμάτι τζόχα κόκκινη, ὀλίγη φωτιά, δύο ἢ τρία μυστικὰ λόγια», καὶ ὦ τοῦ θαύματος! τὸ ἀνεμοπύρωμα παρῆλθεν!

* * *

Πάσχεις, ἀπ' ἐναντίας, ἀπὸ κιτρινάδα; (καὶ τῶ ἔντι μανθάνω ὅτι δυνάμει βασιλικοῦ διατάγματος ἐγγίνες παυσανίας).

Ἄδελφ

Ἵορνιθίδιον χρώματος κιτρίνου ἀριθμ. 1.

Σφάξ. καθάρ. ψῆσ., secundum artem, καὶ καταβρόχθισον αὐτό.

Τὸ ἰατρικόν, καίτοι εὐχάριστον, εἶναι ἀλάνθαστον καθότι γυναικεῖον, ἀπαιτεῖται ὅμως τὸ ὀρνιθίδιον νὰ ἦναι κίτρινον* εἶναι ὄρος ἀπαραίτητος, μὴ τὸ λησμονήσῃς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ Α΄.

Τὸ βλέπετε, ὁ λέγων γυναῖκα, λέγει ἰατρόν* ὅθεν θαρβாலῶς προτείνω εἰς τὸ σεβαστὸν ὑπουργεῖον τὴν κατάργησιν τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς καὶ πάντων ἐν γένει τῶν νοσοκομείων, θεραπευτηρίων καὶ λοιπῶν τοιούτου εἶδους καταστημάτων ἐξαίρεται, ἐννοεῖται, τῶν φρενοκομείων, ὡς τῶν μόνων ἀναγκαίων.

Ἐλθωμεν τώρα καὶ εἰς τὸς ἄλλας ἐπιστήμας.

* * *

Σοὶ ἀρέσκει ἡ Φυσική; Ἐπιθυμεῖς νὰ μάθῃς τί ἦσαν πραγματικῶς αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ Καμμέναι, αἵτινες κατετάραξαν τὸν κόσμον διὰ τῆς ἀκατονομάστου αὐτῶν ζωνρότητος, ἵνα μὴ εἶπω διαγωγῆς; Ἐρώτησον καὶ αὐθις μίαν γυναῖκα* θὰ σοὶ ἀποδείξῃ — καὶ τί δὲν ἀποδεικνύουσεν αἱ γυναῖκες; — ὅτι αἱ demoiselles Καμμέναι εἶναι κόραι τῆς ἀμαρτίας, ἐλθοῦσαι εἰς τὸν κόσμον πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀνομιῶν μας (εἴμεθα τόσον ἀμαρτωλοὶ! . .), ὡς ἐπέρχονται αἱ πλημμύραι,

οἱ σεισμοί, αἱ ἀστραπαὶ, αἱ ἀκρίδες, οἱ ὑπαίθριοι ῥήτορες, αἱ ἀλλαγαὶ τῶν ὑπουργείων, ἡ χολέρα, αἱ ἐφημερίδες, ὁ πόλεμος καὶ ἄλλα τοιαῦτα δεινὰ, ὅλα τέκνα τῆς αὐτῆς οἰκογενείας.

* *

Ἀγαπᾶς τὴν ἀστρονομίαν, καὶ θέλεις νὰ πληροφορηθῆς περὶ τῶν φάσεων τῆς σελήνης; Σπούδασον τὰ νεῦρα τῆς φιλότατης σου συζύγου· θὰ σοὶ διδάξωσι περισσότερα παρ' ὅλα τὰ τηλεσκόπια τοῦ ἀστρονόμου Σμίθ.

* *

Ἔχεις κλίσιν πρὸς τὴν ἠθικὴν Φιλοσοφίαν; εὐκόλως δύνασαι νὰ κορέσις τὴν εὐγενῆ σου ἐπιθυμίαν, χωρὶς νὰ λάβῃς τὴν ὁδὸν τοῦ Πανεπιστημίου· ἀρκεῖ μόνον νὰ τὸ θέλῃς, διότι ποία καλὴ οἰκοκυρὰ δὲν κόπτει καὶ δὲν ῥάπτει, δὲν ἠθικολογεῖ διὰ λογαριασμὸν τῆς γείτονος; πᾶσα δὲ οἰκία ἔχει, κατὰ μέσον ὄρον, δύο οἰκοκυράς, ἔχει δηλ. δύο καθηγητὰς τῆς φιλοσοφίας παραδίδοντας πολλάκις τῆς ἡμέρας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ Β΄.

Διὰ ταῦτα, θεωροῦντες τὰς οἰκονομίας ἀπαραιτήτους διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρὸς, τὴν δὲ Φιλοσοφικὴν Σχολὴν ὅλως περιττὴν, ἐπικαλούμεθα καὶ κατ' αὐτῆς τὸν ὑπουργικὸν πέλεκυν.

* *

Ἀλλὰ τί ἔχεις, φίλε μου; διατὶ εἶσαι ὠχρὸς, καὶ

τηφῆς, τεταραγμένος!.. Θεέ μου τί ὀφθαλμοί!.. τί πρόσωπον!.. ὁμοιάζεις ὑπουργὸν ἀποχωριζόμενον τοῦ προσφιλοῦς χαρτοφυλακίου. Τί ἔχεις; εἶσαι τυχὸν ἐρωτόβλητος, ἐκείνη δὲ σκληρὰ, ἀσπλαγγνος, ἀπάνθρωπος, ἡ χειροτέρα τῶν γυναικῶν; ὦ δυστυχία!.. Σὲ λυποῦμαι, φίλε μου, πλὴν μὴ ἀπελπίζεσαι! χύσε τὸ περιπλέον τῶν... θυλακίων σου εἰς τὰς χεῖρας καλῆς τινος γυναικὸς καὶ ἄφες τὴν νὰ κάμῃ ἡ εὐγλωττία καὶ τὰ μάγια τῆς θὰ φέρωσι μεταβολὴν εἰς τὰ... οἰκονομικά σου.

* *

Ἄλλ' ὄχι, ἀπατῶμαι, εἶσαι κατὰ τοῦτο ὁ εὐτυχέστερος ἄνθρωπος τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, χωρὶς νὰ ἦσαι καὶ ὁ ἀσχημότερος, ὡς ἦρως τις τῆς Συγχρότου Ἑλλάδος τοῦ Ἄμποῦ. Σὲ ἀγαποῦν, μὴ τὸ ἀρνεῖσαι! σὲ λατρεύουν, μὴ ἐρυθραιᾶς! δὲν ζοῦν παρὰ διὰ σὲ, τοῦτο εἶναι γεγονός. Σοὶ τὸ εἶπεν ἐκείνη, σοὶ τὸ ἔγραψε, σοὶ τὸ ὠρκίσθη, καὶ πρέπει νὰ ἦναι τις πάντη ἀγροίκος διὰ νὰ φρονῇ ὅτι γυναικὸς πίστις εἶναι πτερόν ἐπὶ ὕδατος. Διατὶ λοιπὸν τὰ ἔχεις κατεδασμένα, ὡς ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον πηγαίνουν νὰ κρεμάσουν, ἢ νὰ ὑπανδρεύσουν διὰ τῆς βίας; Εἶδες, λέγεις, τρομερὸν, φοικῶδες, ἀπαίσιον ὄνειρον, ὅπερ ἔκαμε νὰ ἀνορθωθῶσιν αἱ τρίχες τῆς πρώην φαλακρᾶς κεφαλῆς σου; Ἠσύχασε, φίλε μου, ἡσύχασε καὶ συμβουλεύσου μίαν γυναῖκα· αἱ γυναῖκες ἐξηγοῦσι θαυμασίως τὰ ὄνειρα, διότι πάντοτε ὀνειρεύονται.

* *

Εἶσαι ἔγγαμος; ἡ κυρία σου εἶναι εἰς ἄλλην ἀρά-
δα, ὡς λέγουσιν ἐν Ἠπειρῷ, ἢ ἐπὶ τὸ γαλλικώτερον
dans un état intéressant; θέλεις νὰ μάθης ἂν θὰ ἀπο-
κτιήσης διάδοχον ἢ ἂν θὰ ἐτοιμάσης προίκα; Ὁ Δυ-
βοᾶς¹ θὰ ἐσταύρωνε τὰς χεῖράς του ἀδυνατῶν νὰ σοὶ
τὸ εἶπη, ἀλλ' ὅ,τι ἀγνοεῖ ἢ ἐπιστήμη τὸ ξεύρει ἢ
κυρὰ Πέτραίνα, ἢ κυρὰ Γαρουφαλιά, κάθε καλὴ οἰκο-
κυρά!

* *

Οἱμοὶ! τί εἶπον! ὅποῖος σκληρὸς λόγος ἐξῆλθε τῶν
χειλέων μου! ὅποῖαν εὐαίσθητον χορδὴν ἤγγισα χω-
ρίς νὰ θέλω!.. Συγγνώμην, φίλε μου, συγγνώμην, . .
τὸ ἠξεύρω . . . εἶσαι ὁ εὐτυχέστερος τῶν συζύγων, ἐ-
κείνη δέ ἡ ὀλιωτέρα τῶν γυναικῶν· οὐδὲν λείπει εἰς
τὸν αἴθριον καὶ ἀστερόεντα οὐρανόν σας εἰμὴ μικρὸς
τις ξανθὸς Ἀλέκος, ἢ Γιωργάκης, ἢ Γιαννάκης, ἢ ἂν
θέλης Δημητράκης, ἔστω καὶ Κωστάκης (τὸ ὄνομα καὶ
τὸ χρῶμα ἀδιάφορον), ὅστις νὰ κλαίῃ ὅταν γελᾷτε,
νὰ γελᾷ ὅταν λυπῆσθε, νὰ νικουρίζῃ ὅταν κοιμᾶσθε,
ὅπερ εἶναι τὸ ἄκρον ἄωτον τοῦ ἰδανικοῦ, τῆς ποιήσεως,
τῆς εὐδαιμονίας. Πλὴν μὴ ἀπελπίζεσαι τρυφερὸν καὶ
ἐντιμον ζεῦγος, ὅ,τι ἀδυνατεῖ νὰ πράξῃ ἢ ἐπιστήμη,
τὸ κάμνει ἢ θαυματουργὸς Τῆνος, τὸ κατορθώνει ἢ
κυρὰ Δεσποινού, ἂν δὲν τὸ καταφέρῃ ἢ κυρὰ Τριαν-

¹ Paul Dubois, διάσημος ἐν Παρισίοις μαγειρῆς.

παρulliὰ' παρέλαβον τὴν συνταγὴν ἀπὸ τὴν Σάρβαν,
la belle à l' éternel printemps, ἣτις ἔτεκε τὸν χαρι-
τόβρυτον Ἰσαάκ, μόλις ἄγουσα τὸ ἐννενηκοστὸν τῆς
ἡλικίας τῆς ἔτος.

Ἐπείσθης λοιπὸν, φίλε ἀναγνώστα, περὶ τῆς παν-
σοφίας τῶν γυναικῶν, ἢ θέλεις νὰ μὲ ὑποχρέωσῃς νὰ
προτείνω καὶ αὐτῆς τῆς Ἀστυνομίας τὴν κατάργησιν;

* *

Θέλεις νὰ γνωρίσῃς τὰς ὑποθέσεις τοῦ πλησίον σου,
νὰ μάθῃς πόσους ἀνθρώπους βλέπει, πόσους ὑπηρετάς
ἔχει, τί φρονεῖ περὶ τοῦ ὑπουργείου, ἂν ἐξομολογεῖ-
ται καὶ ἂν μεταλαμβάνει, ἂν νηστεύει τὴν μεγάλην
ἐβδομάδα, ποῖαν ἀγαπᾷ, εἰς πόσους χρεωστεῖ, νὰ μά-
θῃς ἐνὶ λόγῳ πᾶν ὅ,τι τὸν ἀφορᾷ; — Πρόστρεξον εἰς
μίαν εὐσεβῆ καὶ ἀγγελικὴν γειτόνισσαν· εἶναι ὁ ἀλη-
θῆς τοῦ τμήματος ὑπαστυνόμος.

* *

Ἐχῆς ἀνάγκην συμβουλῆς περὶ οἰουδήποτε πράγ-
ματος; πᾶσα γυνὴ δύναται νὰ σοὶ δώσῃ δέκα ἀντι-
μιᾶς· εἶναι γενναία εἰς τὰς συμβουλὰς τῆς, καθὼς καὶ
εἰς τοὺς χορούς τῆς ἔχει τροχούς εἰς τὴν γλῶσσαν
καὶ πτερὰ εἰς τοὺς πόδας.

* *

Θέλεις νὰ μάθῃς ἂν θὰ ταξειδεύσῃς, ἂν θὰ πλου-
τήσῃς, ἂν θὰ ἐπιτύχῃς εἰς τὰς ἐκλογάς, ἂν θὰ γένῃς
ὑπουργός; Ὑπουργός! — Καὶ διατί ὄχι, φίλε μου, εἰ

ἡξέυρεις καὶ σὺ γράμματα ; καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ὄρος ἀπαραίτητος. Θέλεις νὰ μάθης ἂν ἡ φίλη «Αὐγὴ» θὰ ἀναγγεῖλη γρήγορα τοὺς ἀβραβωνάς σου μετὰ τινος σεμπορευτοῦς, εὐπαιδευτοῦ, κοσμίας, σώφρονος, ἐναρέτου καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένης — δηλ. μὴ ὠραίας — νεάνιδος; (διότι τοῦτο δηλοῦσι τὰ πολλὰ ἐπίθετα.) Θέλεις ἐνὶ λόγῳ νὰ γνωρίσης τί σοὶ ἐπιφυλάττει ἡ τύχη; — Δὸς κυάμους ἢ χαρτοπαίγνιον εἰς τὰς χεῖρας μιᾶς κόρης τῆς Εὐκας καὶ ἄφες τιν νὰ κάμῃ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν θὰ ἀνασύρῃ τὸ παραπέτασμα τοῦ μέλλοντος, ὡς ἡ ὁμώνυμος ἐφημερὶς τὸ τῆς πολιτικῆς.

* *

*

Εἶσαι τόσον ὀλίγον ἱποτικὸς (ἀπλῆ ὑπόθεσις, διότι ὅλοι κηρύττουσι τὰ ἐναντίον), ὥστε νὰ θέλῃς νὰ ἐκδικηθῆς ἐν ἀθῶν πλάσμα, μίαν γυναῖκα δι' ἃς νομίζεις ὅτι ἔχεις ἀφορμάς; — Ἐπιφόρτισον περὶ τούτου μίαν καλὴν τῆς φίλην καὶ ἄφες νὰ κάμῃ ἡ φιλικὴ τῆς γλῶσσα. Ἡ κόλασις εἶναι ὅλη στρωμένη μετὰ γλῶσσας γυναικῶν.

* *

*

Θέλεις πάλιν ἐξ ἄλλου μέρους νὰ καταστήσης ὀνομαστόν, περίφημον, ἀξιώγαστον οἰονδήποτε ἀντικείμενον (ἄρκει μόνον νὰ μὴ ᾔται γυνή), τὸ ἦττον εὐπρόσληπτον, τὸ μᾶλλον διασυρόμενον, τὸ πλέον ἀποτρόπαιον, ἔστω καὶ αὐτὸν τὸν κατηραμένον Διάβολον ἢ τὴν ἀφωρισμένην Πάπισσαν; — Κάμε ὥστε μία

κεριολίνα νὰ ἐγκολπωθῆ μετὰ ζήλου τὴν ὑπόθεσίν σου καὶ . . . πλήρης, πληρεστάτη ἐπιτυχία σὲ περιμένει. Ὁ δὲ λόγος φανερός; ἡ γυνὴ γεννᾶται δικηγόρος, ὡς ἀλλαχοῦ γεννᾶται τις ποιητής, ἐν Ἀθήναις δὲ πολιτικός. Ἡ γυνὴ κατέχει εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν ὅτι, καθιστᾷ δεινοὺς τοὺς δικηγόρους, τὸν λόγον διότι εἰς τὰς γυναϊκας δὲν εἶναι ἡ ψυχὴ ἥτις ἐπιζῆ τοῦ σώματος, ἀλλ' ἡ γλῶσσα.

Οὐδ' ἐκκοπεῖσα σιωπᾷ τῶν γυναικῶν ἡ γλῶσσα, οὕτω πως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, πρὸ αὐτοῦ δὲ ὁ Ὀβιδίου δὲν εἶχε διηγηθῆ ὅτι ἡ γλῶσσα εὐγλώττου τινὸς γυναϊκὸς, καίτοι ἐκριζωθεῖσα, ἐξηκολούθει νὰ λαλῆ;

Ἄλλὰ πόσον εἶμαι τῇ ἀληθείᾳ ἀφελῆς, ζητῶν νὰ ἀποδείξω πράγματα πρὸ αἰῶνων γνωστά καὶ παραδεδεγμένα, ὅτι λ. χ. ὁ Θεὸς εἶναι καλὸς, ὁ Διάβολος ἔξυπνος, αἱ γυναῖκες . . . τελειώσατε τὴν φράσιν ὑμεῖς αὐταί . . . ὅτι αἱ γυναῖκες; *εβαλαρ τὰ γυαλιὰ εἰς τὸν δάσκαλο.*

Quod non potest diabolus mulier evincit.

Ὁ, τ' ὁ Σατὰν δὲν ἠμπορεῖ γυνὴ τὸ κατορθῶναι λέγει ἡ σοφία τοῦ μεσαιῶνος; ἡ δὲ τῶν Γάλλων:

La femme sait un art avant le diable.

Γνωρίζει τέχνην ἡ γυνὴ καὶ πρὸ τοῦ Διαβόλου!

*
*
*

Ἐλληνοδιδάσκαλος μικρᾶς τινος τοῦ Κράτους πό-
λεως, ἔνθα κατ' ἀρχαίον τι ἔθιμον, ἡ τῶν ἀρρένων
γέννησις πανηγυρίζεται δι' ἐκπυρσοκροτήσεων ὑπὸ τῶν
φίλων τοῦ πατρὸς, ἀπέστειλέ ποτε, κατὰ τὸ 1833
ἢ 34, τὴν ἑξῆς ἀναφορὰν πρὸς τὸν ἀρμόδιον ὑπουργόν.

«Τεκούσης οὖσης τῆς γυναικὸς μου, καὶ μάλιστα
ἄρσενικὸν παιδί (εὐχαριστῶ καὶ τοὺς φίλους ὅπου μοῦ
ἔδρῖψαν μᾶσκουλο), πρὸς τὸ ἐγκριθῆναι μοι νὰ μοῦ χο-
ρηγήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον ἀδειαν, ὅπως μεταβῶ καὶ ξε-
λεγονιάσω τὸ τέκνον μου.»

*
*
*

Ἡ, ποίου μέρους λόγου ἐστὶ; ἡρώτα τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, μετὰ τὴν βάρβδον εἰς τὰς χεῖρας, σοφὸς τις
διδάσκαλος. — Σύνδεσμος. — Καὶ τί ἐστὶ σύνδεσμος;
— Σύνδεσμός ἐστι μέρος λόγου ἄκλιτον, συνδέον
τᾶλλα μέρη τοῦ λόγου. — Ποίου εἶδους; — Διαζευ-
τικῶ. — Ἀλλὰ... διέκοψε τὸν διδάσκαλον ξένος
τις ἐκεῖ εὐρισκόμενος, ἂν ὁ σύνδεσμος συνδέῃ, πῶς ὁ
διαζευτικὸς διαζεύγει; καὶ ἂν διαζεύγῃ πῶς σύνδε-
σμος; ἢ λοιπὸν δὲν εἶναι σύνδεσμος ἢ δὲν διαζεύγει.
— Πίστευσέ με ὡς ἀδελφόν, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ
διδάσκαλος, δεκατρεῖς τώρα χρόνους διδάσκω τὴν
γραμματικὴν καὶ οἱ ὀκνηροὶ μαθηταὶ μου οὐδέποτε
μοῦ ἔκαμαν τοιοῦτον ἐρώτημα.

*
*
*

Ἄλλος δὲ πάλιν, οὐχ' ἦττον τοῦ ἀνωτέρω σοφὸς
διδάσκαλος, ἐξήγει μεγαλοφώνως Ἕλληνα συγγραφέα
συναντήσας δὲ τὴν ἑξῆς φράσιν «ψηφίζομένων τῶν
Ἀθηναίων» ὁ ἀτρόμητος διδάσκαλος μετέφρασεν «εἰς
τὸν καιρὸν ὅπου εἰθυρίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι» ὁ εὐ-
λογημένος τυπογράφος, ἃ αὐτοὶ οἱ τυπογράφοι!..!
εἶχε πάρει εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ τὸν σοφολογιώτατον;
τὸ φ, δι' ἔλλειψιν τοῦ ἐκ δεξιῶν ἡμικυκλίου, ἐφαί-
νετο ὡς ρ καὶ ὁ σοφολογιώτατος δὲν ἔβλεπε καλὰ,
ἄλλος λέγει δὲν τᾶξευρε καλὰ.

*
*
*

Τίς ἔκτισε τὸν κόσμον; ἡρώτα με ἀπειλητικῆν
φωνῆν Λουθηροκαλῆτινος ἱεροκήρυξ τὸν υἱὸν του, εἰς
τὴν ἱεράν κατήχησιν ἀνακρινόμενον. Ὁ πτωχὸς νέος,
φοβισμένος ἀπὸ τὰς καθ' ἑκάστην αὐστηράς καὶ διὰ
ξύλου συνοδευόμενας τοῦ πατρὸς ἐρωτήσεις «τίς ἔ-
σπασε τὸ ποτήριον; τίς ἀφῆκε κατὰ γῆς τὸ βιβλίον;
κτλ.», καὶ συνειθισμένος πρῶτον νὰ ἀρνῆται τὸ πράγ-
μα, ἔπειτα δὲ νὰ τὸ ὁμολογῇ καὶ νὰ ζητῇ συνγνώ-
μην, ἀπεκρίθη τρέμων, πάτερ μου, ὄχι ἐγώ. — Μωρὰ
ἀπάντησις! πρόσθε σ' ἐρωτῶ ἄλλην μίαν φορὰν καὶ
ἀλλοίμονον εἰς σέ, ἂν... τίς ἔκτισε τὸν κόσμον; τότε
ὁ νέος με δακρυσμένους ὀφθαλμοὺς καὶ με φωνὴν δια-
κεκομμένην, ἔν' ἀπορύγη τὸν δαρμόν, ἤρχισεν ἐ-ε-γὼ
-γὼ πάτερ, ἀλλὰ δὲν τὸ με-τα-κά-μνω εἰς ὅ-λην μου
τὴν ζωήν.

ΒΥΡΩΝ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ADIEU.

A. E. J.

Adieu ! que cette fleur protège ta demeure,
Sur ton seuil, en partant, je viens la déposer.
En lui disant ton nom, triste et seule, je pleure,
Et ma lèvre en tremblant l'effleura d'un baiser.
A cette fleur, tout bas j'ai dit une espérance ;
L'ange de la douleur me la donna pour toi.
Qu'il t'épargne au moins ma souffrance !
Sois heureux, plus heureux que moi !

Adieu ! je vais partir pour un autre rivage ;
Avant de te revoir, ah ! si j'allais mourir !
Vers les bords où je vais j'emporte ton image,
Car le mal dont je meurs, on ne peut en guérir.
Cette fleur, quand je pars, garde mon espérance,
L'ange te la dira, car c'est un vœu pour toi ;
Qu'il te cache au moins ma souffrance !
Sois heureux, plus heureux que moi !

Adieu ! mais une larme a baigné ma paupière
Et j'ai souffert longtemps en te nommant à Dieu !
L'ange qui sait qu'on pleure entendra ma prière,
Car mon âme se brise en te disant adieu !
Que cette fleur parfois te parle d'espérance ;
L'ange et la fleur, hélas ! resteront près de toi.
Moi, je mourrai de ma souffrance !
Sois heureux ! plus heureux que moi !

Mlle E.

Ο ΦΑΝΟΣ

ΤΟΥ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἐν μέσῳ πένθους οἶωνοι γλυκείας εὐτυχίας,
φάροι τὸν νοῦν εὐθύνοντες πρὸς τὴν ἀθανασίαν,
διάδημα ἐπικοσμοῦν τὸ φάσμα τῆς σκοτίας,
τὰ ἄστρα, τὴν ἀτέρμονα βαδίζουσι πορείαν.

Ἀλλὰ ἰδὲ, ἐκεῖ μακρὰν, εἰς τὸ νεκροταφεῖον,
φανὸν μὲ τοῦ ὀρίζοντος συμπύπτοντα τὸ πέρασ'
δὲν εἶναι μέγας ὡς ἀστὴρ καὶ πλήρης μυστηρίων,
ἀλλ' ἔχει τὰς ἀκτῖνάς του πολὺ συμπαθεστέρας.

Φανέ, φυλάσσων τοὺς νεκροὺς, τὸν θάνατον φωτίζων,
σὲ φῶς, ζώην, τίς ἔρριψεν ἐντὸς κοιμητηρίου;
δὲν εἶσαι ὡς μειδίημα χεῖλος νεκροῦ στολίζον;
σὲ βλέπουν οἱ ὑπνώττοντες κάτωθεν τοῦ φορείου;

Σχίζε τὸ σκότος τῆς νυκτὸς καὶ, ἀπειλῶν τοὺς ζῶντας,
ρίπτε τὸ φῶς σου ὅπου χοῦς ὑπάρχει καὶ σκοτία,
μέτρει τοὺς λίθους τῶν νεκρῶν καὶ τοὺς ἀποθανόντας,
ὦ πόσοι εἶναι! φρικτῆ καὶ τρέμει ἡ καρδία.

Μὴ, ἀν μετρήται ἡ ζωὴ, ὁ θάνατος μετρεῖται;
στιγμὴ εἰς τὸν ὠκεανὸν ῥιφθεῖσα τῶν αἰώνων
πρὶν κἂν ὑπάρξῃ σβύνεται, πρὶν πέσῃ λησμονεῖται.
Ὁ χρόνος πρὸς τὸν θάνατον καταμετρεῖται μόνον.

Ζῆς, ὡς ἀνάμνησις, ἐκεῖ, φανέ, μεμονωμένη,
διπλῆν φωτίζων νέκρωσιν τοὺς τάφους τῶν θανόντων,
τὴν λήθην, ἄλλον θάνατον ὅστις αὐτοὺς προσμένει,
τὴν λήθην, κοιμητήριον ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ζώντων.

Ναί! λησμονοῦσι, καὶ αὐτοὺς τοὺς ζῶντας λησμονοῦσι,
τὰ παρελθόν, ὡς σάβανον, ἢ λήθη περιβάλλει.
οἱ ἐπιζῶντες τοὺς νεκροὺς ἐπὶ μικρὸν θρηνοῦσι,
καὶ μόνῃ ἢ κυπάρισσος ἐπὶ τῶν τάφων θάλλει.

Ὡ φῶς, ὦ φῶς ταλαίπωρον! ἐνῶ οἱ ἀδελφοί σου
φωτίζουσι συμπόσια χαρᾶς καὶ εὐθυμίας,
ἀλλ' ἔρημος διέρχεται εἰς τάφους ἢ ἀκτίς σου
φωτίζουσα τοῦ Χάρωνος ὠχρὰς τὰς εὐωχίας.

Παράδοξον συμπόσιον! ἀπλοῦνται ἐσπαρμένα
αἱ τράπεζαι μαρμάρινοι καὶ ὁ σταυρὸς πλησίον,
ἐπιγραφῆ δεικνύονται ἐπάνω ἐστρωμένα,
κιρνᾷ τὴν λήθην ἢ σιγῇ εἰς τὸ νεκροταφεῖον.

Τὸ φῶς σου πίπτει ἐπ' αὐτῶν ὡς νεκρικὴ ὠχρότης!
Τίς ἐφαντάσθη ἑορτὴν μὲ τὴσιν ἡμερίαν;
καὶ ποῦ καὶ ποῦ ἐγείρεται μαρμάρινο συμπόσιον.
ὦ! πάντες θὰ καθήσωμεν εἰς τράπεζαν ὁμοίαν.

Θῶπευε, θῶπευε, φανέ, τὴν πλᾶκα τὸν θανόντων,
ὅποσοι ἐκοιμήθησαν, χωρὶς τινος θωπείας.
πόσοι θὰ ἦσαν σήμερον, ἐδῶ, ἐν μέσῳ ζώντων,
ἐὰν ἐθῶπευεν αὐτοὺς ἐν βλέμμα συμπαθείας.

Ἄστὴρ τῶν τάφων θλιβερός, τὸ φῶς ἐκεῖνο, τρέμον
φωτίζει τὴν ὑστερινὴν ὁδὸν τοῦ διαβάτου,
καὶ πνευστιᾷ εἰς τὴν πνοὴν τὴν κρύαν τῶν ἀνέμων.
Ὡ φῶς, τί μὲ παρατηρεῖς ὡς ὀφθαλμὸς θανάτου;

Δὲν τὸν φοβοῦμαι· ὄρθιος πρὸ τοῦ θανάτου βαίνω·
δὲν ψάλλω τὴν ἰσχὴν αὐτοῦ αἰτῶν ἀθανασίαν,
τὸ φίλημά του τὸ ψυχρὸν ἀτάραχος προσμένω.
Τίς τὴν γαλήνην δὲν ποθεῖ μετὰ τὴν τρικυμίαν;

Πόσον ώραία μειδιᾷ ἡ ὄψις τῆς πρωίας·
εἶναι γλυκὺς ὁ ἥλιος τὸ πρῶτον φῶς του στελλῶν·
Ἄ! πανταχοῦ ἀπήντησα ἐν φάσμα εὐτυχίας,
τὴν εὐτυχίαν οὐδαμοῦ· οὐδ' εἰς αὐτὸ τὸ μέλλον.

Μέλλον, τῆς τύχης παίγιον, τοῦ βίου εἰρωνεία,
λέξις οὐδὲν σημαίνουσα ἢ πάροδον τοῦ χρόνου,
καὶ φάρμακον ὑπὲρ βροφᾶ παροῦσα ἢ πικρία,
ὅπως ἐπέλεθ' αὔριον μετὰ ὁμοίου πόνου.

Μέλλον, λέξις σημαίνουσα τὴν ἔλλειψιν παρόντος,
ἡχὴ τῶν πόθων οἵτινες βλαστάνουσι λαθραίως,
πολλάκις ἀντανάκλασις ὠχρὰ τοῦ παρελθόντος,
πλὴν πάντοτε κατοπτρισμὸς δεικνύμενος ματαίως.

Μέλλον, καθὼς ἡ ἀστραπὴ τὸ σκότος ἐπεκτεῖνον,
τῆς συμφορᾶς ὁ ἐμπαιγμὸς, ἰσχύς ἀδυναμίας,
τὸ σκοτεινόν του πρόσωπον ἐπὶ τοῦ τάφου κλίνον
κ' ἐκεῖθεν θάλλον, ὡς ἐλπίς κενὴ ἀθανασίας.

Ἴβου τὸ μέλλον· ἡ βυτίς θωπεία τοῦ θανάτου·
ἐν δάκρυ σπείρον ἕτερον· κραυγὴ ἀπελπισίας·
ἕως οὗ ἔπειτα ἐντὸς μακροῦ νεκροκραθῆάτου,
σταυρώσης τοὺς βραχίονας ἐπὶ νεκρᾷ καρδίας.

Μόνος, καθὼς αὐτὸ τὸ φῶς εἰς τὸ νεκροταφεῖον,
φωτίζων πόθων μνήματα καὶ πτώματα οὐκ ἐμῶν,
ἀγνώστου πόνου ἔρμαιον, διέρχομαι τὸν βίον
τὰ ῥάκη σύρων τῆς ζωῆς, τὸ παρελθόν μου σύρων.

Φανέ, ὅταν τὸ ἔλαιον σέ λείψῃ, τί θὰ γίνῃς ;
Τί ; θὰ σθεσθῆς. Καλλίτερον. Ἄφου ἡ μοῖρ' ἀγρίως
προώρισε τὴν λάμπιν σου, ἐπὶ σποδοῦ νὰ χύνης,
τί ὄφελει εἰς σέ τὸ φῶς καὶ εἰς ἐμέ ὁ βίος ;

Δ. Παπαρρήγόπουλος.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΕΪΝΟΣ

ΑΧΥΡΑ ΚΑΙ ΘΥΕΛΛΑ.

ΜΥΘΟΣ.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν.)

Εἰς τῶν Ἀθηνῶν τοὺς δρόμους ἄνεμος προχθὲς ἐφύσα
 Φοβερός ὡσεὶ τυφών,
 Καὶ ἡ κόνις εἰς στροβίλους ὄλη ἀναρρίπισθεῖσα
 Ἐφθανε μέχρι νεφῶν.

Κάρφη, ἄχυρα καὶ χῶμα καὶ ξυλάρια πολλά
 Συναχόρευον μαζύ της,
 Καὶ ἀνέβαινον, κ' ὑψοῦντο καὶ ἐπέτων ὑψηλά,
 Κ' ἐτυφλοῦτ' ὁ παροδίτης.

« Τί καλά ! » ἐνῶ ὑψοῦντο ἔλεγον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου,
 Κ' ἔχαιρεν ὁ συρφετός.
 » Δὲν θὰ μᾶς πατήσῃ πλέον διαβάτου ποῦς βανδάλου,
 » Ὁ Θεὸς εὐλογητός.

» Δὲν θὰ σύρετ' εἰς τοὺς δρόμους τοῦ λοιποῦ τῶν Ἀθηνῶν
 » Ἡζωή μας λεληθότως.
 » Κ' εἰς ἡμᾶς τὸ μέλλον τέλος ἀνατέλλει φαινός,
 » Φεύγ' ἡ νάρκη καὶ τὸ σκότος. »

Ἐλεγον ὑπερηφάνως ξύλα, ἄχυρα, καὶ χῶμα,
 Καὶ ἐπέτων ὑψηλά,
 Καὶ οὐδ' ἔρριπτε κἄν βλέμμα τὸ ἀγέρωχόν των ὄμμα
 Εἰς τὴν γῆν μας χαμηλά.

Πλὴν ἐξαίφνης — δυστυχία ! — ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαρᾶς
 Τῆς ἐναερίου μάξης,
 Διαρρήγγονται τὰ νέφη καὶ νικᾶται ὁ βορρᾶς
 Ἰπὸ ἄμβρου καὶ χαλαζῆς.

Βρέχει, βρέχει, βρέχει... ξύλα, κάρφη, ἄχυρα καὶ χῶμα
 Παρασύρει ἡ βροχή,
 Κ' ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ των θρόνου εἰς βορβόρου μαῦρον στρῶμα
 Θάπτει ὄλα των παχύ.

Οἱ καθρισταὶ τῶν δρόμων ὄλοι τότε ἐν σπουδῇ
 Ἦλθον μὲ τὰ σάρωθρά των,
 Καὶ ἐσάρωσαν τὸν ὄγκον τὸν πολὺν καὶ ἀηδῆ
 Τῶν τοσοῦτων καθαμάτων.

Ἐπιμύθιον τοῦ μύθου ; ἀναγνώστᾳ μου ἄς λείπῃ
 Εἰς τὸν σήμερον καιρόν·
 Ἄς τὸ εὔρη ὅστις θέλει, καὶ ἂν θέλῃ ἄς τὸ εἴπῃ
 Ὁ μαντεύσας καὶ εὐρών.

** Ἄγγελος Βλάχος.***ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.**

Ὡ, νὰ τὸ Ἄντρον τῶν Νυμφῶν, καὶ νὰ τὸ μονοπάτι,
 Ὅπου ἐκείνη μὲ φορά μαζὶ μου ἐπερπάτει·
 Νὰ τὸ τρεχάμενο νερὸ ποῦ τὴν ἐσταματοῦσε,
 Τὸ δέντρο ποῦ τὴν πρόσμενα καὶ τόσο ἀγαποῦσε...
 Νὰ κ' ἡ μεγάλη πασχάλια καὶ νὰ τὸ ῥημοκκλησι,
 Ποῦ ἤρχονταν τὴν Παναγιά μ' ἐμὲ νὰ προσκυνήσῃ.
 Ὅλα τὰ ἴδια· φύλλα δυὸ δὲν εἶναι ἀλλαγμένα,
 Καὶ μόνο ἄλλαξ' ὁ καιρὸς ἐκείνηνε κ' ἐμένει ! »

Ἦ, νάτος ὁ Βοτανικός ποῦ ἑρίξῃ γιὰ ἑκείνη,
Γεμάτος πάλι ἀπ' ἀνθούς καὶ πράσινη μυρσίνη
Μὰ ξένο χέρι σήμερα γι' αὐτὴν ἀνθούς θερίζει,
Κι' αὐτὴ τοὺς πέρνει καὶ ἔμπορεῖ, ἔμπορεῖ νὰ τοὺς μυρίζῃ!
Δὲν τῆς θυμίζουσι τίποτε . . . στὰ στήθη της τοὺς βάζει,
Καὶ τὸν καινούργιο χαριστὴ ὡσὰν ἐμὲ κυττάζει . . .
Τὸν χαριστὴ, ποῦ δὲν ζητᾷ, δὲν θέλει τὴν καρδιά της,
Μόνο γυρεύει μιὰ στιγμή ἀπὸ τὴν ἐμμορφιά της. —

Ἦ, νάτηνε κ' ἡ βεμματιά, καὶ τὸ λιθάρι νάτο,
Ποῦ μιὰ βραδυὰ μ' ἐπρόσμενε κ' ἐμένα ἐσυλλογατο.
Ἐδῶ μοῦ πρωτοέσφιξε τὸ χέρι μου μιὰ μέρα,
Τὸ πρῶτό μας τὸ φίλημα ἐδόσαμ' ἐκεῖ πέρα,
Ἐκεῖ καθήσαμε μαζῆ, ἐκλάψαμ' ἐκεῖ κάτω,
Ἐκεῖ τραγοῦδι ἔγραφα γι' αὐτὴν καρδιά γεμάτο,
Κ' ἐκεῖ ἐκείνη τ' ἄκουε μὲ πονεμένα στήθη
— Ἀγέρι ἔπῃρε τὸ φίλι καὶ τὸ τραγοῦδι λήθη! —

Ἐδῶ μοῦ εἶπε «Σ' ἀγαπῶ» τὸ ἄπιστό της στόμα
Πέφτω, μὲ δάκρυα φιλῶ τὸ ἅγιο τοῦτο χῶμα!
Ἐκεῖ ποῦ λένε «Σ' ἀγαπῶ» εἶν' ἡ μεριά ἅγια,
Ἐρημοκλήσι τῆς καρδιάς π' ἀκούσθη λειτουργία . . .
Θαῖξῶ πῶς πάλι ἀγαπῶ, σὰν ἔρχομ' ἐδῶ πέρα
Ὅμως ἐκείνη ἂν διαβῆ ἐδῶ κάμμιαν ἡμέρα,
Θὰ κοκκινίση, θὰ ἴτραπῆ—Αὐτὴ νὰ κοκκινίση—
Πόσαις φοραῖς θὰ πέρασε χωρὶς νὰ τὸ ἴνοιση! . .

Σ' αὐτὰ τὰ μέρ' ἡ δύστυχη καρδιά μου δοκιμάζει
Ὅ,τι αἰσθάνεται κἀνεὶς τὴν ὥρα ποῦ κυττάζει
Φορέματα ποῦ μιὰ φορὰ φίλος νεκρὸς ἑφορούσε,
Νεκρὸς ποῦ τὸν ἐρήμωσε, νεκρὸς ποῦ λαχταροῦσε.
Μοιάζω διωγμένο βασιλιά ποῦ μὲ βρεγμένα μάτια,
Ἄργα γυρίζει γιὰ νὰ ἰδῆ τὰ πρῶτά του παλάτια . . .
Ἄχ! πλημμυροῦν τὰ δάκρυα ποῦ χύνει ἡ καρδιά μου
Τὴν ὥρα τούτη τὴν πικρὴν ποῦ βλέπω τὰ παλιὰ μου.

Ἦ, ἄς χυθοῦν ἰλίγη δροσιά ἡ λύπη μου νὰ πάρῃ
Τὸ δάκρυ εἶναι τ' οὐρανοῦ ἡ τελευταία χάρι.
Τὴν ἡσυχία φέρνουνε σὰν μαύρη χαλιδὸνα,
Ποῦ φέρνει τὸν καλὸ καιρὸ καὶ διώχνει τὸν χειμῶνα . . .
Ἦ, ἄς χυθοῦν εἶναι στιγμαὶς καιροῦ ἀποθαμένου,
Εἶναι τ' ἀθάνατο νερὸ ἀνθρώπου πληγωμένου.
Χαρὰ στὸ ἑμάτι ποῦ θρηνεῖ τὸ δάκρυ σ' ὅποιον κλαίει,
Πόσαις χωρὶς νὰ τοῦ μιλῆ παρηγορίας τοῦ λέει.—

Κύταξε, κύταξε! γυμνὸ, γυμνὸ καὶ μαραμένο,
Τὸ δέντρο ποῦ μ' ὀρκίστηκε μὲ ἑμάτι δακρυμένο!
Τὸ δύστυχο! τὸ μάρανε, τὸ ξέρανε τὸ ψέμμα . . .
Ὅπου στραφῆ τὸ ἑμάτι μου, στὴν ἐκκλησιά, στὸ βέμμα,
Στὸ Ἄντρο, στὸ Βοτανικὸ, τὰ ἴδια ὅλα μένουσι,
Θαῖξῆς πῶς δὲν ἀλλάξανε, θαῖξῆς πῶς μᾶς προσμένουν . . .
Μόνον τῆς Εὐῆς ἡ καρδιά κάθε στιγμή ἀλλάζει,
Καὶ τὸ δέντρο π' ὀρκίζεται τὰ φύλλα του τινάζει.

Ἦθελα κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ δέντρο νὰ μὲ θάψουν,
Χωρὶς κἀνεὶς ὄνομα στὸ μνημῆμά μου νὰ γράψουν.
Ἦθελ' ἀπὸ τοὺς κλώνους του νὰ βγάλουνε σανίδα,
Γιὰ τὸ πικρὸ κρεββάτι μου, τὴν ὕστερη κοιτίδα . . .
Ἐκεῖ ποῦ ἔζησε κἀνεὶς, ἐκεῖ καὶ ν' ἀπεθαίνῃ!
Καὶ ἂν ἐκείνη ἀπ' τὸ δέντρο κἀμμία φορὰ διαβαίνῃ,
Ἄς στρέψῃ ἔπισω, δὲν ποθῶ νὰ ξαναναμωθοῦμαι
Καὶ ὄνειρό μου νὰ γενῆ ἐκεῖ ποῦ θὰ κοιμοῦμαι.—

Κάτω ἐκεῖ χαρούμενη ἀκούεται φλογέρα
Εἶναι τραγοῦδι ἐρωτικὸ χυμένο στὸν ἀέρα,
Καὶ μὲς στὸ λόγχο, στὴ δροσιά, ὅλη ζωὴ καὶ χάρι,
Κάθεται νεῖα χαρούμενη κι' ἀγένειο παλληκάρι
Ἐτῆ μ' ἐμένα ἐκάθουσαν ἕναν καιρὸ κ' ἐκείνη!
Ὅ νεῖος τὸ χέρι της κρατεῖ, ἐκείνη τοῦ τ' ἀφίνει,
Κ' ἡ φλογισμένη τους καρδιά στὰ θυῶ τους ἑμάτια καίει
Ἦ κόρη τοῦ μιλᾷ κρυφὰ — ἄχ, ξέρω τί τοῦ λέει! . . .

Ναί ξέρω' όλα ή καρδιά π' αγάπησε τὰ ξέρει·
 Ξέρο τί είναι νά κρατῆς αγαπημένο χέρι.
 Τ' είναι μιὰ λέξι ἀτέλειωτη, ἀνέλπιστο κομμένη,
 Πῶς ἀνεβαίν' ἀπ' τῆ καρδιά και πάλι πῶς δέ βγίχνει...!
 Χαριτωμένη κεφαλή στο στήθος μας σάν κλίνη,
 Γνωρίζω πόσο εὐμορφα πόσο γλυκά βαρύνει . . .
 Ὅμως ἀκόμη ἔμαθα, κ' ἐγνώρισα μέ πόνο,
 Πῶς είναι όλα ἐπιβουλή, και τέχνη, τέχνη μόνο!

Ἄχ, τόσαις, τόσαις γύρω μου νεράιδες κελαιδοῦσαν,
 Τόσα λουλούδια εὐγενικά αγάπη μ' ἐζητοῦσαν,
 Κ' ἐγὼ ἐπῆγα σ' ἄγνωστο, ἀσήμαντο λουλούδι,
 Και τ' ὄνομά του ἔκαμα ἐρωτικό τραγοῦδι . . .
 Ὅχι, δὲν ἔφταξα ἐγὼ μ' ἐτύφλωσ' ἡ καρδιά μου,
 Κ' ἐκεῖνη πρώτη ἔτυχε κ' ἐπέρασε ἔμπροστά μου.
 Πολύ διψοῦσα κ' ἐσκυψα εὐθύς στο πρώτο αὐλάκι,
 Και ἤπια, ἤπια, μὰ νερό δὲν ἦταν τὸ φαρκίκι.

Τώρα ἡ δίψα πέρασε ποῦ ἔκαιε τὸ στόμα,
 Μὰ τὸ φαρκίκι ἔμεινε, δὲν ἔφυγε ἀκόμα.
 Μέσ' σὴν καρδιά μου βρίσκεται, σὴ μνήμη μου πληθαίνει,
 Κι' ἂν πιῶ ἀθάνατο νερό, κ' ἐκεῖνο τὸ πικραίνει.
 Ἄχ, ναί· μὰ τὰσπρα κόκκαλα τοῦ γέρου μου πατέρα,
 Ποῦ κοιτῶνται σὲ μιὰ γωνιὰ στο κοιμητήρι πέρα,
 Τὸν νοῦν μου τὸν σκοτείνιασε, μοῦ πήρε τῆ ζωῆ μου.
 Κατέφαγε τὰ σπλάγγνα μου και ἤπια τὴν ψυχῆ μου

Ὅταν γυναῖκα γεννηθῆ, ὅταν γεννιέται Εὐα,
 Βυζιίνει γάλα κόκκινο ἀπ' τῆς καρδιάς τῆ φλέδα.
 Ὅταν γυναῖκα γεννηθῆ, ὁ κάτω κόσμος βράζει,
 Ἡ κόλασι ταραζέται και τῆ φωτιά της βγάζει.
 Φωτιά νὰ πέση τῆ φωτιά τοῦ κόσμου νὰ χαλάση,
 Κι' ἀπὸ τῆς Εὐας τῆ φυλῆ νὰ παστρευθῆ ἡ πλάσι·
 Νὰ γίνῃ στάχτη στῆ φωτιά, ὅμως νὰ ζῆση ἐκεῖνη,
 Ἡ ἀδιαφορία μου μαχαῖρι νὰ τῆς γίνῃ.

Πόσον καλά ὁ πάππος μας ὁ πρῶτος ἐπερνοῦσε!
 Μὲ τοὺς ἀγγέλους χαίρουσαν, μέ τὸν Θεό του ζοῦσε!
 Ἀθῶος, ἀναμάρτητος, παρὰδεδίος γεμάτος,
 Κύκνος σ' ἀθάνατα νερά μέσ' στ' οὐρανοῦ τὸ πλάτος.
 Μὰ ἦλθ' ἡ Εὐα, σφύριξε τὸ φεῖδι στὴν καρδιά του,
 Κ' ἐκλείσθη ὁ παράδεισος, ἐχάθηκ' ἡ χαρά του,
 Και τὴν κατάρα τοῦ Θεοῦ ἔφωρώθηκε στὸν ὄμο·
 Ὁ Χάρος τὸν ἀντίκρυσε κ' ἐπιάσαν ἓνα ὄρμιο . . .

Στὰ μέρη αὐτὰ ποῦ μιὰ φορὰ σάν τὸ πουλι πετοῦσα,
 Ποῦ σάν ἀγέρι πέρναγα και δὲν ἔσταματοῦσα,
 Σ' αὐτὰ τὰ μέρη σήμερα. σ' αὐτὰ τὰ ἴδια μέρη
 Τὰ βήματά μου ὀδηγῶ μ' ἓνα βᾶθλι στο χέρι . . .
 Ἀπέθαλα κ' ἐγύρισα στὸν τόπο μου ὀπίσω,
 Μὰ δειλιασμένα περπατῶ, φοβοῦμαι νὰ πατήσω.—
 Γύρισε πίσω φάντασμα! ποῖς σὲ γνωρίζει τώρα;
 Ἡ ὥρα σου ἐπέρασε, σημαίνει ἄλλου ὥρα.

Ἀφήστε με τὴν γῆν αὐτῆ ἀπ' τὴν ἀρχῆ ὡς τὴν ἄκρη
 Μὲ αἶμα τὴν ἐβράντισα, τὴν πότισα μέ δάκρυ.
 Στὴν περασμένη μου ζωῆ ἀφήστε με ν' ἀπλῶνα
 Τὸν ἑαυτό μου εἰς αὐτὰ τὰ χῶματα μαζῶνα . . .
 Τὸν ἑαυτό μου ψηλαφῶ, τὰ πρῶτά μου ξεθάπτω,
 Και τὸ κερὶ ποῦ ἔσθυσεν ὁ ἀνεμος ἀνάπτω . . .
 Ἀφήστε με στὴν γῆν αὐτῆ νὰ σέρνωμαι ἐπάνω·
 Στὸ μέρος ὅπου ἔζησα γυρίζω ν' ἀποθάνω.

Ὅχι· σάν τὴν αγάπη μου, αγάπη δὲν θὰ εὔρη,
 Και τὸ γνωρίζ' ἡ δύστυχη, ἡ δύστυχη τὸ ξεύρει.
 Δὲν θὰ ἔμφορση, δὲν θὰ βρῆ κἀνενα ν' αγαπήση.
 Πετᾶ τὸ χόρτο, τὸν ἀνθὸ ὅταν κἀνεὶς μυρήση . . .
 Ἡ ἐκκλησιά π' ἀλλόθρησκη ὁ χρόνος τὴνὲ κάνει,
 Κι' ἐπάνω σταῖς εἰκόνας της εἰκόνας ξέναις βάνει,
 Καταφρονεῖ τὸν δεῦτερο, τὸν ψεύτικο Θεό της,
 Και νὰ ξεχάση δὲν μπορεῖ τὸν πρῶτο, τὸν παλιό της.

Τί κρῖμα τὴν ἀγάπη μου σ' ἐκείνη νὰ τὴ θάψω !
Κρῖμα, λαμπάδα ἐμπροστὰ στὸ εἶδωλο ν' ἀνάψω.
Γιὰ σύννεφο τοῦ οὐρανοῦ ὁ κορνιαχτὸς μ' ἐφάνη·
Ἴσως ἀγνώριστος πολὺ δὲν ἤθελα 'πεθάνει,
Ἴσως θὰ ἔκανα κ' ἐγὼ στὸν κόσμο τοῦτο κάτι
Ἄν δὲν συναπαντώμεσθε στὸ ἴδιο μονοπάτι . . .
Εἶναι σκληρὸ, πολὺ σκληρὸ κἀνένας ν' ἀγαπήσῃ
Ψυχὴ, 'π' ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τὴν καταφρονήσῃ.

Τὴ δύστυχη ! Ἐγύμνωσα τὴ γῆ, τὴν οἰκουμένην,
Καὶ τὴ ψυχὴ τῆς σκέπασα ποῦ ἦταν γυμνωμένη . . .
Πῆρα τοῦ κύματος ἀφρὸ νὰ τῆς τὸ κἀνω σῶμα,
'Αχιῖνα γιὰ τὸ βλέμμα τῆς, κοράλλι γιὰ τὸ στόμα,
Μὲ τῆς νυχτιᾶς τὴ σκέπασα τὸ μαῦρο μεγαλεῖο,
Κι' ἀγνή φωτιὰ τῆς ἀναψα τὸ στήθος τῆς τὸ κρῦο . . .
Τῆς ἔδωσα τὴ γλῶσσά μου, τοὺς πόθους, τὴ ψυχὴ μου,
Καὶ τοῦ χεριοῦ μου ἔκανα τὸ πλάσμα προσευχὴ μου !

Μὰ ἐπερπάτησ' ὁ καιρὸς, ἐφύσησ' ἡ ἀλήθεια
Κ' ἐξεσκεπάσθησαν εὐθὺς τὰ δολερὰ τῆς στήθαια,
Κ' ἐντράπηκα πῶς ἔκανα τὸ σκώληκα θεοῦ μου,
Κ' ἔσκυφα τόσο χαμηλὰ γι' αὐτὴ τὸ μέτωπό μου !
Τώρα τὸ κρῦο σάβανο τῆς λήθης θὰ τὴ θάψῃ·
Κάνεις δὲ θὰ τὴν λυπηθῇ, κάνεις δὲ θὰ τὴν κλάψῃ.
Μόνος ἐγὼ κάμμιὰ φορὰ, κάμμιὰ φορὰ ἀκόμα,
Θενὰ τὴ συλλογιζῶμαι σὰν πεθαμένο πτώμα.

(Ἐγγραφὸν ἀρχαῖς Μαρτίου 186...)

Ἀχιλλεὺς Παρόσχος.

LE BONHEUR

d' être ambassadeur !

Mes frères, écoutez avec recueillement
Comme quoi tout ministre a bien de l'agrément.

Loin du pays natal vivre éternellement,
N'embrasser ses parents qu'epistoliquement,
Faire un beau jour son sac et ses adieux vite ment
Pour déguerpir au gré de son gouvernement ;
Ecrire au ministère et ponctuellement,
Si l'on n'a rien à dire, écrire également,
Sur du papier velin, toujours bien proprement,
Sans fautes d'orthographe et dans l'alignement ;
L'idée a sa valeur, mais le mot passe avant,
Avoir un secrétaire, et deux le plus souvent,
Pour les voir décorés par le département,
S'ils savent copier presque correctement ;
Subir sans murmurer le ramage endormant
De maint solliciteur sans cesse réclamant ;
Parler, se taire, agir diplomatiquement,
Manger, marcher, dormir, aimer pareillement,
Tolérer à sa table et nourrir grassement
L'appétit babillard de plus d'un charlatan
Qui tantôt sera juif, tantôt mahométan,
Aujourd'hui catholique et demain protestant,
Tous les quatre à la fois, si l'on n'est pas content ;
Subir de ses discours le murmure assommant,
Ecouter tout un jour sans rire aucunement
Les contes fanfarons qu'il fait impunément,
Et lire ses papiers religieusement ;
Se laisser sans dépit flagorner platement

Et s'entendre nommer bieu doucereusement ;
 D'un consul bavard déchiffrer gravement
 Les notes, les rapports et tout le tremblement ;
 Suivre tous les journaux bien attentivement,
 Traiter tous les partis avec ménagement,
 Déployer plus d'esprit, de tact, de jugement,
 De douceur, de support pendant quelques instants
 Qu'aux autres il n'en faut pour subsister vingt ans ;
 N'avoir pour tout plaisir, pour tout délassément
 Que d'aller à la cour dans un beau vêtement
 Et parfois d'y diner silencieusement,
 Respectueusement et solennellement ;
 Frères, n'est-ce pas là, dites le franchement,
 Le destin d'un ministre habituellement ?

Oh ! les ambassadeurs sont bien heureux vraiment !
 Mais de ce noble état, dont les gens sont friands,
 Je n'envie après tout que les appointements !

Emile Julliard.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελίς	3	Στίχος	3	ἀντί	1493	Γράφει	1492
»	15	»	7	»	2 21	»	5 21
»	20	»	18	»	πηγένω	»	πηγαίνω
»	26	»	7	»	2 21	»	3 21
»	38	»	4	»	ἀγγαλίαις	»	ἀγαλλίαις
»	70	»	14	»	ἀγάλωνται	»	ἀγάλλωνται
»	73	»	13	»	Σαλωμών	»	Σαλομών
»	74	»	15	»	ἀλοίμονον	»	ἀλλοίμονον
»	86	»	8	»	πλατεῖαν	»	πλατεῖαν
»	165	»	18	»	συγνώμην	»	συγγνώμην

ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ

παρὰ τῷ ἐκδότη καὶ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις βιβλιοπώλαις Κ.Κ. Βίλθεργ καὶ Τεφαρίκη.

ΤΙΜΑΤΑΙ..... δραχ. 1,20.